

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy óra. . . . . I kor. Egy óra. . . I kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . 3 . Negyedévre 4 . 50 .

Felolvas szerkesztő:
MEGEDŰS LORÁNT.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utczán 47. és 48. szám.

Pünkösti lélek.

Irta: **Baltazár Dezső.**

A mester elhagyta a tanítványokat. Csak egy ígéretet hagyott reájuk örökségül, vigasztalásul. Meg volt bénulva a lelkük a csalódástól, fájdalomtól. Tanácstalanul várakoztak elvonva magukat a csufoló világ sze-
mei elől. Nem kellett sokáig várniok; tizednapon megjött a tanács világossággal, tüzzel, bátorsággal.

A magyar közéleten végig tekintve, úgy érezzük, hogy minket is elhagyott valami. Kényszerű, természetellenes összeköttetések kiforgatták az elvek valódi képét; abból a fogadalomból, amit az eszme szolgálatára tett a függetlenségi párt, sok, sok mindent ki kellett kapcsolni fenntartással a jövő időre. A miatt, hogy megmentsük az alkotmányos kormányzat látszatát, nagyon sokat fel kellett áldozni és a lehetetlenségek számát tulságosan megszorítani. Kezdünk nagyon hozzászokni ahhoz a kényelemhez, hogy a minnek elérése egy kis kockázatba, erőfeszítésbe, kitartásba, áldozatba kerül, arra reá fogjuk, hogy lehetetlenség s ezen a holt ponton akarunk életképes kormányzati programot éppen függetlenségi alapon felépíteni. Elhagyott bennünket a reménység és minden, a mi ezzel vele jár: a tanács, bizalom és bátorság.

A pünkösti lélek ezeket jelentette ama világtörténelmi esemény születése napján, a mikor a kőszikla-
apostol vállán meg kezdett épülni a keresztyén anyaszentegyház. Avagy nem lehetetlenségnek lehetett volna azt is minősíteni, hogy a csudálatos, isteni erejű mester eltávoztása után egyszerű vámszedők, halászok üzenjék meg a római birodalomnak, pogány világfelfogásnak, a sikeres háborút. Nem lehetetlenségnek lehetett-e azt is tartani, hogy a katakombák üldözött vallása rövid háromszáz év alatt a császári palotába mint uralkodó vallás be-
vonul.

Pünkösti lélek volt az apostolokban, a hitvallókban; annak az erejével szóltak, cselekedtek s vitték előre tervszerű munkájok diadalát, melyért nem volt drága feláldozni életüket sem. Milyen kevesen voltak s milyen világ-átalakító munkába fogtak. Milyen gyengék, egyszerű, számba se vett emberek voltak és le tudták győzni a világbirodalom fegyveres erejét, az ókor megállapodott, büszke tudományát! Mert pünkösti lélek volt bennük. A miért küzdöttek, annak tudták az igazságát és szerették is az igazságát és akarták is a diadalát. A pünkösti lélek nagy erő; nagyobb a tömegek nyers erejénél, nagyobb a hatalmasok hatalmánál és minden szu-
ronyerdőre támaszkodó államrendszereknél.

A magyar függetlenségi párt számban és intelligenciában milyen messze fölötté áll sok világ-átalakító reform kezdeményezőinek. És mégis görbe utakon kénytelen magának kialakítani az életmeghosszabbítás fel-
tételeit. Ha csak annyi hit volna is, mint egy mustár-mag s azt mondanánk a hegynek: menjen el, elmenne; így tanultuk ezt a bibliából. Épen az ám a nyomoruságunk, betegségünk és szegényünk, hogy ennyi hitünk sincs eszméink, elveink, programmunk igazságának erejében. S vajjon miért? Mert nem szeretjük azt az igaz-
ságot, a miért hosszabb időn át várni, küzdeni, fáradni, szenvedni kell. Pedig a reménység, amivel a pünkösti lélek az igazságért küzdő lelket meggazdagítja, ezerszer többet ér annál a valónál, a mely a jelenre nézve fél-
eredményt, a jövőre nézve egész veszteséget jelent.

Vajha megilletne bennünket a pünkösti lélek, hogy vennénk tanácsot az igazság felől, bizalmat annak erejében, önértetést magunkkal szemben, bátorságot az akadályokkal megküzdeni. Forduló ponthoz jutottunk. A függetlenség párt nagy próba előtt áll. A próbát csak az erő bírja megállani. A mi erőnk programmunk tisztaságában, elveink szeretetében s az ebből folyó következetes munkában, a hagyományos magyar bátorság-
ban határozódik. Ezt az erőt az egyetértéssel, a szervezett összetartással tudjuk fel fokozni. A válságos idők sokszoros kötelezéssel írják eléink a szeretetteljes összekapcsolódást. Ha a függetlenségi párt idegen elemekkel tudott fegyverbarátságot tartani a nagy veszélyek idején, bizonyára be tudja rendezni maga között a leg-
bensőbb szolidaritás családi életét akkor, a mikor a kísértés táborát jár körülte, amikor a meghasonlás szításá-
val akarják erejét veszteni és sátáni fondorlatokkal házi istene helyére idegen istent beállítani.

Atyámyai, férfiak! Vegyünk pünkösti lelket s akkor mindenképpen lehetségesek lesznek.

Legnagyobb moly kár ellen biztosító Végh Gyula szücsmester
 és megóvó intézet DEBRECZEN, Piacz-utczán 42. Lamprecht-palota

A székely kongresszus.

Irta: **Kardos Albert.**

1909. május. 30.

Özzinte érzéssel, meleg szívvel üdvözöljük Debreczen városában a székely szövetség tagjait, a testvér székely nép legde-
rakabb fiait, legméltóbb képviselőit, mikor országos kongresszusra gyűltek a nagy magyar alföld eme középpontján.

Kétségtelen, hogy a székelység, legyen bár fél ezer évvel idősebb bátyja a magyar-
nak, amint a mondai hagyományok tartják, vagy legyen bár kétszáz esztendővel fiatalabb hajtása a magyarok törzsének, amint a tudományos kutatások bizonyítják, a székely nép egyik legértékesebb és legrokonszenvezebb alkotó eleme a magyar nemzetnek.

Értékét nemcsak vitézi tettekkel bizonyította be sokszoros próbákon, hanem rendkívül becses szellemi képességekkel és lelki tulajdonságokkal. Bizennyal a magyar történelem legszebb lapjaira valók azok a majdnem szakadatlan küzdelmek, amelyeket a székely nép Szent Lászlótól kezdve a XIX. század közepéig folytatott a haza védelmére és a saját szabadságának biztosítására. Hány török-tatár csordát tartóztatott fel, hány zsarnoki támadást vert vissza és hányszor mentette meg Erdélyt külső és belső idegen áradattól a magyarság számára.

Azonban én katonai erényeinél, hadi tetteinél semmivel sem becsülöm kevesebbre a székely nép erkölcsi és elmebeli sajátosságait, amelyekkel el nem muló gazdagságot szerzett a magyar szellemi életnek és művelődésnek — mondhatni — minden terén: ezzel egyszersmind jogot formált arra, hogy az emberiség legkiválóbb népfajtái között foglaljon helyet.

Aki a székelységet közelebbről ismeri, az csakhamar megkülönböztethet benne két egymással ellentétes, de mindenesetre kiváló jellemvonást, egyfelől az ábrándozó eszményiséget, a rajongó lelkesedést, a szellemiekben való elmélyedést, másfelől a gyakorlati érzéket, a fűzfángos észjárást, az anyagi nehézségeken győzedelmeskedő életrevalóságot és ügyességet.

E két lelki minőséghez képest találunk a székelyek között egymástól teljesen elütő egyéneket, jellemfajtaikat. — Ugyanis az eszményi rajongás, a mélyreható gondolko-

dás szülte mintegy *Kőrösi Csoma Sándort*, a magyar őshaza kutatóját, a világhírű utazót és nyelvismertőt, *Bólyai Farkast*, a lángeszű számtudóst; a tiszta lelkesedés, az önzellen szeretet öltött testet *Kriza Jánosban*, a székely népszellem odaadó buvárában, *Benedek Elekben*, a székely népet mesterkéletlen feldolgozójában.

Viszont a gyakorlati felfogásnak, az életrevaló leleményességnek köszönhetjük *Barabás Miklóst*, aki szegény rajzolgató diákból küzdötte fel magát a magyar festészet újjáteremtőjévé, *Köllő Miklóst*, aki kőfaragó inasból lett a segesvári Petőfi-szobor megalkotójává, ennek köszönhetjük a szabadságharc legendás *Gábor Aronját*, aki mint egyszerű tanulatlan tűzér a legbiztosabban célzó ágyukat öntötte s én hiszem, hogy ennek fogjuk köszönni a magyar repülőgép feltalálóját, a Jókai fényes képzeletében már élő *Tatragi Dávidot*.

De becsülünk és kedvelünk kell a székely népet még egyért; az ő ajakáról folyik a magyar nyelv, ha nem is a legszébben, de bizonyára a legelmésebben, a legfordulatosabban, az ő lelkéből fakadnak a magyar népköltészet legtrikább virágai, a *Szilágyi és Hajmásiról*, a *Kádár Kalárról*, a *Körmöcs Kelemennéről* szóló örök értékű balladák. A székelység, ez a dicső multu, ez a testi, lelki tulajdonaival kiváló nép most válságos helyzetbe jutott. Ősi földjét mindinkább veszté talpa alól; maga is elhagyogatta, a nemzetiségi áradat is mind többet sodorgat el tőle. Nemcsak anyagi bajok bántják, foltok estek a székely nép hajdan ép erkölcsébe is. Nem vagyunk hivatottak e pusztulásnak, e romlásnak okait feltárni, még kevésbé tartjuk a magunk feladatának tanácsokkal szolgálni és orvosszereket ajánlani.

De igen is kötelességünk teljes érdeklődést és odaadó figyelmet tanusítani a debreczeni székely kongresszus iránt, kötelességünk testvéri jó indulattal fogadni a székelység méltó vezetőit, leghivatottabb képviselőit, kötelességünk az alföldi magyarság hatalmas erejével segítségére sietni a szorongatott székely népnek mindennel, amiben csak a székelység vezetői támogatásukat várják.

Ismételve üdvözöljük a székely társaságok szövetségét, szívvel-leléssel kívánjuk, hogy siker és áldás kövesse a székelyek debreczeni gyűlését.

Tengeren.

Irta: **Warner Antal.**

A felesége nem kísérte le az állomásig. Milyen jó is, hogy nem látta könnyes arcát, elrontotta volna egész kedvét. Pedig ez az első kirándulása két évi házassága óta.

Bizony elég unalmas két esztendő volt. De most majd kárpótolja magát érte. Éjfélre már száz mérföldnyire lesz a gondoktól. Az óceán fölött száguldó szél elfújja a pókhálókat agyáról, s jótékony felhőket tol az emlékezet és Margaréta szemé közé. Istenem, az utolsó év alatt alig mosolygott. Mindig beteg volt, később pedig annak a kölyöknek a sírását leste egész napokon át. És hogy lefogyott! Legalább harminc évesnek látszott.

A hajó lassan elindult. Cliford szétnézett az utazók között. Néhányan a kabinokba mentek, de egypár ott maradt közülök a fedélzeten. Nem sokat ígérő társaság volt biz ez. Mindössze egy asszony vonta magára a figyelmét, a ki a korlátra támaszkodva a tengerbe bámolt.

Mily mostohaság lenne a sorstól, ha ilyen unalmassá változtatná e sokat megálmódott kirándulást! Éppen egy könyvért akart menni, mikor egy csinos, fiatal, jól öltözött szőke nő jött feléje. Gyönyörködve nézett rá, s nemsokára megtörtént az ismerkedés.

Az asszony Buffalóból való volt és özvegy. Tizenegy órára már Cliford azt is tudta, hogy mik voltak férje utolsó szavai, s hogy valósággal ostromolják őt az udvarlók.

Tizenegy óra 30 perczkor így szólt hozzá az asszony:

— Sajnálom, hogy az ön házassága is boldogtalan.

Cliford meghökken. Hát persze, nem volt örülni boldog, de szerencsétlen házasságról se lehet szó.

— Nos, igazán, én nem... kegyed... — dadogta.

— Ugyan ne tagadja, hiszen az arcára van írva. És ugyebár, nagy kár, hogy az ember mindig későn találkozik az igazival?

Sóhajtott. Cliford nem tudott mit válaszolni.

— Én azt hiszem, hogy minden ember téved az életben — folytatta a kis özvegy. Ezzel felállott helyéről és lement kabinjába.

Cliford a helyén maradt. Tényleg tévedett volna? Tényleg boldogtalan lenne házassága? Ez lehetetlennek látszott előtte. Persze, Margaréta néha furesán viselkedett. De hiszen a gyermeke betegsége olyan bánat, a mit egy anyának nehéz elviselni. És ugyan ki az oka, hogy a gyermek csaknem meghalt? Szegény Margaréta majdnem örült lett az aggodalomtól.

A kis özvegyet csak másnap látta viszont. De most nem beszélt a boldogtalan házassá-

A Homokkert világítása.

A villamos telep ügyel.

A közgyűlés harmadik napja.

A városi közgyűlés mai, harmadik napjára már nem is maradt oly sok fontos tárgy, mint amilyen a két első napon volt, de azért a mai közgyűlés sem folyt le simán. Nagy viharok, több óráig viharok szütek keresztül a közgyűlésen, mely több, mint négy óra hosszat tartott.

A közgyűlés sokat foglalkozott a homokkertiéknak a világításra vonatkozó kérelmével. A homokkerti birtokosok ugyanis azt kérték a várostól, hogy a villamos világítást az esetben is vezessék be a kertészségbe, ha százméterenként csak tíz magánfogyasztó jelentkezik egy-egy lángot véve egyre, míg a tanács a kérelmet csak azon esetben akarja teljesíteni ha legalább husz ént ot biztosítanak a homokkertiéknak. A közgyűlés hosszú vita után a tanács javaslata me lett foglalt állást.

Éppen ilyen szigorú volt a közgyűlés Solymossy kérelmével szemben. A jogügyi bizottság ezer korona segélyt javasolt, de a közgyűlés elutasította a kérelmet. A közgyűlés méltánytalan volt Solymossyval szemben, aki ennyi támogatásra feltétlenül rászolgált. Hogy kérelmét elutasították, bizony ennek csak az volt az oka, hogy mire kérvénye tárgyalására került a sor, a közgyűlésen a tanács tagjain kívül alig maradt valaki. Így hát Solymossynak nem marad más tennivalója hátra, mint jobb időben megismételni a kérelmét.

A közgyűlésről szóló tudósításunk itt következik:

A villamos ivlámpák.

Ma délelőtt folyt le a közgyűlés harmadik napja. Az első tárgy a villamos ivlámpák kicserélésének ügye volt.

ságokról. Megelégedett azzal, hogy ezt mondja:

— Nem tudom, mi okozhatja, hogy a férfiak a kétségbeesésig belém szeretnek? Ez rettenetes!

Azután ismét eltávozott. Estére hajlott az idő, s Clifordnak eszébe jutott, hogy ott-hon hagyott kis gyermeke már ilyenkor alszik. Ásitott. Szeme arra az asszonyra tévedt, akit első nap a korlátnál látott állani. Most is ugyanabban a helyzetben látta. Vajjon mire gondolhatott? Szerette volna tudni, de nem merte megszólítani. Lassanként beborult az ég. Vihar volt készülődésben. Az utasok eltűntek a fedélzetről, csak a kapitány jött oda Clifordhoz.

— Gonosz éjszakának nézünk elébe. Pedig soha életemben nem igekeztem jobban haza, mint most — jegyezte meg.

— Barátai vannak odaát?

— A feleségemet akarom látni. Induláskor kábeleztek nekem, hogy a baba megszületett, s feleségem nagyon gyenge.

Clifordnak szívére tolt a vér.

— Ilyen helyzetben már én is voltam — szólott.

— De remélem, nem lett baj a dolgól?

— A feleségem meggyógyult, de a baba most is nagyon beteges.

A kapitány vállára tette a kezét:

— És ön mégis kénytelen volt ott-

Fischer Menyhért fővárosi mintára berendezett cipő raktára (csakis saját gyártmányaival) Hatvan-u. 11. megnyílt.

Vecsey Imre főjegyző terjesztette elő a tanács és a jog- és pénzügyi bizottság javaslatát.

Jánosi Zoltán kijelenti, hogy a villamos lámpák nem felelnek meg a rendeltetésének. A világítás rossz. A tanács javaslatát fogadja el. E szerint az állomástól a nagytemplomig, a Kossuth-utcán a színházig lesznek új lámpák. Ez évente mintegy 5000 korona többlet kiadást jelent.

Szentesi János szerint jó a jelenlegi világítás.

Debreceni Jenőnek mindegy akár kicserélik, akár nem Csak azért szól, mert azt mondják, hogy a telep rossz. Ezt vissza kell utasítania, mert a villamos telep jól működik.

A közgyűlés úgy határoz, hogy a villamos ivóvízvezeték kicserélteti.

A villamos telep berendezésénél és építésénél a Ganz cég 174 napot késett. A szerződés szerint a cég kártérítéssel tartozik a városnak. A jog- és pénzügyi bizottság és a tanács egyhangulag 31,800 korona pönálé fizetését javasolja. A közgyűlés hozzájárult ehhez.

A villamosteleg berendezésénél felmerült 500 ezer korona tulkiadást a nagyközségből fedezik, mely összeg után a világi-tási vállalat a bankkamatot fizeti.

Jánosi Zoltán kérde, hogy a tulkiadást mi irányozta elő?

Vecsey Zoltán felolvassa az elszámolást, melyből kitűnik, hogy a vezeték, rézárkülönbség kapcsoló táblák stb. többet kerültek az előirányzatnál.

Debreceni Jenő felvilágosítást ad még, mely után a közgyűlés elfogadta a tulkiadásokról szóló javaslatot.

Oláh Károly a második gazdasági ismétlődő iskola építésére vonatkozó szerződést mutatja be. A szerződésen némi módosítást tett a miniszter.

Majd Király Gyula a törzsgyula bélyegzésére vonatkozó ügyet terjesztette elő. Ismeretes az a harc, mely a város és a gazdaközönység között merült fel a D. V. és D. G. jelzés miatt. A közgyűlés határozatát megfellebbezte Márk Endre. A földművelésügyi miniszter feloldotta a határozatot s így a törzsgyula bélyegzése D. V. lesz.

A homokkertiak kérelme.

A homokkertiak az iránt, folyamodnak, hogyha 100 méterenként tíz lámpát biztosí-

tanak, vezesse be a város a Homokkertbe a villamos világítást. A tanács a kérelem elutasítását javasolja, mivel csak akkor lehet szó a Homokkert világításáról, ha 100 méterenként husz lámpát biztosít a Homokkert. Nyíri Ernő dr. és társai indítványozzák, hogy a homokkertiak kérelmét teljesítsék.

Márk Endre nem irta alá az indítványt, azonban szívesen hozzájárul ahhoz, hogy a Homokkert világítva legyen. Mikor még nem volt villamos telep akkor azzal biztatták a Homokkertiakat, hogy majd villamos világítást kapnak. Most van, hát adjuk meg. Nem lehet mindenki Piac-utcai háztulajdonos, azért a közjóban a kertéségi lakosokat is részletetni kell. Indítványozza, hogy a világítás ügyét a tanács tanulmányozza s tegyen jelentést az októberi közgyűlésnek.

Jánosi Zoltán a Márk Endre indítványát elfogadja. Megszavazza a világítás bevezetésére szükséges összeget. Majd a város fejlesztéséről szólott. Kéri az indítvány elfogadását.

Révi Nándor szerint nagy áldozattal nem jár a Homokkert világítása, kívánja, hogy a közgyűlés fogadja el Nyíri indítványát.

A vitatkozások java ezután volt. A közgyűlés számos tagja szólott még az ügyről. Szinte, hihetetlen, mégis úgy történt, hogy a Homokkert világításának ügye két álló óra hosszat tartott, amikor is a közgyűlés utasította a tanácsot, hogy ezen év végéig tegyen jelentést az ügy tanulmányozásáról.

A folyó évre világításra ezer koronát kértek a homokkertiak. A közgyűlés a kérelmet elutasította.

A kisbérletek.

Az ohati haszonbérlet az kéri a várostól, hogy a birtokon cselédlakásokat építsenek, mivel a régiak már részben beomlottak, részben lakatlanok. A cselédlakások építésére a tanács 50 ezer koronát javasol megszavazni.

Szentesi János: Ilyen nagy birtokot, mint az ohati, perliázni kellene 100, 200, 500 holdas birtokokra és a kisgazdáknak kiadni. Így sokkal több lenne a jövedelem a birtokból. Ekl József szintén emellett van.

Jánosi Zoltán: Bizonyított tény, hogy a nagybérletű rendszer országos veszedelem.

Cliford némán bámult rá. A vér előntötte arcát. Elfordult az asszonytól s csaknem beleütközött a még mindig itt sétáló kapitányba. Az, hogy a megkezdett beszélgetést folytassa, kérdéssel fordult hozzá:

- Hány gyermeke van?
- Egy.
- Hány éves?
- Egy éves.
- Remélem, megtartja az Isten.

Clifordnak görcs állott a torkába. Hátha... hátha a kicsiny gyermekükhöz? Hátha Margaréta, akit olyan büszkén vezetett oltárhoz, a sok megalódott kérés bántására, most egyedül zokog a kis koporsó felett!

— Mily rettenetes lehet önnek ott hagyni őket — szólott ismét a kapitány. És minthogy Cliford nem válaszolt, azonnal hozzátette: — Persze, az üzlet parancsolja az átkelést.

Cliford megragadta a feléje nyújtott szalmaszálat:

— Persze, hogy az üzlet — mormogta. — De mához egy hétre, remélem, vissza-indulhatok. Biztos lehet felőle, hogy most már egy percczel se maradok tovább távol, semmint az feltétlenül szükséges.

Ezzel lement kabinjába, hogy dróttan távirattal tudassa Margarétával váratlan hazaérkezését.

Debreczennek, mint egy magyar nagybirtokosnak, kötelessége, hogy a kisbérleti rendszerre téjen át. Nem szavazza meg az ötven ezer koronát a cselédlakásokra, mert rövid időn belül ugys felszínre fog itt kerülni a kisbérletre való áttérés és így ez az ötvenezer korona hiábavaló befektetés lenne.

Oláh Károly: Az ohati birtokon oly rossz állapotban vannak a cselédlakások, hogy már a humanizmus is kiánja azok felépítését.

Révi Nándor dr. nem szavazza meg az ötvenezer koronát, mivel közel állnak a kisbérletekre való áttéréshez.

Kovács József polgármester: Az ohati földbirtok olyan, hogy szó sem lehet annak kis parcellákra való felbontásáról. Aki ismeri az ohati földet, tudja, hogy ott egy száz holdas parcellán nem lehet kijönni. Legfeljebb néhány szegény magyar kisbirtokos elvérezne itt. Különben az is utjába áll az ohati birtok felparcellázásának, hogy ottan legalább egy milió korona értékű épület van. Kérde, mi lesz ezekkel az épületekkel, ha az ohati birtokból kis bérleteket csinálnak? A cselédlakások oly szegénytelen állapotban vannak, hogy azt elnézni a városnak nem lehet. Ajánlja elfogadásra a tanács javaslatát.

A közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el.

Segély-ügyek.

A debreceni izraelita hitközségnek emplomépítésre 300 ezer darab téglát szavazott meg a közgyűlés, továbbá elhatározta, hogy az országos közművelődési egyletbe, a magyarhoni földtani társulatba és a biharmegyei közművelődési egyletbe 200 200 koronával tagnak belép.

A magyar sokszorosító műipari társulat arra kérte a várost, hogy jegyezzen részvényt.

Hoffmann Sándor ellenzi a kérelem teljesítését Nagyon sok nyomda van Magyarországon, mely sokszorosítással foglalkozik. Így akármelyik is kérhetne támogatást.

A közgyűlés 16 szóval 13 ellenében a tanács javaslatát fogadta el s két darab száz koronás részvény jegyzését határozta el.

Az iparos ifjak egyesülete háromezer korona segélyt kér. A közgyűlés a segélyt nem adta meg, hanem utasította a tanácsot, hogy a jövő hónapi közgyűlésen tegyen jelentést az iparos otthon ügyének a rendezéséről.

A közgyűlés az urkoecsisok egyletének bérletét 1934-ig meghosszabbította. Helyben hagyta a tanács azon végzését, melyben a tanács Kovács József és társainak azon kérelmét, hogy a Homokkert kertéségi jellegét megszüntessék, elutasította.

Solymossy Elek 6000 korona segélyt kért a várostól színésziskolája részére. A jogügyi bizottság ezer koronát javasolt. A közgyűlés a tanács javaslata alapján elutasította Solymossy kérelmét.

A közgyűlés tudomásul vette a belügyminiszter azon leiratát, melyben a tisztviselők drágasági pótlékát engedélyezte. Elfogadta továbbá azon, lapunkban is ismertetett indítványt, hogy a földművelésügyi miniszter Debreczen város területére felmentést adjon a bornyilvántartás alól.

A közgyűlés ezután néhány kisebb tárgy elintézésé után véget ért.

Egylet.

— A munkáskert egyesület szervező bizottsága a hó 2-án szerdán délután 6 órakor a kereskedő társulat titkári hivatalában ülést tart, amelynek tárgyai: folyó ügyek és a június hó 6-án a városházán tartandó alakuló közgyűlés előterjesztése. A tagok pontos megjelölését kéri az elnökség.

Vanger Sándor női divat szalonja Debrecen, Bathányi utca. ::

Kanitz László.

*

Nem egy vidéki, sőt nem is egy fővárosi lap hasábjain volt már alkalmunk e névvel találkozni. A megszemélyesítője: Kanitz Dezsőnek, Heves vármegye egyik legtekintélyesebb egyéniségének, az Egri Agrárbank széleskörűben ismert vezérigazgatójának fia.

Ha azt mondanók, hogy Kanitz László, ez az Istentől nagy tehetségekkel megáldott, még a gyermekéveit alig meghaladott ifjú közgazdasági és pénzügyi életvilágunk egyik legalkalmasabb alakjává nőtte ki magát, ki a fővárosi bankkörök egyik legtiszteltebb nagysága... az örömeiren kívül más aligha érhet bennünket.

De büszkeség kell, hogy elfogjon minden magyar embert, mikor tényként látja azt, hogy ez a mi vérünk nemesak a honi földön szerzett tiszteletet s becsülést nevének, de becézgetett embere a nagy Angliának, a cultura, az ipar és kereskedelem legszélesebb világának.

Ő a londoni Rothschild-ház legelső tisztviselője, s nem volt még magyar ifjú, kit e hatalmas pénzkirályság bizalmával annyira kitüntetett volna, mint éppen őt. Embertől erőteljes meghaladó hivatalos ténykedésén kívül meleg szeretettel ápolja a ránc nézve annyira fontos angol magyar barátságot, s hogy e tekintetben mily része jutott a sikerből, semmi sem bizonyítja jobban, mint hogy a londoni magyar egyesület fényes ünnepeinek közt elnökvé megválasztotta.

Hű ápolója ő még a pénzügyi tisztviselői ügyeknek is. Széleskörű tapasztalatai irányítói lettek azon mozgalomnak, mely nálunk a nyugdíj rendezésében illetve megvalósításában országosan megindult. S ő, kit e kérdés anyagi szempontokból legkevésbé sem érint, lelke csüggedésével tekinti a távolból azon szánalmas állapotokat, melyekben a pénzügyi tisztviselők e téren itt vannak. Ha Kanitz Lászlót, hazánk büszkeségét s Angliának e kitüntetett emberét idehaza is meghallgatnák, böles tanácsát követnék úgy megmenekülne egy társadalom azoktól a terhes gondoktól, melyek alatt nyögve, bizonytalanul tekint öregségének támasznélküli napjaira

Kovács László.

Betiltották „A tanitónő“-t.

Mert — erkölcstelen.

Gyergyószentmiklóson nagyon erkölcsösök az emberek. Sőt tulságosan erkölcsösök. Illetőleg nevetségesen erkölcsösök. A gyergyószentmiklósiak nagyon erkölcsös voltáról és az egész Gyergyószentmiklósról most azért esik itten szó, mivel az ottani böles színügyi bizottság összedugta a fejét és kimondta a böles szentenciát:

A „tanitónő“ Bródy Sándor világot járt színműve — erkölcstelen.

Ez a határozat. Sőt a megmásíthatatlan határozat. És most következik a tétel alkalmazása:

Mivel pedig erkölcselen „A tanitónő“, mondják a böles színügyi bácsik, nem szabad előadni.

Ez eddig, ugyebár, két meglepetés volt. Azt hiszik talán, hogy most vége van a meglepetéseknek? Dehogy, most jön a harmadik számú meglepetés.

A közönség — mondja a távirat — örömmel vette tudomásul a színügyi bizottság határozatát.

És most a megfeszíthetetlen rejtélyek lavinája következik. Honnan szedték a gyergyói színügyi bácsik, hogy „A tanitónő“

erkölcselen? Miért erkölcselen „A tanitónő“? Miért kellett erre éppen Gyergyószentmiklóson rájönni a kulturbölcseknek? Ha Budapesten, Berlinben, Hamburgban Münchenben — és a jó Isten tudja még, hol — nem találták ki, hogy erkölcselen a Bródy Sándor darabja, miért találták ki éppen Gyergyószentmiklóson? Mi igaz: az-e, hogy az egész világ szindarabhoz értő emberei balgák és együgyűek, vagy pedig az, hogy a gyergyószentmiklósi városi tanácsos urak azok? Ugy-e bár, nehéz eldönteni? És végül a kérdés-lavina befejezése: Miért örült olyan nagyon a gyergyószentmiklósi közönség? Miért örült? Talán azért, mert azt hitték, hogy „A tanitónő“ egy francia bohózat, amelyet Feydeau írt és Bródy Sándor fordított? Tudják-e egyáltalában Gyergyószentmiklóson, hogy kicsoda Bródy Sándor?

Sovány albirót vád alá helyezték.

A szatmári vádtanács döntése.

Junius 25-én lesz a főtárgyalás.

Sovány Dezsőnek, a mátészalkai aljárásbírónak ügyével tegnap foglalkozott a szatmári törvényszék vádtanácsa és vád alá helyezte az albirót.

Mint ismeretes, Sovány Dezső avval van terhelve, hogy Mátészalkán egy éjjeli mulatozás után összeszólalkozott régi haragosával, Bordás Demeter kéményseprővel. Az összeszólalkozást dulakodás követte, melynek hevében az albiró a keze ügyében volt késsel úgy megszúrta a kéményseprőt, hogy az vérmergézést kapott. Bordás pedig a vérmergézést folytán meghalt.

Az albiró ellen azonnal megindították a vizsgálatot. Az ügy a szatmári törvényszékhez tartozván, május 28-án tartották meg a vádtanácsi tárgyalást Szatmáron a terhelt albiró ügyében.

A vádtanács tárgyalásán Papolczy Gyula dr. táblabíró elnökölt és Szabó József törvényszéki bíró referálta az ügyet. A vád képviselésében Jákó Sándor kir. ügyész volt jelen, Sovány Dezsőt pedig, ki személyesen is jelen volt védője, Kardos Samu dr. debreceni ügyvéd képviselte.

A referens bíró előadása, illetőleg az ügy ismertetése után Kardos Samu dr. kérte, hogy a főtárgyalásra szerezzék be az elhunyt ruháját, amelyet a mulatozás éjszakáján viselt. Kérte továbbá a védő, hogy Bordás kéményseprőt kezelő orvosokat tanuként idézzék be azon körülmény tisztázására, hogy idegen kéztől eredő szúrás okozta-e a Bordás halálát, illetőleg a vérmergézést vagy pedig azt az elhunyt gondatlanságból és vigyázatlanságból önmaga ejtette-e magán. Orvosszakértőkül pedig Horváth Arthur dr.-t, a debreceni törvényszék nagy tudású orvosát kérte megidézni.

A vádtanács elrendelte a főtárgyalást, amely már junius 25-én meg lesz tartva a szatmári törvényszék büntető tanácsa előtt. Elrendelte a védelem kérelméhez képest nemcsak a ruhák beszerzését és a kezelő orvosok tanukénti kihallgatását, hanem az orvosszakértő berendelését is.

A főtárgyalás elé országszerte nagy érdeklődéssel tekintenek.

Miniszterek a királynál.

Kossuth az önálló bankért.

A kormány tagjai tanácskoznak.

A kormány rendtlenül tanácskozik tovább. Ma ismét meglátogatta Wekerle Sándor miniszterelnök Kossuth Ferencet, aki készségesen tárgyal vele, de hajthatatlan abban az elhatározásában, hogy az önálló bank nélkül nem megy bele a válság semmilyen megoldásába. Ez a kérdés a jövő héten dől el. Szerdán, junius 2-án újabb minisztertanács lesz, mely közvetlenül megelőzi a miniszterek bécsi útját. Elsőnek Wekerle Sándor utazik, utána Kossuth Ferenc és Andrássy Gyula gróf mennek kihallgatásra a király elé. Kossuth audiencián tanusítandó magatartásáról ma így nyilatkozott:

— Természetes, hogy tisztán, mint a függetlenségi párt vezére, a függetlenségi politika képviselője jelenek meg a király előtt s előterjesztésem a függetlenségi politika érvényesülésére fog irányulni.

Kossuth környezetéből arról is biztosítanak, hogy a kereskedelmi miniszter eddigelé semmiféle kibontakozási kormányprogramra vonatkozólag nem vállalt szolidaritást.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke tegnap leánya esküvőjére vidékre utazott és csak az ünnepek után érkezik vissza a fővárosba. Tegnap a függetlenségi pártban azonban nagy volt nélküle is az eleveenség s a jelenlevők közül sokan vannak, akik azon felfogásuknak a kiképzést, hogy ha a korona a függetlenségi pártból csak az általános választói jog megvalósítására hivatott átmeneti kabinetet akar alakítani, akkor ezt a megbízást föltétlenül el kell fogadni. A többség azonban ezt a megoldást is lehetetlennek mondta, ha a bankkérdés elintézésének felfüggesztésével járna.

— Az országban ámulásnak vennék ezt a vállalkozást — mondta az egyik vezére úber. Most alkalmunk van programunk egyik sarkalatos pontját megvalósítani. Ha ezt elszalasztjuk, ki tudja, mi következik a jövőben.

Egyébként az egész ország figyelme Kossuth és Andrássy kihallgatásának eredménye felé irányul. Ezt döntő fordulatot fog adni a válságnak is vagy jobbra vagy balra.

Budapesti tudósítónk későbbi távirata jeleni: Popovics Sándor, az osztrák magyar bank kormányzója ma délelőtt meglátogatta Wekerle miniszterelnököt és hosszasan tanácskozott vele. Wekerle szerdán utazik a királyhoz. — Kossuth a hét végén pénteken vagy szombaton megy audienciára; egy bécsi lapoknak az a híre, amely szerint Andrássy és Wekerle is elkisérnék a kihallgatásra Kossuthot, nem felel meg a valóságnak.

Gyapjuszövetek

árait a kedvező áralakulása folytán márczius 1-től kezdődőleg az árak 10%-kal lezállítottam.

Weisz Adolf

:: posztó kereskedő ::
Debreceen Kossuth.-u 1.
:: Szigoruan szabott árak ::

Az amatőr kiállítás.

I.

A felső kereskedelmi iskola átalakított nagy tornacsarnokában rendezte a debreceni Szent Erzsébet nőegylet Amatőr kiállítását. Szerényen, minden feltűnés mellőzése mellett munkálkodnak a nemesszívű urnók, hogy míg egyrészt a művészet iránti szeretetet felélesszék és a művészi érzéket fejlesszék, addig szegényeiknek is juttassanak néhány fillért. Fillért em itek, mert a csekély 40 filléres beléptidijjal nagyon sok embernek kell a kiállítást meglátogatnia, hogy a szegényeknek jusson, ha nem is arányosan annyi, amennyi élvezetet a kiállítás megtekintése szerez — de legalább oly összeg, amely az egyesületet a megkezdett munka folytatására buzdítsa. Senki sem töltheti kelemesebben a pünkösdi ünnepek egy óráját, mintha a kiállítást tekinti meg. Bámulatos, hogy mily arányokban kezd fejlődni városunkban a művészetekkel való foglalkozás iránti szeretet és meglepő az az eredmény, melyet amatőrjeink ily rövid idő alatt felmutatni képesek.

A második udvar keresztépületének hosszu folyosóján át jut az ember a kiállítási helyiségbe. Belépve a nagy terembe első impresszióink, hogy itt nem amatőr, hanem kollektív festmény-kiállítás területére léptünk. 530 olajfestmény, aquarell, tollrajz, pastel, temérdek fénykép kézimunka, bársonyvetés és gipszrelief vannak discret művészi egyszerűséggel elhelyezve.

Elsősorban elismerés illeti Rajzó Miklós festőművészt, aki bámulatos türelemmel és kitartással vezeti tanítványait a festőművészet kifürkészhetetlen gyönyörökét rejtő néhez utain.

Ez a kiállítás csak annyiban amatőr jellegű, hogy van közöttük sok olyan dolog, amely a művészet iránti szeretetből fakad, de teljesen kezdetleges. Am a nagy átlag: az már túllépte az amatőrszerű foglalkozás színvonalát és művészi, mert színeiben, alakjaiban, cselekményében áttudjuk érezni és megérteni az ecset hatalmát és a vásznon egy rész a természetből a természetességből tárul elénk. Sétáljunk csak végig a 18 hatalmas fal előtt és vegyük szemügyre katolosos szerint kezdve az 1-ső sorszámmal.

Az 1-ső számú falon a Rajzó-iskola növendékei szerepelnek. Mindjárt az első szám „Az öreg kerégyártó” olajfestmény Hrabóczy Ernő műve, egy 14 éves fiú művészi szárnybontása; nevével még többször találkozunk a többi falakon is, ha korával párhuzamosan fog haladni művésze, akkor szép jövő vár rá. A 20-22. számú olajfestmények is, az 6 dolgai. Gyórfly Ilus négy olajfestménytel szerepel. Sok színérzéke van, az ecsetet biztosan kezeli, de előszere-ttel másol, pedig igen szép tanulmányai is vannak a teremben, amelyek figyelemreméltóak. A 18-as számú látomány még coppiában is nehéz munka volt, amelyet sok-sok művészi érzékkel oldott meg. Ezen a falon a 6-15-17. számú festmények is az 6 művei.

Feltűnést keltő, hangulatos szép kép Csanak Margit 7 számú „Esthangulat” olajfestménye. A nagy vásznon nehéz színe-ve- rékben, nyugalmat áraszt a kép, azt a nyugalmat, amelyet a festő biztos keze óhajtott elérni a szemlélőre. Ez is másolat, de mint Gyórfly Ilusé azok közül való, amelyeknél művészi készütség kell a rajz és nehéz színe-keverésre. Ferenczy Jenőnek ha 8-as számú „Norvég tájkép”-ét nézzük, akkor tisztában vagyunk azzal, hogy még nagy dolgokra fog vállalkozni, mert ez a másolat is derekas munka volt. Ecsetkezelésén meglátszik a biztonság tudata és egy bizonyos technika,

amely szeretné reliefszerűvé tenni a vásznat, hogy kiugrások megadják a természet vetett árnyékait. Ezen a falon még a 4-16 számú képek is az 6 művei. A legtöbb festménnyel szerepel a falon Antalffy Gyula. — A 2-3-10-11-12-13-14-19-21 számú festmények mind az 6 produktumai, ha semmi más nem írának róla, akkor is tudhatná az olvasó, hogy nagy ambíció sarkalja és művész lessz belőle. — Nekem a legjobban tetszik a 19-es számú „Csendélet a földben” először, mert távlata igen jó, színeiben természetes és lágy, ami már csendeleiteiről nem mondható, cselekménye pedig több van a festménynek, mint talán maga az alkotó elképzelte. Dávid Kátónak és Zvér Margitnak van még egy-egy festménye itt, de az 6 műveikkel a terem többi részeiben is találkozunk.

Letzter József.

A temetésről a halálba.

Egy aggastyán öngyilkossága

A részegség áldozata.

Tragikus körülmények között halt meg tegnap délután egy vámospécsi aggastyán. Valakinek a temetésén volt és a temetésről visszajövet egy korcsmában leitta magát, azután a lakásán felakasztotta magát és mire észrevették, meghalt. Az öngyilkosságról a következőket jelenti vámospécsi tudósítónk.

Kiss Imre 74 éves vámospécsi csikós tegnap délután egy cserőse temetésén volt. Kiss Imre, aki világleletében szerette az italt, mikor visszajött a temetésről, bement az uton egy korcsmába és részegre itta le magát. Dülöngözve ment haza a lakására, ahol nem lévén családja, amely megakadályozza, felakasztotta magát a mestergerendára és egy pár percznyi kínldás után meghalt.

Az öngyilkosságot a szomszédok vették először észre, akik látogatába jöttek az öreghez és nagy csudálkozásukra zárva találták az ajtót. Rosszat sejtve feltörték a zárat és behatoltak a lakásba, ahol a mestergerendán elkékült és telpuffadt testtel holtan függött az öngyilkos. Levágták a kötélről, orvost hittak, de ez természetesen már nem tudott segíteni.

Kiss Imre nem hagyott hátra semmi írást, amelyben öngyilkosságának okát adta volna.

Erdekes egyébként, hogy Kiss Imre már háromszor követett el öngyilkossági kísérletet, de mindig észrevették és megakadályozták. Csak most negyedszer tudta kioltani a megunt életét.

A debreceni ügyészségnek táviratilag tettek jelentést az öngyilkosságról és az ügyészség engedélyével a holttest felboncolása nélkül holnap temetik el Kiss Imrét.

Mulatság.

— A Debreceni Kereskedő Ifjak társulatának Dalköre június 6-an Vasárnap este tartja fényes műsorral összeállított igen nagyszabású dalestélyét. A dalkör már eddig is elért nagy sikereiből következőleg, bizonyosra vehető, hogy ezen estélye is művészi szempontokból a teljes követelményeknek megfelel. A remek szép tartalommal bíró műsort már közöltük: Jegyek válthatók Benyáts Emil, Donogán és Somossy és Szabó Lajos fia urak üzletében és este a pénztárnál.

Ásatások a Hortobágyon.

A debreceni muzeum gyarapodása.

A városi muzeum e héten a Hortobágy különböző részein próbaásatásokat rendezett. Az ásatás ugyan számbelileg kevés tárggyal gyarapította muzeumunk régiség-tárát, de a szerzett megfigyelések és leletek remélhetőleg még gazdag eredményre fognak vezetni további kutatások által.

Mindenek előtt a Köveshalomból (tul az Arkusvizén, a nagyiványi ut mellékén,) két napi fárasztó munka után előkerültek a XV. században elpusztult Csécs falva kisedded temploma alapzatának maradványai. E templomocskák inkább kápolna, alapzatából és téglái méreteiből következtetve, a XIII. század első felében épülhetett román izlésben. Azonban már annak előtte is állhatott e helyen ennél is kisebb szerű imaház, amit a templomocskák szentélye alatt s azonkívül felnyitott XI. vagy XII. századbeli sírok szegényes mellékleteinek jellemző tulajdonságai sejtetnek, például a tipikus halánték gyűrűk.

A magyarságnak ezeknél érdekesebb, bár igen nagyon megrongált más történelmi emlékei is napfényre jutottak ezen újabb hortobágyi ásatás alkalmával. A Bajnok halomban, mely az Arkuson innen, a kettős halom közelében alig észrevehetően melkedik ki a síkságból, honfoglaló magyar vitéz lovas sírjára talált az ásatásokat vezető muzeumr.

Az igen nagyon elkorhadt esontváz mellett nyilhegyek, vaskés, kovadarab, egy pár kengyel, fabla, vasesattok, bronzpitykék s a vitéz lovának lábszár-csontjai feküdtek Sajnos, hogy a kedvezőtlen talajviszonyok miatt a rozsdá egyik-másik vástárgyat csaknem a felismerhetetlenségig el-emésztette. Ez az első pogány-magyar vagyis honfoglaláskori magyar sír, amelyet Debrecen város nagykiterjedésű határában rendszeresen tártak fel s amelyről az Archaeologia tudomást szerezhet. Az alacsony Bajnok halom azonban nagyon valószínűleg sokkal régibb, mint ez a honfoglaláskori sír. Ugyanis a sírtól délnyugatra, az összehordott halom alatt, az ősi felszínen égettnek látszó emberi állkapcsok és szarvas-aggancstörödékek közül, amelyeknek egyikén furt lyuk van aranyhuzaiból csinált tekerceses láncszemecke is került elő. Ez aranyelet alakja a bronzkorból ismert analogonoknak felel meg. Ugy, hogy a bajnokhalom keletkezése legalább is a bronzkorba, a Krisztus előtti első évezred elejére vagy a második évezredbe tehető.

Hogy pedig ez a vidék, közelebről az Arkus vizének partjai, már az őskorban is lakott hely volt, azt egyéb mostani és korábbi leletek igazolják. Muzeununkban van egy kezdetleges őrlőkö a Csécslaposáról, melyhez hasonló Tell-el-Mutesellim (Palesztina) őskori telepén leletek; vagy egy kőkori idol — deszkaszerű szobra az ősember istenének — s számos kőkori edénytörödek. Ilyen primitív edénytörödekeket, az Arkus partjai kőborogva, most is számos helyen vett észre a muzeum őr; olyan helyeken tudniillik, ahol a szikes talajt elmosta a lefutó víz. A kutató árkok megerősítették azt a feltevést, hogy a cseréptartalmu vízmosások szomszédságában őstelepek emlékei lapanganak. Sőt az Akus partján, a Fállapon-gag mellett hihetőleg őskori földvár nyomai mutatkoznak. De csak alaposabb kutatás után dönthető el majd, hogy csakugyan erődtési sáncárok maradványa-e az az 5-6 méter széles szabályos mélyedés, amely az Arkus partján a hid közelében egy hepehupás 400-500 négyzetméternyi háromszög alakú magaslatot az Arkussal együtt körül vesz.

PAGLIANO-SYRUP

Bejegyezve az olasz hivatalos gyógyszerhatóság által. Kitéve az 1894-ben tartott farmaceutikai és az egészségügyi 1900-ban tartott kiállításán, ugyisint az 1906-ban Milánóban megtartott nemzetközi kiállításán a nagy aranyéremmel.

A legjobb vértisztítószer, forgalomba hozva
Ernesto Pagliano tanár által
Nápolyban
CALATA S. Marco 4.
— Kapható minden nagyobb gyógyszerárban. —
Utánzatoktól óvakodjunk.

Üvegekben, dobozokban (porok) és tablettákban (szemecskék)

ERNESTO PAGLIANO tanár NÁPOLY.
Megrendelhető a következő című gyógyszerárban:
Real Apotheke Seccate Braecheti Ala (Südtirol).

A debreceni Kossuth-szobor pályázat

*

Országos művészeti érdeklődés közepontjába helyezte néhány hétre Debrecen városát a debreceni Kossuth-szobor pályázat. Az érdeklődést nem csupán az keltette fel, hogy százötvenezer koronás pályadíjat tűzött ki a város a pályázat nyertesének, hanem az is, hogy a Kossuth szoborban min-kép fogják a pályázó művészek Kossuth Lajosnak Debrecennel, a debreceni detronizációval való történelmi vonatkozását kifejezésre juttatni, megoldani. Az ugyanis kétségtelen, hogy a debreceni Kossuth Lajos szobornak nem a sablon Kossuth-szobornak kell lennie, amilyen az országban már több, mint félszáz van, hanem ezen műnek azt a Kossuth Lajost kell ábrázolnia, aki Magyarország az öszsbirodalomba való bekebelezésére a méltó választ 1849. április 14-én Debrecenben megadta.

Dicséretére legyen mondva a pályázó művészeknek, hogy e követelménynek majdnem valamennyien tudatában voltak s majd minden művész a debreceni Kossuth Lajost igyekezett Debrecen számára — és az ország számára — megörökíteni.

Alig elképzelhető nagy feladat volt ez, amit csak akkor látunk, ha végigtekintünk a pályázatra beérkezett szobortervek fölött. A legtöbb műről szinte leri, a nagyszerű, de rengeteg módon nehéz művészi gondolat megérzésként való küzködés fáradalma. És érdekes szemlélni, hányféle módon és milyen eszközökkel vélték a legpregnansabbul megoldani ezt a feladatot. Mert a művészek előtt az lebegett, hogy elsősorban ezt a feladatot oldják meg, érezvén azt, hogy a megoldás sikeréhez van kötve a győzelem.

Van néhány pályamű — köztük értékes is — amely elmellőzte specializálni a Kossuth-szobrot. Már pedig ez nagy hiba. Ha a pályázatban nem is volt feltételképpen kikötve (mert nem lett volna megengedhető, sem pedig ildomos), hogy a debreceni Kossuth-szobornak debreceni vonatkozásának kell lenni, a debreceni közönség, de bizonyára az ország közönsége is, hallgatóságosan kívánja, követeli, hogy a debreceni Kossuth szobor alapfogalma a 49-iki debreceni eseményekből fakadjon.

Tehát a főkérdés az, hogy melyik művész oldotta meg a legszebben és legigazabban ezt a feladatot.

Nagyon természetes, hogy a specializálás gondolatának első sorban a főalakban kell kifejezésre jutnia. Téves felfogás ugyanis az, ami Istók pályaművében nyilvánul meg, amely a detronizációt úgy akarja megérzésként, hogy a szobor egyik s Hungáriát szimbglizáló mellékalakja levett királyi koronára mutat. Hát az igaz: a koronától való megfosztás szó szerint azt jelenti, hogy valakitől elveszik a koronát, de a detronizációt így kifejezni kissé naiv dolog. Az aztán egész brutális, ami egy másik, különben értékesebb pályamunkán, Albert Andorén ezt a gondolatot kifejezi, t. i. egy ledöntött trón.

Kérem szépen, azt a történelmi debreceni eseményt nem úgy csinálta meg Kossuth Lajos, hogy egy koronát az asztalra

letett, vagy egy trónt leborított, hanem úgy, hogy a trónfosztást, egy tragikusan komoly, fenségesen nagyszerű pillanatban deklarálta. Az az igazi debreceni Kossuth-szobor, mely Kossuth Lajos alakjában ábrázolja a trónfosztást és úgy ábrázolja, hogy szeméből, szájáról, arcáról, vonásaiból, tartásából, mozdulataiból, szóval az egész Kossuth-alakból azt a történelmi pillanatot átélő Kossuth Lajost lássuk magunk előtt.

Sajnálattal kell konstatálnunk, hogy a pályázó művészek nagy része éppen ebben a legfontosabb dologban, a főalakban nyújtotta a leggyengébbet. Nem beszélve azokról a Kossuth alakokról, melyek sem tartásban nem adják vissza Kossuthot, vagy pedig még csak nem is hasonlítanak Kossuth Lajosra, a főalakok legnagyobb része kifejezéstelen, vagy sablonos, vagy elhibázott Kossuth Lajost mutat.

Örömmel, elismeréssel, de a legteljesebb objektivitással állapítjuk meg azt a különben már Debrecenben is közismert és szenzációs feltűnést keltett tényt, hogy a legigazabb Kossuth-alak egy zseniális debreceni szobrász keze alól került ki. Somogyi Sándort értjük.

A Somogyi Kossuth-ja egész fejével emelkedik ki a többi Kossuthok közül. Abban a pózban ábrázolja, mikor a nagy pillanatot átéli. Alakja nemes, szép Kossuth-alak, arca talán a legszebb Kossuth arc, melyet Kossuth-szoborban bárhol az országban is láttunk.

Jobb kezét szívére szorítja. De ebből a mozdulatból látjuk, hogy nem hideg póz, hanem egy önkéntelen mozdulat, amely tanúsága annak a belső meghatottságnak, mely a nemes metszésű szemekben kifejezésre jut. Balkeze a kardjára csap s erősíti azt a határozottságot, erélyt, amit a száj vonalain kifejeznek. Az egész alak pedig megleveníti Kossuth Lajost úgy, ahogy abban a nagy, elhatározó és megindító pillanatban az országgyűlés színe előtt állhatott. Elemezni alig lehet, de megérezni róla mindent.

Jobb Kossuth-alak a Tóth Istváné is. Sötétén néz maga elé, szinte a saját lelkével látszik viaskodni. Ellentéte a Somogyiának, melyen minden megindultsága mellett az elhatározottság dominál — A debreceni Kossuth nem a töprengő, de a határozott Kossuth volt.

Margó Ede főalakja is a jobbak közé tartozik, de nem a debreceni Kossuth: a nagy percet átérző, de kardjára appelláló kormányzó. Inkább egy busuló, lesujtott Kossuth.

Ligeti Kossuthja közelíti meg Somogyi után legjobban a debreceni Kossuth Lajost. Baj azonban, hogy a főalak nem válik ki eléggé, mert félkörben, a háta mögött az akkori országgyűlés néhány tagja áll, akik szinte kishitűen riadva néznek a főalakra.

Istók János két Kossuth alakot mintázott. Egyik egy sablon, szónoki pózban levő Kossuth, mely a Talpra magyar-t látszik szavalni, másik Kossuthján a sötét elszántság látszik, ez jobb is volna, de szinte agyonnyomja egy hatalmas zászló, mit baljában tart.

Kallós Ede egy nyugodt, szinte mo-solygó Kossuthot mutat be, akinek az arca sem elég jellegzetes Kossuth-arc.

Róna József főalakja eredeti. Szép, el-

fogadható Kossuth, de egy nagy hibája van, nem a debreceni Kossuth. Másol kitűnő volna.

Érdekesek azoknak a főalakjai, akik az elszánt, a végső küzdelemre kész Kossuthot akarták bemutatni, de kevésbé sikerült. Ilyen a Holló Barnabásé. Kossuthja a demagóg néptribunt juttatja a szemlélt eszébe, amin a főalakja az ég felé harsog. Pásztor János is elvetette a súlykot nagy igyekezetében. Az ő Kossuthja egy neki feszült alak, szinte gladiátor.

Ezek a jobb Kossuthok. A többinél, ha a koncepció jobb is, a főalak igen gyöngé. ezért a főalakjukkal nem is foglalkozunk külön.

Valamennyi műről, a szobortervek tulajdonképpen kivételről, koncepciójáról lapunk legközelebbi számában emlékezünk meg.

HIREK

Május.

Zárt lelkemen van egy picinyke rés még,
Simulj be rajta Május: kikelet!
Csókold fel lágyan Jairus leányát:
Halálos álmát alvó hitemet!

Higgyek, reméljek, szeressek újra:
Vigyen a szárnyam szennyes por felett!
Száll, száll az óra, nő a sötétség ...
Félek: a kétség éje eltemet!

Zivuska Andor.

— Lapunk legközelebbi száma, a pünkösztünnepnek nyomdai munkaszünetek miatt, szerdán hajnalban jelenik meg.

— Pünköszt a templomokban. Pünköszt ünnepnapjain a debreceni ref. templomokban az istentiszteletek a következő sorrendben fognak megtartatni:

Ünnep első napján délelőtt a nagytemplomban prédikál Jánosi Zoltán lelkész, ágendázik Szarka Boldizsár segédlelkész, a Kistemplomban prédikál Baróthy István s.-lelkész, ágendázik Dicsőfi József lelkész, a Kossuth-utcai templomban prédikál Erőss Lajos püspök, ágendázik Szele György lelkész, az Ispóty templomban prédikál K. Tóth Kálmán lelkész, ágendázik Boér Károly segédlelkész, a Csapókerben prédikál Kovács János hitoktató, a Homokkertben Sárközy Lajos főiskolai szénior, a városi szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár. Ünnep első napján délután a Nagytemplomban prédikál Bodnár Gábor 4 th., a Kistemplomban Sárközy Lajos szénior, a Kossuth-utcai templomban Balajthy Jenő 3 th., az Ispótytemplomban Rácz István 4 th.

Ünnep másodnapján délelőtt a Nagytemplomban prédikál Sárközy Lajos szénior, a Kistemplomban Bodnár Gábor 4 th., a Kossuth-utcai templomban Rácz István 4 th., az Ispótytemplomban Balajthy Jenő 3 th. Ünnep másodnapján délután a Nagytemplomban Rácz István, a Kistemplomban Balajthy Jenő, a Kossuth-utcai templomban Bodnár Gábor.

Az ünnepek alatt a Homokkertben a templomi szolgálatot Tóth János 4 éves th. végzi.

Az ágostai hitvallásu evangélikus templomban délelőtt 10 órakor az istentisztelet Materny Lajos főesperes végzi, mely végétével urvacsoara lesz. Délután 3 órakor Hudák János segédlelkész prédikál.

Pünköszt másodnapján délelőtt 10 órakor az istentisztelet keretében konfirmáció lesz, melyet Materny Lajos főesperes végzi. A reformáció után urvacsoara. Délután 3 órakor ima.

A volt Gelbmann és Rosenfeld

A raktáron levő összes árak egy tömegben is eladó.

léle rófiós nagy áruházában az árusítás megkezdődött. Placz-utca 19. szám. Csipke blousok 1 frt 90 kr, Jó mosó katon és delin m. 22 kr. 120 cm. széles lüster m. 65 kr.

— **Török cáfolat.** Konstantinápolyból táviratozzák: Egy bélini lap jelentése, amely szerint a Jildizben talált okmányokból kitűnt, hogy *Constans* francia nagykövet 2000 fontot és *Szinovjev* orosz nagykövet 1000 fontot kapott volna a szultántól, amiért kormányuk visszahívták őket, szenzációhajászó koholmány.

— **Házasság.** Marót Sándor hírlapíró, a Debreczeni Független Újság helyettes szerkesztője, holnap, vasárnap délelőtt köt házasságot az aradi anyakönyvi hivatalban *Bruckner Irénke* urhölgygel.

— **A székely kongresszus.** A székely esti program megdővült pár részlettel. A kongresszust megelőző nagytemplomban tartandó istentiszteletet Alcsernatoni Csiky Lajos theol. dékán, a Feren: József rend lovagja végzi. Az istentisztelet végzetével a nagytemplom előtti főtéren Letzter József fényképész lefotografálja a vendégeket. A rendezőség a következő tájékoztatást bocsátotta ki: Hivatalos fogadtatás a vasuti állomásnál: május 31-én ünnep másnapján este háromnegyed 8 órakor, este fél 9 órakor ismerkedési estély a Royal szálloda éttermében. Másnap kedden, június 1-én reggeli 8 órakor az istentisztelet a nagytemplomban, 9 órakor a szövetségi közgyűlés kezdete a városháza nagy tanácstermben, délután 2 órakor közebed az Arany Bika szállodában, délután fél 5 órakor kirándulás a nagyerdőre, külön kirándulás a Pallagra, a gazdasági Akadémia megtekintése véggett, honnan a délután 6 óras vonattal Alsó Józsa vasuti állomásra visszaindulás Debrecenbe, este Székely est a színházban B. Sándor Erzi, az opera művésznője és Zilahy Gyula, Solymossy Elek színművészek stb. közreműködésével, színházi est után közvacsora az Angol királynő szálloda éttermében, majd elite bál a Nagyerdőn. — Harmadnap szerdán június 2-án kirándulás a Hortobágyra külön vonaton, indulás a vásártéri állomástól reggeli 8 óra 50 perckor; a Hortobágyon megérkezés után villás reggeli, ezt követi a Hortobágy megtekintése; délután 3 órakor közebed; esti 8 óra 17 perckor visszatérés Debrecenbe. A kirándulók a Hortobágyon Debrecen város vendégei lesznek. Negyednap csütörtökön a reggeli 8 óra 51 perckori vonattal kirándulás Tokajba, ahol villásreggelit fogyaszt el a kiránduló társaság; délből Tokajból kocsin Tarcalra a m. kir. vincellér iskolához, ahol ebéd várja a kirándulókat. Ebéd után a szőlő és borpince megtekintése; délután fél 7 órakor Szerencsen át Sárospatakra, ahol közvacsora és szállás várja a kirándulókat. Pénteken június 4-én délelőtt a sárospataki Collegium és a Rákóczi kastély megtekintése, majd délből Sátoraljauhelyen, Kassán át kirándulás a Tátrába, avagy visszautazás minden irányban. A kirándulásra Székely Ferenc szövetségi alelnöknél lehet jelentkezni.

— **Megtámadták a váci mandátumot.** Budapesti tudósítónk táviratozza Ma délelőtt a *Miltényi* pártiak kérvényt adtak be a kuriához, melyben a váci választást megtámadták. A kérvényben azt adták elő, hogy az ellenpártiak négy szavazó nevét a jegyzékbe behamisították.

— **Debreceni hegedűsök a budapesti zeneakadémián.** Fűredi József debreceni jeles zenetanár két legtehetségesebb tanítványa Csanak Mariska és Weszprémy Andor tegnap kitűnő sikerrel letették a vizsgálatot a budapesti zeneakadémián.

— **Évzáró gyűlés a reáliskola önképző körében.** A debreceni állami főreáliskola ifjusági "Petőfi önképző köre" f. hó 28-án délután 5 órakor tartotta az évzáró gyűlését az énekkar közreműködésével. Az énekszámokon kívül a következő

pontok voltak: Németh Endre önképzőkör elnök megnyitó beszéde. A gyűlés elején és a gyűlés végén megható szavakban körözötte meg dr. Kardos Albert, az önképzőkör vezetőtanárának ez évi támogatását. Azután Varga Ferenc VIII. o. t. olvasta fel "Az Alföld Petőfi költészetében" című irodalmi értekezését, V. Nagy Géza VII. o. t. néhány műfordítását és néhány eredeti versét olvasta fel. Nagyon szépen szavaltak Markovits Lajos és Lux Arnold VI. o. tanulók. — Majd Horváth Ferenc, az önképzőkör fő jegyzője jelentést tett a kör ez évi szellemi működéséről és végül Kardos Ferenc, az önképzőkör pénztárnoka a kör vagyoni állapotáról nyújtott felvilágosítást.

— **A szabadkai gyilkosság.** Szabadkáról táviratozzák: Szenzációs körülmény vet most világosságot sok dologra. A rendőrség ugyanis kiderítette, hogy a tegnap kihallgatott *Popper Gyula* cipész és *Klein Pál* Lipót régtől fogva szoros összeköttetésben vannak. Még Szabadkáról ismerték egymást, ahonnan együtt mentek fel a fővárosra. *Popper* úzsora kölcsönöket adott *Haverda Máriának*, *Klein Pál* Lipótnak pedig cipő üzlete volt, amely más cég alatt most is megvan és ebben az üzletben *Popper Gyula* volt az üzletvezető. Ma délelőtt két detektív jelent meg *Krecsányinál*, akik előadták, hogy ők *Popper* már régen kihallgatták és akkor *Popper* a t mondta, hogy semmit sem tud. Emiatt *Popper* letartóztatják és bűnpártolásért megindítják ellene a büntető eljárást. Ezekből pedig nyilvánvaló, hogy *Klein Pál* egyik főmozgatója volt az egész dolognak.

— **A debreceni iparkamara ösztöndíjai.** A jövő hó elején megtartandó kamarai közgyűlés előkészítése gyanánt a kamara közös bizottsága ma ülést tartott *Szentkirályi Tivadar* elnökletével, melyen a kamara által hirdetett tanulmányuti ösztöndíjak ügyében döntött a bizottság. Az állami 600 koronás tanulmányuti iparosösztöndíjra *Tóth Lajos* kabai születésű asztalossegédet ajánlja. A *Szabó Kálmán* nevű viselő kamarai 300 koronás tanulmányuti ösztöndíjakat *Mótyvay Dezső* nyiregyházi illetőségű felsőipariszkolai tanuló és *Schwarz László* kereskedő kapta meg. Rajtuk kívül számos kiváló pályázót a kereskedelemügyi miniszter támogatásába ajánlotta a kamara. Ugyancsak döntött a bizottság az önállósulásra iparosoknak kiadományozható ösztöndíj ügyében. Ezt *Tóth Gábor* debreceni kovács kapta meg. Számos államegélyes és más folyó ügybeu döntött még a bizottság.

— **Tűzijáték a nagyerdőn.** A 23 áról elmaradt tűzijátéka, melyet a gyermekliga napján tűzrendészeti szempontból nem lehetett megtartani, pünkösd másodnapján hétfőn este 9 órakor belépti díj nélkül a nagyerdei régi korcsolyapályán tartja meg a liga-rendezésőség.

— **Gyilkos és öngyilkos milliomos.** Párisból táviratozzák *Heudersohn* Dávid többszörös newyorki milliomos, aki az év nagy részét Párisban tölti, ma egy előkelő étteremben örültségi rohamában agyonlőtte szép és fiatal lányát. A gyilkos milliomos azután önmaga ellen fordította a fegyvert és halántékon lőtte magát. A szenzációs gyilkosság és öngyilkosság óriási feltűnést keltett.

— **Az alügyész esernyője.** Dóczy Emil dr. városi alügyész felkeri azon urat, aki a tegnapi közgyűlésen esernyőjét tévedésből elcserélte, hogy sziveskedjék az el-

vitt esernyőt a polgármesteri titkári hivatalban visszacsérélni.

— **Népesedés.** Az elmúlt hét folyamán 48 halálozási esetet jelentettek be, ezzel szemben a születések száma 59, még pedig 23 fiú és 31 leány. A város lakossága tehát az elmúlt héten természetes uton 11-el saporodott.

— **A megvadított bika.** Aradról jelentik: Kovaszino aradmegyei községben *Till Henrik* gazdálkodó fia tréfából piros kendővel ingerelte a mezőn legelésző bikát. A bika nekiszaladt, földrepeterte és szarvaival mellét átdöfte *Till* azonnal meghalt.

— **Tolvaj gimnazista fiú.** A Hortobágyon tegnap a csendőrök egy csavargó fiút fogtak el. A csendőrök kivallatták és ekkor elmondta, hogy *Godal József*nek hívják és Budapestre való. A fiú apjától és anyjától ékszereket lopott el, melyeket bezálogosított Budapesten s a kapott pénzen a Hortobágyra jött. A csendőrök értesítették a szülőket, hogy intézkedjenek a hazaszállítás iránt.

— **Bestiális fiú.** Szegedről jelentik: *Kovács Mihály* napszámos ittas állapotban tért haza, ahol öreg édesanyjától azt kérte, hogy adjon neki pénzt előre anyai örökségéből. Az anyja erre nem volt hajlandó, mire az izsakos fiú anyjára támadt, hajánál fogva az udvarra vonszolta s doronggal összeverte, majd fejét csizmájával összerugdosta. A vérben fetrengő asszonyt a rendőrök szabadították ki a kegyetlen fiú kezéből. A merénylő fiút letartóztatták, édes anyját pedig a kórházba szállították, hol haldoklik. Egy pillanatra az asszony magához tért és azt kérte az orvosoktól: „Ne bántsák a fiamat”.

— **Házasságok.** A debreceni állami anyakönyvi hivatalban a mai nap folyamán a következők kötöttek házasságot: *Hodosi Lajos*—*Barna Juliánával*, *Molnár Sándor*—*Kovács Erzsébettel*, *Horogh János*—*G. Nagy Erzsébettel*. Házassági kihirdetés végett jelentkeztek: *Molnár István*—*Szabó Eszterrel*, *Szalai János*—*Szalontai Juliánával*, *Ignác Béla*—*Schmiedhoffer Herminával*.

— **Halál a biliárdasztal alatt.** Szegedről jelentik: Tegnap délből a szeged-rókusai vasuti állomáson a munkások egy biliárdasztalt emeltek ki a vasuti kocsiából. Az asztalt elejtették és a nehéz asztal *Samu György* munkásra esett. A szerencsétlen ember mellkasa betört és mindkét lába eltört. A mentők szállították a kórházba, hol mindkét lábát amputálják. Életben maradásához nincs remény.

— **Köszönetnyilvánítás.** M ndazonak kik felejtethetetlen férjem, gondos atvánk elhááozásának alkalmából részvét kifejezéseikké fájdalmainkban osztoztak ez uttal mondu k háás köszönetet. Özv. S. hajja Józsefné és gyászoló családja.

— **Felgyújtott istálló.** Vámospércsen tegnap tüzet okozott egy gyermek gondatlansága. *Rosenfeld Ferenc* tanyáján történt tegnap, hogy *Gyallai József* béres 4 éves fia gyufát kerített, mellyel játszadozni kezdett. A gyufát eldobta s a földön levő szalma meggyült. Nemsokára egy láng volt sz istálló, amelyben tehének és bornyuk voltak. A tüzet akkor vették észre, amidőn már késő volt. Az oltás nehezen ment s az állatokat alig lehetett a tűzből kihozni. Egy borjú megégett. A kár jelentékeny.

— **Az Arany Bika mulató** májusi műsora — melynek minden egyes száma világszerte megcsodált különlegessége a varieté színpadnak — már csak ma és holnap látható. Az összes fellépő számok teljes műsorukkal lépnek a közönség elé, mely eddig is viharzó tapssal és a legteljesebb elismeréssel honorálta egy kiváló attrakciókat, mint a szóló számokat. Nagy komikai hatása van a 2 Rewellsnek és Mac Turonak, kik állandó derültségben tartják a közönséget Frenetikus hatása van Virág-

Díszes vasvázu kert- és veranda butorokat, kertihengereket, vízfecskendőket, kutszivatytyukat, legtkéletemesebb szőlőmalmokat és borpréseket olcsó gyári áron ajánl a

„Debreceni Vasöntőde és Géplakatosság”

Raktárhely: Péterfia-utca 73. sz. — (Telefon 467. szám.) —

völgyi Saci szubretnek, kinek kuplét állandóan megújratja a közönség. A Flora Quartett szemet gyönyörködtető felvonulása, a híres néger csoport mind oly számok, melyek megtekintését senkinek sem szabad elmulasztania. Mind o'ly attrakciók ezek, melyek igazán csak az igazgatóság nagy áldozatkészsége folytán lettek láthatóvá a debreceni közönségnek, s melyek legnagyobb részt mind külföldre vannak már legelsőrendű helyekre elszereződve. A vasárnap délutáni előadás is teljes családi műsorral, azonban félhelyárral lesz megtartva, így igazán néhány fillérért oly elsőrendű szórakozást biztosíthat magának mindenki, melyet sehol máshol meg nem kaphat. A délutáni előadás kezdete fél 4 órakor.

Pusztító felhőszakadás Nagyváradon. Nagyváradról táviratozzák: Itt ma rettenetes felhőszakadás volt. A zúpor fúszagatta a esatornákat és az utcákon fél méter magasan volt a víz. Sok ház tönkre ment. A kár rendkívül nagy.

A nap halottal. A tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be az állami anyakönyvi hivatalnál: Tóth József görög katolikus napszámos 56 éves, Steiner Mária izraelita 4 napos, Géder Juliánna református 16 napos, Molnár András református gubásmester 80 éves.

Legelősebb törlesztéses kölcsönök az ingatlan legmagasabb értékéig csak a Budapesti Takarékpénztárak képviselőisége folyósíthatja. Eladó 15 hold számú föld is Debreczen, Csapó-utca 12. sz. a.

A hitelbank tőkeemelése. Az utolsó évtizedben Debreczenben alakult pénzügyi intézetek között a Debreczeni Hitelbank részvénytársaság tudta eddig a legnagyobb eredményt felmutatni. Fennállásának néhány esztendeje alatt legelőkelőbb pénzintézetünk sorába emelkedett, úgy hogy immár közgazdasági életünk egyik nevezetes tényezőjévé képezte. Folyó hó 23-án ismét egy jelentékeny lépést történt az irrtézet fejlődése tekintetében. A Domahidy Elemér elnöklete alatt a részvényesek nagy érdeklődése mellett megtartott rendkívül közgyűlés az igazgatóság javaslatának elfogadásával elhatározta, hogy az eddigi 600.000 koronányi alaptőkéjét 2000 drb új részvény kibocsátásával 1.000.000 koronára emeli fel. A kibocsátandó új részvényekre nézve melyek már az ez évi haszonban is részt vesznek, az eddigi részvényesek elsőbbségi jogukat bezárólag 1909. június 15-ig gyakorolhatják. A kibocsátási árfolyam 208 koronában állapított meg. Aláírás részleteire nézve utalunk lapunk mai számában megjelent hirdetésre.

A Nagy Endre kabaré előadásai iránt óriási az érdeklődés ami természetes, mert Nagy Endre szenális konferálása, szellemessége már az ország határára túl is ismert, művésztársasága pedig a legkiválóbb. Az előadásra kerülő darabok és számok pikárisok ugyan, de nem durvák, nem vaskosak, hanem szellemesek, igazán mulattatók. A darabok közül előadásra kerülnek: az Államtitkár ur, A divat, az apache, Zsuzsi, Kettős légyott, A fogorvos előszobája, revolverdráma és színügyi bizottság, azonkívül a magánszámok. Mindennap más más műsor a legjavából. Jegyek még válthatók Hegeflüs és Sándor könyvtárában.

Itt van a zivatarok időszaka, hatalmas villámok lobognak az égbolton, embert és vagyont veszedelemmel fenyegetve. Csak a megbízható villámhárító berendezés nyújt a lakók védőmezt, amely

legjutányosabban felszerel és kipróbál Földvári L. első elektrotechnikai gyár és vállalat. Kossuth-u. 1. Telefon 168.

Tisztelettel értesitem Debreczen város és vidéke közönségét, hogy „Debreczen” városához címzett szállodámat a városházzal szemben a város központjában, teljesen újonnan átalakítottam. Ajánlhatom jó magyar konyhám tisztán kezelt boraim, állandóan frissen csapolt Haggenmecher részvény söröm, tiszta és mérsékelt áru vendégszobám. Elvállalok szerény árakban havi étkezésekre előfizetést. Teljes tisztelettel Kovács Aladár szálloda tulajdonos.

A n. é. hölgyközönség becses tudomására hozom, hogy *női divattermemet* Széchenyi-utca 25. szám alól Péterfia-utca 19. szám alá (Postaépület) helyeztem át. Kitérő tisztelettel Grünfeld Salamon,

Vizsgal jutalomkönyvek és vászlatokban rendkívüli árleszállítással kaphatók Harmathynál Fűvészkeret utca 14.

Kugler (Gerbeaud) cukorkák főraktára Kontsek Gézánál.

Női Zenekar a Magyar Királyban. A budapesti elsőrendű női zenekar mely Gottlieb Z. karmester vezetése alatt 7 nő és 2 férfi tagból áll. Biró Irén kis bőgős művész és Gál Ilonka zongora művész közreműködésével vasárnap és hétfőn busu hangversenyt tart a Magyar Király kávéházban.

Fényképezési készülékek és kellek kaphatók legelősebb árban Thaisz Art hur papirkereskedésében.

Junius 1-re kiadó egy csinosan burorozott utcai különbejáratu szoba. Czim a kiadóban.

SPORT.

Országos torna és atletikai verseny.

A Debreceni Tornaegylet június hó 6-ikán délután rendezi szervnyújtó tornászati és atletikai viadalát. A ver eny védnökeiként közéletünk legelőkelőbbjei szerepelnek. A versenyt úgy az atletikai, mint a tornászati szövetség a legnagyobb mértékben támogatja.

A verseny fénypontja a *tornászati főverseny lesz Debreczen sz. kir. város ezüst serlegéért.* Az értékes vándor-díjért az ország legjobb tornászaí fognak küzdeni. Számos nevezés érkezett e számra az ország különböző egyleteitől, úgy hogy a díjat védő Magyar Testgyakorlók Körének kemény küzdelmet kell vívni, ha e díjat másodsor és végleg elnyerni óhajtja.

Érdekes versenyszám a súlydobás magasba és gyűrűhinta összetett tornászati versenyszám. A magasugrásban a Debreceni Tornaegylet kitérő ugrói fognak küzdeni a fővárosi versenyzők legjobbjával. A training eredmények alapján e versenyt a debreceni ugrók ellen megnyerni nem lehet. Szép eredmények várhatók a távolugrás versenyében. A junior 100 jardos és fél angolos futásokban a Debreceni Tornaegylet fiatalabb gárdája fog az ország minden részéből jövő atletákkal mérkőzni. Igen érdekesek lesznek ezenkívül az *ifjúsági versenyek.*

A sport terén uttörő egyletünk sikereinek számát fogja növelni a június 6-iki verseny is. Közönségünk pedig gyönyörködhetik a fiatal erőtlő duzzadó ifju nemzedék nemes vetélkedésében. A verseny délután fél 4 órakor kezdődik.

Regény-Csarnok.

A bojár leánya.

— Regény. —

(48) Irta: **Vértesi Arnold.**

A derék compossessor urak, azon hitben éltek, hogy a ki Magyarország határára kivül megy, az okvetlen a politika és diplomacia minden titkaiba beavatva tér vissza, s mindazon hallatlan, csodálatos és nevezetes ujságokat tudja, a mikről a compossessor urak — Isten tudja honnan hallják, — mindig tudnak valamit, ámbár semmiféle kül- vagy belföldi hírlap nem tud azokról semmit.

Nemcsak Pálvalván, hanem másutt is megessik az ugy faluhelyen hogy az érdemes compossessor urak effle bámulásra méltó titkos revelációkról diskurálnak, melyekben Bismarck hercegnak természetesen mindig ott kell szerepelni.

Bismarck maga ugyan természetesen legkevesebbet tud ezekről a csodálatos kombinációkról, melyeket neki kellene cselekednie, hanem az nem tesz semmit, a hir azért hiteles, hiszen külföldről hozta Y. gróf, a ki az epsomi löversenyen volt Angliában, vagy X. rófoskereskedő, a ki a lipcsei vásárról jött s ott hiteles forrásból hallotta.

A derék urak nem kétkedtek abban, hogy O'áhország ép oly alkalmas hely, megtudni az ujságokban nem olvasható titkokat, mint Páris vagy London. A külföld külföld; mindegy az akárhol jár az ember, tudni kell a titkokat. Elő is veték és faggatták Fehér Ármint, beszéljen nekik.

(Folytatjuk.)

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése
Budapest. 1909. május 29.

Készáru 15-el drágább, határidők szilárdak.

1909. októberi buza	13 29—30
1909. májusi buza	15 42—43
1909. áprilisi buza	—
májusi rozs	—
1909. októberi rozs	10 29—30
1909. áprilisi rozs	—
októberi zab	7 80—81
1909. májusi zab	—
1909. áprilisi zab	7 89—90
1909. májusi tengeri	7 24—25
1910	8 02—03
1900. júliusi tengeri	—

• Legjobb üdítő ital •

MATTONI FÉLE
GLIESSHÜBLER
SÁVANYÚVIZ

Isa tiszta, szénavegyület, könnyen emészthető, az egész szervezetet tisztítja.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
ÜDÍTŐ-GYÖGYÍT

Vese és hólyagbajknál a ves medenceze idült hurutjainál hagykó és főny-képződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmáinál kitérő hatásának bizonyult.

Orvosilag ajánlva. Debreczeni főlerakat
Ürünberger és Glöck oégnél Csapó-u. 6.

HRABÉCZY FEST, MOS, TISZTIT
DEBRECZEN, SZÉCHENYI-UTCA 42.

Grósz József és Péter butorraktára Debreczen, Piacz-u. Fráter-ház

Pünköszt ünnepére.

(Írta: Csiky Lajos, theol. akad. tanár.)

Halleluja! Halleluja!

Dicsőség legyen a nagy Istennek, ki a Szentlélek elküldésével teljesen befejezte a váltáság főséges munkáját, s felállítván az idvezülés útjának utolsó mutatófáját is, betelözte a diadalmi épületet áldott kezének áldott nagy művében.

Ünnepet ülünk, szép piros pünkösztnek napfényes ünnepét.

Halleluja! Halleluja!

Ötvenedik napja immár, hogy Jézus feltámadott halottaiból, s tizedik napja, hogy fölment a mennyekbe, — de nem hagyhatta árván, erőt, áldást, vigasztalást az egeből vágyakozva esdő, mindig csak a magasba néző szemekkel, tehát mindvégig csak kielégítetlenül az ő tanítványait, hanem, a mint azt nekik megígérte, elküldé egy ilyen napon hozzájuk az ő Szentlelkét, hogy az istenségnek Szentháromságában hadd foglalja az is el a maga megillető helyét, s az emberiség idvezítésének munkájában hadd végezze be, s tegye teljessé a munkát, melyet az Atya az ő szent Fiának elküldése által megkezdett, a Fiú dicsőségesen folytatott, s a Szentlélek, az idők teljességének eljövételében részünkre biztosított és tökéletességre is juttatott.

Ki ne ismerné a mi keresztyén társadalmunkban amaz első pünköszt ünnepének, csudálatos eseményekben oly igen gazdag, szívet-lelket megragadó, fölemelő, szép történetét?!

Azt a csudatörténetet a kettős tüzes nyelvekről, melyek a Jeruzsálemben egybegyülekezve váró tanítványokra suhanó szárnyukon szállának alá, és ülének mindenikre azok közül, és megtelének mindnyájan Szentlélekkel, és kezdenek szólni más nyelveken, a mint a Lélek adta nekik szóltniok. Azt a csudatörténetet, a melynek tudományától, hogy galileabeli egyszerű tanítványok, kik addig saját anyanyelvükön kívül semmi más nyelven nem beszéltek, valamely isteni erőtől ihletve, mindenkihez saját nyelvén tudtak az egybegyülekezett idegenek között szólni. Azt az áldandó történetet, hogy Péter apostol prédikálására háromezer ember tört meg szíve érzelmeiben, s megtérvén és megkeresztelkedvén, bennök megalapult a keresztyén anyaszentegyház.

Pünköszt ünnepén alapult meg a keresztyén anyaszentegyház.

Történt-e valaha e földön ennél nagyobb, következményeiben fontosabb, ható erejében dicsőségesebb esemény?!

Ismerünk e földi világ történelmében nagy és hatalmas országokat, melyek át akarták és át akarják ölelni e föld lehető sok nemzetét, de azok közül sok régen szertefoszlott, elenyészett már az idők forгатagában, vagy ha még ma is él, senki sem lehet biztos folyton való megmaradásáról, mert egy vagy más alakban mindenik magában hordja romlása csiráit. Ismerünk úgynevezett nagy hatalmakat, de a melyek mind más nagyhatalmakkal vannak szövetségben, hogy vetélytársaikkal szemben fennállhassanak.

De ki ismer vajjon másikat olyan országot, a minő a Krisztusnak a Szentlélek által pünköszt ünnepén megalapított országa, melynek a földkerekségén mindenütt vannak polgárai; mely a földi terekről átnyúlik az örökkévalóság határait; melynek nincsenek szövetségesei, de ellenségei annál számosabban vannak; mely tehát magában áll, de el nem esik s nem is eshetik el soha, mert isteni erő alapította, isteni erő tartja össze, mert nem külső, nem testi hatalmi eszközök tartják fenn, hanem a Lélek, mely mennyből szállott alá, mely lelkeket edz, szíveket gyújt lángra, s a lelkek és szívek mélyére rakta le léte fundamentumának minden követ, maradandóbb alapköveit.

Igen, a pünköszt a lélek ünnepe.

A léleké, mely már e földön is az örökkévalóságot keresi.

A léleké, mely szembe tud szállani vésszel, zivatarral, zúgó viharokkal.

A léleké, mely ha meghajol a csapások terhe alatt, diadalomban emelkedik fel újra élő hitében, szent és boldogító reménységében.

A léleké, mely szeret, lát, tanul és tud, mely áttekint a világegyetemen, s győzelmi kocsiához láncozolja a természeti világ erőit.

A léleké, mely Istentől való erő mi bennünk, mely Isten melé állít bennünket.

Ugy és azért teremtett minket Isten az ő képére és hasonlatosságára, mert lelket adott mi nekünk, — s azért küldé el mi hozzánk az ő Szentlelkét, hogy a hol a mi lelkünk ereje már-már megtörik, az legyen mi nekünk mindenekben támogatásunkra.

Ezért ünnepeljük vidám örömmel, boldog lelkesedéssel szép piros pünkösztnek szent és nagy ünnepét.

Ezért énekeljük templomainkban édes hitű boldogsággal szent zsoltosmánk szavát:

„Halleluja! Halleluja!”

Carl Kronsteiner-féle
időjárás-erős méz

façade-festék

50 árnyalatban
kgként 24 fillér-
től felebb. —
Évek óta legjobban bevált és utánzatokat felülmúló.
— Egyedül czélszerű mázoló anyag már festett façadenál. —
Mintakönyv és prospectus ingyen és bérmentve. Carl Kronsteiner, Wien, III., Hauptstrasse 120.
Raktár minden nagyobb városban.

Emailfaçade festék

mosható, egy vonással fed, nem szükséges az előző alapozás, email-
lírozott, csak hideg vízben feleresztve használható, antiseptikus, méreg-
mentes, porhanyós. Fenkőlt festés belső helyiségek, faépítmények, és
színeknek, pavilonok, kerítéseknek, stb.

— Kapható minden árnyalatban m²-enként 2 HIL. —

Pünkösdi harangok.

Március a szerelem lázát hozta Balázásra. Két vagy három éjszaka már a szemét sem hunyta le. Padlásszobáját, nem tudta honnan, új illat árasztotta el, valami pezsdülő nedv, virágzó mandulafák édes illata. Szent Borbálára! az imént látta Zolfinát, amint egy mandulafához dőlve bámulta egy hajó vitorlát a tengeren; körülötte egy hatalmas tábla len két bimbóit hímáította a szellő és a szemében két szép nefelejt. Kétségenkívül a szívében is virágok voltak.

A vacakján fekvő Balázs elgondolta mindezt a fényáradást, a tavaszi életnek mindezt a hullámzását. És az adriai tenger távoli szemhatára, amoda messze, már a hajnali pirkadat előtt félénk ébredését sugározta vissza, mikor felkelt és felhaladt a fecskéfészkekhez a torony tetején.

A három harang arabeszekkel diszített üres bronz testével mozdulatlanul várt a Balázs karjára, hogy a reggeli légbe kiáltásuk diadalmas hangjaikat.

Balázs megfogta a kötelet. Az első rántásra a legnagyobb harang, a „Farkas“, mélyen összereszt, nagy szája feltárult, összehúzódott, újra feltárult; fémes hangok hullámzása, valami hosszú bömbölésfélétől követe, tört utat magának a tetők s szállt el a széllel a sikság és a tengerpart fölött. Hirtelen más érces hang harsant fel, a „Vámpír“ hangja élesen, szakadozva dühös csaholáshoz hasonlóan a szarvas bőgése közben. Azután jött a „Dalos“ szapora kalapálása, vidám, derült, gyors tiszta kongásával, az üvegtetőt paskoló jég pergéséhez hasonlóan. És feltörték aztán más harangok távoli visszhangjai is — tiz, tizenöt ércszáj, melyek a vasárnapi himnusz vidám és üdvösséget hozó variációit árasztották szét a mezők fölött ujongó diadallal.

A zaj egészen elkábította Balázst. Erdemes volt nézni ezt a csontos, izmos fickót, hosszú vörös forradással a homlokán keresztül, amint levegő után kapkodott, majommódra a kötelekbe kapaszkodott a levegőbe kapatva magát az ő kedves „Farkasnak“ az ellenállhatatlan ereje által, egész a menyezetig szökött, hogy megadja az utolsó rántást a „Dalos“-nak a másik két megfélekezett szörnyeteg halk morgásai közepette.

Itt fenn király volt ő. Az emberek féltékenységűnek mondták Balázst; itt fenn azonban költő és király volt. Ha derült ég ivelődött a virágzó környék fölött, ha narancsszínt vitorlák siklottak tova az adriai tengeren, ha munka zajával teltek meg az utcák, ő a torony tetején maradt, a vad sólyomhoz hasonlóan, nem csinálva semmit, fülét a „Farkashoz“ szoritva, ehhez a borzasztó nagyszerű szörnyeteghez, mely egy este végighasította a homlokát. Időről-időre megütötte öklével, hogy hallja hosszan elnyúló, kedves zsongását. Mellette a „Dalos“ tündökölt drágakő gyanánt az ő arabeszk ruhájában szent Antal féldomboru alakjával.

Mennyi ábránd e három harang fölött, milyen sajtóságot álmok, a szenvedélynek és vágyak minő lírai röptei! Milyen szép és édes volt a Zolfina látománya, amint e hangtengerben felmerült s aztán tova tünt ismét, amint a „Farkas“ hangjai fáradtak és szomorúak kezdtek lenni s mintegy erőtlenséggel haltak el.

Egy délután találkoztak a mezőn a monnani diófák alatt, fölöttük az azurkék égbolttal, mely nyugat felé lilaszínben játszott. Zolfina dalolva sarlózta a fűvet a tehénnek. A tavasz illata a fejébe szállt és megsédítette, mint az ujbór szaga októberben.

Balázs tarkójára csapott sapkával közeledett feléje, ibolya-bokrétával a füle fölött. Épen nem csunya fiú volt. Nagy kék szemek voltak, tele valami vad busongással, valami honvágygyal, szemek, melyek a fogoly vadállatot juttatták az ember eszébe. Aztán volt valami hüverő a hangjában, olyan mélység, mely emberfölöttinek látszott, nem voltak modulációi, nem hajlékonysága; főn az ő harangjainál, a nagy magányban, a nyelv, melyet tanult, tele volt

érces hangokkal, kemény akcentussal, torok mélységgel.

— Mit csinálsz Zolfina?

— Fűvet gyűjtök a Misó apó tehenének! — felelte a szép leány s egy csomó fűvet nyalábolt fel.

— Oh, Zolfina, érzed ezt az édes illatot? Fenn voltam a toronyban, a hajókat néztem, amint az északkéleti szél feltámadása előtt kisiettek a tengerre — és te elhaladtál lenn, dalolva, — azt daloltad: „Erdő mező, halljátok meg panaszom!“

Elhallgatott, mert hirtelen úgy érezte, hogy elfulad. Mindketten némák maradtak, hallgatva a diófa suhogását s a távoli tenger moraját.

Balázs, ki nagyon sápadt volt, a leány ölében tartott fű fölé hajolt s illatos tömkelegében idegesen kereste a Zolfina kezét, ki piros lett, mint a pipacs.

— Ne segítsek neked egy kissé? — kérdezte csuklón fogva a lányt.

— Eressz el! — susogta Zolfina halalkan. Hagyj békén, Balázs.

De aztán hozzásimult s engedte, hogy átkarolja őt, bár elhaló hangon ismételte:

— Ne, ne!

Eközben szerelmök nőtt, mint a fűcsomó; és a fű egyre magasabb lett, mint a hullám; és e zöld dagadat közepette Zolfina felegyenesedve, piros kendővel a fején, úgy vette ki magát, mint egy pompás pipacs.

Minő hangos dalok az alma- és eperfasorok közt, a nászpolya és loncbokrok mentén, a kukoricaföldek szélén, míg amoda Sant Antonióban a „Dalos“ olyan vidám variációkban tört ki, hogy azt hitte volna az ember, hogy valamely csacsogó szajkónak a végtelen szószátyársága.

Egy reggel azonban, amint Balázs ott ácsorgott a forráskutnál friss szegfűbokréttával, Zolfina nem jött; betegesen feküdt otthon. Veszélyes beteg volt, fekete himlőbe esett.

Szegény Balázs! Amint ezt hallotta, megfagyni érezte a vért ereiben és megtáncorodott erősebben, mint mikor a „Farkas“ homlokán vágta. És neki fel kellett menni a toronyba harangot huzni, kétségbeeséssel a szívében a pünkösdi vasárnap ünnepi mozgalmi közt, bántóan derült verőfényben, olajágak, pompás öltönyök, tömjénfűst, énekek és imák közepette, míg az ő szegény Zolfinája az ég tudja, minő kinokat áll ki! Oh szent Szűz; az ég tudja minő kinokat!

Iszonyatos napok voltak ezek. Az éj beálltával Balázs ott dődögött a beteg lány háza körül, mint a sakál a temető körül; meg-megállott a zárt ablak alatt, mely belül kivolt világítva s a sirástól dagadt szemekkel leste az üvegtáblákon ide-oda mozgó árnyakat s fülére tett kézzel hallgatózott.

Aztán tovább járt-kelt a ház körül, mint az őrlő. Mikor aztán halálra fáradt, a toronyba menekült. Itt, a mozdulatlan harangok közelében hosszú éjjeli órákat töltött iszonyu aggodalmak közt, sápadtabban a halottnál.

Alatta a holdfényben fürdő csendes utcákon egy élő lélek sem járt; előtte terült el a mogorva tenger s egyhangú morajjal tört meg a néptelen partokon; fölötte a kegyetlen égbolt feszült ki.

És amoda, ama tető alatt, melyet tisztán látott, Zolfina a halállal vívódott, némán, elfeketült arcán genyes hólyagokkal s imája, melyet mély áhitattal dörögött magában, végre zokogásba fuladt.

A szegény lány néha fel-felemelte szép fejét, mintha beszélni akarna; de a szavak torkán fuladtak s szemei elvesztették a világukat. Levegő után kapkodva mozgatta ajkait, mint a leölt bárány s aztán elszállt belőle a lélek.

Balázs ment megnézni elhalt szerelmét. Rémműlten, elüvegesedett szemekkel bámult a friss virágokkal teleszórt koporsóra, melyek közt a lányka fehér ruhába öltözöttlen feküdt. Minden itt volt, amit az életben szeretett.

Megsemmisülten állt egy ideig a gyászoló tömegben; majd távozott, haza ment,

fel a toronyba, megragadta a „Dalos“ kötelet, hurkot kötött rá, a nyakába vetette és kivetette magát a toronyablakon.

A „Dalos“ a felakasztott test sulya alatt megkondult az ünnepi csendben, öt-hat váratlan hangot adott.

És egy falka fecske röppent fel a templomtetőről, ki a napfénybe.

Gabriele d'Annunzio.

Pusztuló virágok.

Irtá: Benedek János orsz. képviselő.

Székely tündérország bérci között járok, Mosolygnak utamra gyönyörű virágok; Kéklő nefelejtsek, tarka százszorszépek Patakok partjáról hivatón néznek; Enyelegve játszik a hegyek ormával Tavaszi vadrózsa, szelid árvalányhaj; Falunak, mezőnek tengernyi virága — Szerető szívemnek valamennyi drága.

Székely tündérország! be sok a virágod. Minden pici szála százszor legyen áldott! Szeressétek őket ti tündér vidékek! S ti is hazátokat, ti virág-tündérek. Boruljatok égő szerelemmel rája, Ne vágyjatok soha, más idegen tájra; Más földbe ültetve elsorvadoznátok: Édes virágaink, itt a ti hazátok!

Székely tündérország sok ezer virága Idegen ég alatt, idegen országba; Szálanként tépdetik könyörtelen kezek, Az anya-föld szíve értők majd megreped. Idegenben hervad sok ezer virágunk, Pusztulnak tündérid, szép tündérországunk. De emeld föl végre bubánatos orcád: Ne hagyd a virágid székely tündérország!

Napló.

Domokos Balázs levelet kapott. A levél mellé egy csomó írást. A levélnek nagy, otromba betűi voltak, a többi papirosra apró, kerek, hajszálvékony betűk voltak vetve.

Az otromba írás így szólt:

„Küldöm e papirosot, mert magát illeti, nem engem. Az Ilonka írta, mielőtt a maga kezével véget vetett volna fiatal életének. Ott leltük a párnája alatt. Vas Gáspár.“

Ki volt ez az Ilonka? Valaki, aki született, pedig nem akarta senki, hogy szülessen. Valaki, akiről Domokos Balázs tudta, hogy van, de sohasem akarta tudni. Az övé volt, a finom, ideges, nagy izlésű uré, de Vas Gáspár tartotta mégis gyermekének, lévén ő törvényes férje az Ilonka anyjának.

A leány vékony, finom teremtés volt. Magának való lélek, ki nem bírta megtalálni a világ közt és maga közt az összhangot és ebbe belepusztult. Erről a különös vergődéséről naplót is írt. Ezt küldte el az egyik ember, ki tizenhét évig sok jóban és rosszban részesítette, a másik embernek, kinek megremegett a keze, mikor felé nyult az összesimuló lapoknak.

Félt Domokos Balázs, meglátni a láthatatlant, megismerni az ismeretlent, a lány elszállt lelkét, félt, mert nem volt egészen tiszta a lelkiismerete.

Éjfél fele volt, mikor rászánta magát az olvasásra. A hold benézett rá az ablakon és a különös fehér virág az asztalon, halalkan, mélyen sóhajtozott.

A naplóforma írás, sok helyen szentimentális volt, néhol meglepő, sőt egészen különös, éppen olyan volt, mint egy leány, ki szabadon fejlődhet és nem kénytelen a sablon nevelés kényszerubbonyát fölölteni.

Domokos sápadozva olvasta, ami következik.

Egyedül vagyok, különös vagyok, másforma vagyok, mint más. Ugy élek, mint egy fa, fölfelé nézek és gondolkodom. Ha

elmondanám, ami eszembe jut, valakinek, aki itt él körülöttem, vagy kinevetnének, vagy megvernének.

A legborzasztóbb életemben nem az, hogy engemet nem szeret senki, hanem, hogy én nem szeretek senkit.

A szívem rossz. Egyetlen érzés a gyűlölet, mely hozzám simul, melegít. Az apám tegnap megvert, nagyon megütött, a vállamon úgy látszik a keze helye, mint egy sötétén égő rózsza. Fáj még most is, de legjobban az fáj, hogy ok nélkül bántott.

Meg tudnám ölni az apámat. Ez rettenetes, tudom, de a gondolat ellen csak az eszem tiltakozik. Engem nem köt semmi az apámhoz. Az iskolában azt tanultam, a gyermekét a szülőhöz, elszakíthatatlanul köti a vérkapcsa. Engem az apámhoz nem köt semmi ilyen. Eddig idegen voltam hozzá, most ellensége lettem.

Az anyám más. Egyszer észrevettem, ha őt bántják én is szenvedek. Pedig az anyám is idegen nekem.

Hogy fáj, ahol megütötték ok nélkül... És akkor, amikor egy pillanatra gyönyörködtem magamban... A lelkemben, a szívemben. Éreztem, hogy van szívem és ez az útis ismét megölte.

Jó voltam és megtiltották, hogy jó legyek.

Mintha hívott volna valami, elindultam, végig az uton. A házunk kint van a város szélén, egyedül áll, egy fehér rét közepén, mint egy szomorú remete. A mező most azért fehér, mert beeste a hó és mikor kiléptem, megállított ez a sima csillogó hidegség. Fehér, fehér, fehér, amerre néztem. Sehöl egy picinyke folt, mely zavarta volna a szememet. Sokáig néztem, egészen addig, míg a nagy ragyogástól el nem kezdett könyezni a szemem. Akkor menni akartam, de sajnáltam rálépni a hóra. De valami hívott... És mikor indultam, gyönyörködtem a lábam nyomában. Kicsi volt és formás, mint egy urindé.

Mentem egyenesen, biztos irányban. És mikor keresztülvágtam a fehér réten, megtaláltam azt, ki bizonyára várt és hívott. Egy kis, nyöszörgő ebet találtam. Hogy nézett rám! Mennyi bizalommal, reménységgel. Megsimogattam.

Különös ismeretlen, jó érzés kezdte melegíteni lelkemet. Ha akarok, segíthetek ezen a veszni induló jószágon. Erősebb, hatalmasabb vagyok, mint ő.

És mintha nehéz, finom bort ittam volna, kellemes mámor szállott a fejembe és éreztem, hogy egész testem átmelegszik.

Ölembé fogtam a kutyát és boldogan nevetve vittem haza. Egyszer ezt mondtam neki: Nem vagyok rossz, tudok szeretni — köszönöm neked, hogy szerethetlek...

És otthon, megütöttek, mert szerettem.

Beteg voltam sokáig. Orvost is hívtak hozzám, az azt mondta, ideggörcsöm van. Azután, hogy az apám megvert, háromszor elájultam. Az anyám sirt, az apám a vállát vonogatta és azt mondta ő alig nyult hozzám.

Szerettem beteg lenni. Ha nem szenvedtem, boldog voltam, mert békében hagytak. Nem szólott hozzám senki, nem bántottak a szavak. Engem egy-egy szó meggyötört, fáj, amint kimondják, a durva hangra éles kint érzek, mintha késsel vágnának a karomba.

És amint behunyt szemmel feküdtem, álmodtam. Künt jártam az utcán és kerestem valakit, akit szerethetek.

Szeretnék szeretni. Ezt mondtam minden este a holdnak. Mert esténként meglátogatt a holdbeli lány. Kis, keskeny, ezüst uton, mintha hegyről jönne, leszállott hozzám és leült az ágyam szélére. Ez nagyon jó volt, elmondtam neki mindent, amire vágyom és gondolok.

Barátnőm lett és megígérte, ha meghalok, vele fogok sétálni odafönt a csillagmezőn. Az szép lehet, mindenki feje fölött járni és lejőnni vigasztalni azt, kinek szüksége van rá!

Szeretnék meghalni...

Elhatároztam, hogy valakit szeretni fogok. Egy este bementem hát a városba,

hogy megkeressem azt a valakit, kit szeretnem kell. Csillogó, világos este volt. A holdbeli lány fent követett.

Sokáig járkáltunk az anyámmal, de nem szólunk egymáshoz egy szót sem. Egyszer megállottunk egy kirakat előtt, hol sok ember bámulta a drágaköveket, melyek aranyszínű bársonypárnára voltak szórva. Én magamat néztem. Szép voltam. Csak a ruhám nem illett sehogysem hozzám. És amint ezen elgondolkoztam, érzem, hogy valami kényszerít, hogy a fejemet fordítsam.

Valaki rám nézett. Nekem vissza kellett rá nézmem. Mintha a magam szemébe néztem volna. Soha se láttam és mégis ismertem ezt az embert.

És ő is, észrevettem, menekült a szemem előlem és mégis visszatért hozzám. Az anyám azt mondta: gyere, és indultunk, de nekem kétszer vissza kellett fordulnom.

Azóta mindennap bent járkálok a városban, hogy azt az embert lássam. Visz hozzá valami.

Gyakran látom. Nem egészen fiatal, de még mindig szép.

Nyugtalanul nézünk egymásra. Szemből látom, ő is azt érzi, amit én... Szeretne hozzám szólni.

Kicsoda ez az ember? Miért szeretem én ezt az embert? Mert szeretem...

Szeretnék gondolkodni, de elszibadt bennem a képesség. Nem mozdul az agyam, sem a kezem, sem magam. Nem bírom azt tenni, amit akarok. Ha nem látnám a holdat, azt hinném, meg vagyok halva.

Soha se értettem, miért vagyok ilyen, miért vagyok másforma, mint a többi parasztlány... Miért vagyok gyenge, beteges, kislábu.

Most már értem magamban mindazt, mit eddig nem bírtam megmagyarázni. Én csakugyan nem vagyok én. Elátkozott urikisasszony vagyok.

Nem tudom, s'égjen ez? Sirjak rajta, vagy örüljek?

Titok vesz körül, amint titok veszi körül a holdbeli lányt...

Egészen véletlenül jöttem rá a titkomra. Tegnap estefelé ismét indultam a városba. Vált, kényszerített valami a különös ember felé, kinek olyan a szeme, mint nekem.

Keskeny, sötét utcákon mentem, a falhoz lapulva. Egyszer csak, nyomában voltam egy pár embernek, kik lassan mentek egymás mellett. Beszélgettek.

Az asszony az anyám volt, ráismertem a hangjáról. A másik a férfi, az ő volt, éreztem, hogy csak ő lehet. A hangjáról is megismertem, pedig soha se hallottam eddig beszélni, de tudtam, hogy ő csak így szólhat...

Különös dolgokat mondott, rólam.

— Vigyázzon rá. Gyöngének látszik. Szép gyermek. Nem ismer? Kutatóan néz a szemembe, mintha sejtene valamit. Mindhármunk érdeke, hogy ne tudjon rólam semmit.

— Legyen nyugodt, fogalma sincs semmiről.

Ezt az anyám mondta. Ők mentek tovább, én a falnál állva maradtam. Láttam odébb, a lámpásnál, pénzt adott az anyámnak.

Vártam és sirtam. Valami rám ijesztett, meghatott és föllázított. Nem kíváncsiság volt, mely gyötört, mint a szomszúság, nagyobb érzés volt annál, melynek nincs neve. Világosan akartam látni mindhármunkat. Mit nem szabad nekem megsejtenem? Ezer kérdéssel rohantam meg az anyámat. Hallgatott. Fenyegtettem. Azt mondtam, elárulom, hogy pénzt kapott. Erre fehér lett, mint a fal és ezt kiáltotta:

— Nem én kaptam. Neked küldte az — apád.

Mindennek vége. Nincs senkim. Nincs, mit keresnem itt a földön. Megyek hozzád holdbeli lány... megyek... Csak előbb elmondok itt mindent, hogy megtudják, miért halok meg.

Három hete elmúlt, hogy megtudtam, ki az apám. Eleinte különös volt a dolog, de csakhamar megörültem neki, hogy ez az

iszákos, durva ember senkim. Faggattam egyre az anyámat, hogy beszéljen nekem róla, az igaziról.

És az anyám beszélt sokat, hogy szeret engem, hogy jó, előkelő, nagy ur.

És én elkezdtem ismerni, bizni benne. Folyton vele foglalkoztam, elmondtam neki mindent és lestem, mikor közeledhetek hozzá. A titkot, mely elvált tőle, nem bírtam tisztán látni. Nem szabad hozzá közelednem, ez bizonyos. És én mégis egyre reméltem, hogy egyszer...

Ha szükségem lesz rá, hogy mellettem legyen. Egy nagy pillanatban, mikor életről és halálról van szó, nem fog megtagadni.

Hittem benne. Szerettem, hogy az övé vagyok, ha titokban is. Tudtam, hogy neki joga van hozzám, mint nekem jogom van hozzá. Ha egyedül voltam, láttam a szemét és elmondtam neki mindezt, neki és a holdnak... És ő felelt nekem: ha nagy veszedelemben lész, gyere.

Napról-napra jobban szerettem és hittem benne. A hitem már oly erős volt, hogy szembe mertem szállani az egész világgal, mindenkivel, azzal az idegennel is, kit tízenkét évig apámnak hívtam. És mikor bántott, menekültem hozzá, az igazihoz.

Tudtam, mit fogok neki mondani, még mikor a szőnyeges lépcsőn fölfutottam, akkor is tisztán, nyugodtan gondolkoztam. Csak akkor zavarodott előttem össze minden, mikor szemben állottunk egymással és láttam, hogy ő megijed tőlem.

Egy barna asszony és két szőke lány ellenséges kíváncsisággal néztek.

Ő nem mert hozzám szólni, az asszony kérdezte, mit akarok.

— Ne engedjen bántani, — mondtam neki háromszor egymásután.

Az ember nem felelt. Az asszony haragudni kezdett.

— Mit akar tőlünk, miért jött ide?

— Én nem tudom.

Ez volt az első szó, mit az igazi apám kiejtett.

És ekkor a szemébe mertem nézni és mintha nem érteném, ismét kérdeztem:

— Nem tudja?

— Nem.

— Akkor rossz helyen járok.

— Rossz helyen.

Erre szó nélkül eljöttem.

Milyen szép lesz odafönt a csillagréten járni veled, holdbeli lány...

Domokos Balázs kiejtette kezéből a lapokat. Nem mozdult. Különös, babonás tekintettel nézte a — holdat.

Vándor Iván.

A százéves háború.

Olvasom, hogy *Torio* japáni generális úgy beszélt a minap egy százéves japán-amerikai háborúról, mint a kelet feltétlen bizonyossággal elkövetkezendő eseményéről. S amíg ezt a hírt olvasom, emlékezetembe szökken egy apró, izgékony sárga emberke arcza, hallom rosz német s gyöngye angol beszédét ugyan-e témáról s hirtelen arra gondolok, hogy *Japánnak* tulajdonképpen nem az orosz háború volt a „nemzeti háború“-ja; a nagy hadiesemény, amelyre az ötven milliónyi sárga nemzet évtizedek óta készül, csak ezután fogja megrázkódtatni Ázsia vagy Amerika földjét s még inkább talán — a jövő háborúja bizonyosan szintén tengeri hadjárat lesz — a Csöndes Óceán rengeteg vizeit.

Ezelőtt öt-hat évvel itt *Debreczenben* járt *dr. Shiratori Kurakichi*, akkor harminczesztendő, Európát járó „Student“, ma a jeddo-i egyetemnek méltán híres professzora. Ha akarnám, sem tudnám elfelejteni ezt a hegyes koponyájú, szerény szavú, de annál félelmetesebb tudású sárga zsenit. Egy névjegyem van tőle s ezen a névjegyen egy büszke, ma igen aktuális mondás, melyet kértemre, úgy vetett névjegyére, mint azon eszme megtestesítését, mely nemzetét akkor legintenzívebben hatotta át. A mondás angol szövege magyarul ezt jelenti: A husza-

dik század történetét nem Európában s nem a fehérek, hanem Ázsiában, a sárga faj fogja csinálni.

Akkor, fiatalos koncepczióval, úgy néztem erre a mondásra, mint a mi Bécsyü-lőlő „nagyjaink” egy-egy, emlékalbumba vagy ünnepi számba leadott nagy mondásra, melyben több a nemzeti keserűség s az ártatlan érvényesülési vágyás, mint az igazság s az indokoltág. Azóta azonban megváltozott a véleményem. Azóta ugyanis elsüllyedtek a *Retvizán* és társai, vértől áradt tele a *Yalu* s tudjuk, hogy Európa addig legrendíthetlenebb hatalmassága, Oroszország tízenkét milliárdnyi értéket hagyott ott Mandzsúországi környékén és meg kellett érnie, hogy Európa sajtója tetszésszerűen, fájó kommentárokat fűzzön a *Knyáz Potemkin* konstanzai szomorú utjához. Azóta — semmi sem hihető, ami az évszázadokon át dermedtnek hitt, kiéltnek mondott s misztikusan ismeretlen kelet felől hallszik. S különösen indokolt, figyelemmel kísérni azokat a hiradásokat, melyek az új s talán minden eddiginél tetterősebb világhatalmasságnak: Japánnak „gondolatai”-ról, terveiről szólnak. Nemcsak a külügyminiszteriumokban tudják, de a derék tiszteletbeli konzulok előtt sem rejtély ma már, hogy Japán, erőre és diplomáciai súlyra nézve, körülbelül visz akkora szerepet a több mint milliárdnyi lakóju Ázsiában, mint minálunk két-három hatalmasság együttes entent-ja.

A jóslat, hogy mi vége lesz Japán s Északamerika erőpróbájának, nem volna helyénvaló. Japán éles és erős körmökkel mutatott ugyan legutóbb s mögötte hatszáz milliónyi sárga testvér szólhatna bele a nagy összeroppanásba, de a *United States* csillagainak ragyogása is vakító s az *Uncle Sameok* karjain vastagon duzzadnak az erek. Nem is lehet, hogy ez a két hirtelen született s megdöbbentően nagygyá lett új hatalmasság sokáig meglegyen úgy, hogy csak farkasszem nézzen egymással. A Fülöp-szigetek annexiója s más „hivatalos ok” nélkül is kenyértörésre kellene kerülnie a dolognak s bizonyos, hogy Japán, mint a sárga faj ázsiai presztizsének elismert s ratifikált képviselője, minden nemzetközi incidens nélkül is deklarálja vala néhány évtized múlva a Torio-jelszót, ép úgy, mint Amerika deklarálta annakidején a Monroe-elvet. S mikor Japán azt fogja mondani: *Asia az ázsiaiaké*, ezt a büszke mondást ép úgy tudomásul kell venni a vén Európának, mint tudomásul vette harmincz éve a yankee riadót. Csak az Egyesült Államok fog nagyot nyelni s próbálja megtagadni a japán szupremácia, a sárga hegemonia elismerését.

Ez a próba, azt mondja Torio generális, egy százéves háború lesz. Mily rettenetes lesz s mégis, mily nagyszerűen szép lesz ez a háború! Amikor a megvénhedt, elkorcsosult Európának egy nyugatra kiszakadt s egész földrészt hódított, technikában a csodákig haladt, eddig mindenben szerencsés, komoly, gazdag és egészséges nemzete: az amerikai, öltre megy az évezredekken át pihent, számra tizannyi, fanatikus idegengyűlölő buddhista tengerrel, amelynek erőtlensége khaoszából kivillannak az „ázsiai Anglia” Togo-vezette büszke dandárainak orosz-vérben ázott, kipróbált lobogói. Timur Lenk és Bajazid kora óta nem állt szemben egymással akkora két hadsereg, mint fog állani ebben a százéves háborúban. De most nem ballistákkal s nem ügyetlen dárdákkal száll hadba a harc; ha ezer amerikai agy megroppan s ugyanannyi japán elme kimerül is, bizonyos, hogy a XX. s talán a XXI. század nagy hadjáratában már nem is a géppuska s a kormányozható torpédók, hanem a modern hadviselésnek ma még alig elképzelhető nagy, rettenetes vívmányai fogják vinni a döntőszerepet. Ez a háború Amerika minden fiának háboruja lesz Ázsia minden fia ellen.

Csak ne tartana száz évig s ne kerülne egy-két millió ember életébe! Ha ez a két körülmény nem volna elmaradhatatlanul bizonyos, akkor hagyján volna minden, sőt szinte kedve volna rámondani az embernek: Hála Istennek! Hála, hogy — ha már csakugyan nem lehet másképpen — ezzel a nagy-

nagy erőméréssel is közelebb jutunk minden emberi utópia legnagyobbjához az egész föld nemzetközi értelemben vett semlegesítéséhez, a határok megváltoztathatlan kikerekítéséhez, a Háboru halálához, a Béke teljességéhez.

Mert bizonyos, hogy minden háború a békét szolgálja és nincs más eszköz, mely oly hathatósan szolgálja a béke érdekét, mint a háború. Csak ne volna ez a „jó eszköz” olyan véres, olyan emberietlen, olyan antikultur, olyan rettenetes!...

Dr. Gál Zoltán.

Vén legény dalaiból. *)

I.

Nincs mit siratni, se sajnálni
Az ifju évek elmúlásán.
Alig mertem virágot tépni,
Ezer nyíló virág közt járván.

S most, hogy megyek telem felé már,
Fehér utján nyugodtan járok —
S szép lassan kezdem megszeretni
A szomorú, fehér világot...

II.

Minden szörnyű küzdés hiába,
Ki ismer, messziről kiáltja:
Vénülsz, az ifjuságnak vége,
Eredj az útból szépen félre!

Ifjú legényt ne akarj adni,
Mert ki fognak szépen kacagni.
Add át helyed az ifjuságnak,
Mert vége a tavasznak, nyárnak.

S ha lenne még, a ki szeretne,
Ki nemcsak hazudná szemedbe,
Becsüld meg, légy hálás iránta,
Őszödnek ő végső virága.

Ha elhagy ő is, még a télbe,
Fegyetlen egyedüliségbe
S elvész nyomod a fehér hóba,
Mintha csak nem is lettél volna...

III.

Mért kellett nekünk összejönni?
Vidámság és a bánat!
Bús sorsomból úgy érzem, édes
Feléd is ború árad.

Atok nyom engem, ősi átok,
Hagyj engem, vészszek én el!
Csak én reám magamra szálljon
A legsötétebb éjfel.

A te rózsás, szép ifjuságod,
Ne érje az én átkom,
Ne jöjj velem az éjszakába
Én édes napvilágom!

IV.

Az én nyaramnak vége, vége.
Már csak a telet várhatom,
Az ifjuság elszállott messze
Iramló, szellőszárnyakon,

Hallottam szárnya rebbetését,
Éreztem, mikor elhagyott —
Leány volt, hűtlen, mint a többi —
Még búcsucskót sem adott.

Vértessy Gyula.

A humor s a gunyorosság az asszonyi észjárásban.

Régi sark igazság, hogy három dolgot nem lehet kitanulni a világon a szentháromság titkát, az asszonyok észjárását, s a stempli törvényt.

A szentháromság titka komoly s örök. Ennek tiszteletreméltósága nem tűri a humor szívárványszínű pompáját, a stempli-törvény oly reális s oly fontos tragikumot rejt méhében, melyre gondolni is csak savanyu képpel lehet. De az asszonyok észjárása, ah.

*) Mutatvány szerzőnek „Szomorúság tarlóján” cím alatt legközelebb megjelenő verskötetéből.

Ezt kitanulni, rendszerbe szedni, osztályozni vagy komoly bírálat tárgyává tenni nem lehet.

Ez kell a magyarnak.

Erről lehet beszélni tudományos színezettel anélkül, hogy annak valami alapja volna, vagy valaki ennek a tudománynak hasznát venné, vagy az akadémia bírálat tárgyává tenné. Lehet osztályozni tetszés szerint. Hiszen ahány az asszonyi észjárás, annyi-féle az alosztály. Legfeljebb vannak komoly, kedélyes, humoros, kevésbé humoros, keserűen humoros, sarkasztikus, sarkasztóhumorisztikus észjárások, mint főosztályok, de hogy aztán ezen főosztályok hány alcsoportra oszlanak, azt legfeljebb a főosztályok ama házainál tudnak megmondani, melynek kapuján eme rövid, de sokat mondó felírás diszeleg:

„Minderről felvilágosítást nyújt a házmester.”

Hogy aztán eme alcsoportok száma miért olyan óriási s megszámlálhatatlan, annak egyik és legfőbb oka az, hogy egy és ugyanazon nőnek nem mindig ugyanaz az észjárása:

Például minő idylicus gondolkodással bir egy eladó leány a férfiak kiválóságáról, s minő más e leány véleménye a férfiakról, ha férjhez ment. Arról pedig, hogy miképpen vélekedik ugyanezen nő a férfiakról, ha anyós lesz, arról talán jobb nem is beszélni.

A világ teremtése óta talán semmit sem bíráltak, szóltak, szapultak, dicsőítettek és átkoztak meg annyit mint a nőt, a természet remekét, a teremtés koronáját. Ami nem is csoda, mert a leghétköznapibb dolgoktól kezdve egész az emberiség összességére kiható legnagyobb eszményekig mindenhol, mindenütt s mindenben szerepet játszik a nő. Mint anya, mint hitves, mint szerető, martyr, vértanu, nemzeti hős, fel-találó, próféta, vagy nyomorult perditia, de részt vesz, ha közvetve bár, de mindenben s nem csak egyes emberek sorsára bir végzetes befolyással, de döntötte, dönti és dönteni fogja országok, világok sorsát, a multban a jelenben s a jövőben egyaránt.

Mert hiába tagadnók, köröttük forog a világ. Hiába mondják, hogy ők elnyomottak, hiába vannak a nagy feminista mozgalmak tiprott jogaik érdekében. Még is csak fölük függ a világ sorsa. Uralkodnak ők teljesen a férfiak fölött. Habár nem osztom ama véleményét, hogy akivel az ördög maga sem bir, oda szép asszonyt küld látogatába, de feltétlen meghajlok a nő előtt. És elismerem szívesen, hogy ők különbek mint mi, amit világosan igazol ama körülmény, hogy míg az Istennek könnyű volt megteremteni semmiből az első férfit, az első nő megteremtéséhez, ha sok nem is, de egy oldalbordára neki is szüksége volt. És alighanem ezzel az oldalbordával vette ki a férfiakból ama sok jó tulajdonságot, mely oly nagygyá, hódítóvá teszi a nőt és ekkor vette el tőlünk, férfiaktól ezen történelmi oldalbordával a lángoló szerelmet, a fanatikus hithűséget, a mélyesleges rajongást gyermeke iránt s az imádandó felületességet, amit be-aranyoz az örök kedély. Mert a nő gondolkodása igen felületes. Játszik, csapong a gondolatok milliárdjain, miként a piczinyke lepke virágról virágra száll, de munkájában nem produkál semmit, illetétképpen csapong a nő képzelete, gondolkodásmenete egyik tárgyról a másikra. Teljesen összefüggéstelenül a gondolatok minden közössége nélkül de mindég kedvesen, bájolóan vagy legalább is humorosan.

Mert a nő észjárásában a humor mindég kimutatható s a nő rendesen fogékonyabb a humoros dolgok iránt, feltéve, hogy ezek a dolgok nem vágnak a vallás, a kegyelet vagy a honszeretet keretébe, mert ezekben ők, s ezért is oly nagyok, nem értik a tréfát. De a mindennapi életben, annak apró örömei, bajai közepette megnyilatkozik eszükjárásában a humor, a kedélyesség, még akkor is, ha szenvednek, ha anyagi gondokkal küzdenek. Hogy ezen állításom igazolhassam, el kell mondanom pár az életből merített humoros adatot, hogy a nő észjárásának humorát némileg visszatükröztessem.

Hogy a nő gondolatmenete mily gyors összefüggés nélkül való, példa a következő. Szól a férj, kedvesem, itt volt a miniszteri tanácsosné s hogyléted felől tudakozódott? Mondtam neki hogy nagyon szenvedsz. Az urnő nyögve szól, — Oh! nagyon szenvedek! Te milyen kalap volt azon a vén skatulyán?

Ha jó kedvű, ha szomorú, ha zokog ha örvend rendesen kicsillámlik az a sarkastikus humor eszejárásából, mely oly bájosá teszi a nőt.

Kitetszik ez eme kis párbeszédből. Falun tartózkodott az anyós menyével, ki őt ki nem állhatta. Egy reggel az anyós galambokat etetve oda szól menyéhez. „Nézd édesem a galambok a tenyeremről esznek“ Mire csendesen jegyzi meg az anyós gyűlölt hölgyecske. „Valóban! A szárnyasok itt épen nem vadak, a kertben is rászállanak a madár-ijesztőre“

Ha bajban van, ha menekülni igyekszik, veszedelméből, mely rendesen rövid és praktikus, ismét kicsillan a humor. Csinos menyecske áll a törvényesek előtt, kihez ily szavakkal fordul az elnök.

— Férje azt állítja, hogy Nagysád megcsalta őt . . .

— Ellenkezőleg bíró ur, ő csalt meg engem, vág közbe az urnő — azt mondta hogy elutazik és itthon maradt . . .

A nő meggondolatlan megjegyzései számtalan humoros helyzet megteremtői, például. — Hány a halott — kérdezi a reggeli vizitnél ápolónéjától a kórházi főorvos.

— Kilenc, kérem szépen.

— De hiszen én tegnap tiznek rendeltem orvosságot.

— De a tizedik nem akarta bevenni, könyörgöm alásan — feleli önkénytelen humorral a nő.

Ha veszekedik, saját találmányu hasonlatai oly ötletesek, oly találók és oly humorosak, hogy nem lesz érdektelen egyet ezek közül idézni. Két csibe áruszó nagy vehementiával támadja meg egymást a piacon, midőn már összehasonlító szótáruk kezd kimerülni, az egyik delnő nagy megvetéssel vágja oda társának.

— Te rosszabb vagy még a hollónól is! A másik csipőre tett kézzel s megdöbbenéssel kérdezi:

— Aztán miért lelkem?

— Csak azért galambom, mert a holló legalább nagypénteken megmossa a fiát, de te még akkor sem!

Humornak elismert bölcsék, a léleknek amaz állapotát nevezik, mely az emberi gyarlóságokat és dőreségeket neveti, de a nevetésből jó akarat s bizonyos fájdalomosság érezhető ki, aféle vele érzés a humoros állapotban leledző áldozattal, minek illusztrálására szabadjon elmondanom a következő anekdotát:

A vőlegény szól a mamához, azt akarom, hogy az esküvő pont 12 órakor legyen, aztán fényes ebédhez ülünk, melyre már pár jó barátomat is meghívtam s végül . . .

Itt a mama közbe vág, leányához szólva „Ejnye be sokat akar a te vőlegényed!“ Mire a menyasszony csendes mosolylyal feleli:

— Hagyd el mama, ugy is ez lesz szegénynek utolsó akarata.

A nők legnagyobb védő ereje a gunyos megjegyzések szuró nyila, mely vagy kéjesen csiklandoz s nevetésre készlet, vagy szur és éget mint a méhfullánk. Sokszor ől, de soha sem gyógyít.

„Hamis nyelve van“ mondja a példaszó.

A pokol asszonyi nyelvekkel van kifejezve — mondja Letage. Pedig az asszonyi nyelv csak közvetítő, csak eszköz. A bűnös, a tettes az ész. Ah! az asszonyi ész. Az a hideg, metsző pokoli guny, azok a vérforraló apró — bon mottók — bonmok, azok a borotva élességű, mélyreható elejtett szavak, melyekkel úgy bánnak, mint vivó a törrel csak asszonyi ész, csak női női észjárás szüleményei lehetnek. Férfi ilyenre nem képes. Észbontó mosolyok álarca alatt, aggodó gyöngeség leple mögött mondatnak el a gyilkos szavak, melyek olyanok mint a czukrozott keserű mandula, ha élvezzük is édességét, utóvégre is csak keserű marad tőle a szánk ize.

Hogy a gunyossághoz ész kell, az elvitázhatatlan, de hogy befolyással van tökéletességéhez a kor is azt bizonyítja az anyós. Oly epésen, oly mélyrehatóan s valljuk be szellemesen bánni tudni a guny öldöklő fegyverével, mint az anyósok nem tud senki e világon, jóllehet a nőknek velük született gyengesége a guny. Csitri leánykák mondanak sokszor olyat, ami nagynak is becstelére válnék e tekintetben.

Pár példát ennek dokumentálására: Zsuron, nagy társaság közepette újságolja valaki N. N. urnőnek, hogy — Hallotta édes, a Szabóné tegnap lepte meg az urát a nyolczadik gyermekkel?

— Ejha! S aztán hogy van őnagysága?

— Ó jól van, de szegény férje egészen oda van!

Ugyanez a hölgy oda fordulva egy hervadó lilomhoz, mosolyogva teszi fel az aggszűzre legkellemetlenebb kérdést.

— Hány éves Nagysád?

Mire az — szendén elpirulva rebegi.

— Tizenhat tavaszt láttam.

— És hányat nem látott Nagysád, ha szabad kérdezmem?

Ugyan e társaságban szóba került, hogy kinek a legszofogadóbb asszony a felesége?

Egyik ur ki, papucshős voltáról híres, de kinek felesége ez alkalommal éppen nem volt jelen, merészen kivágja, hogy az ő felesége igen engedékeny s a legszofogadóbb asszony a világon. Elhiszem — mondja a nő egyik barátinője. Ha őn az mondja ne-jének „Csináltass magadnak egy új ruhát.“ Az azonnal szónélkül engedelmeskedik s megcsináltatja a ruhát.

Nem csak a társaságban, de otthon a házi tűzhelynél is megnyilatkozik a guny a nő eszejárásában. Ha a férj uramnak kissé oda mondhat, boldog. És az elméjét élesítesse s magát folyton gyakorolhassa, felhasznál bármilyen kínálkozó alkalmat pl. Ha a férj uram szól, hogy —

— Ez a leves már megint sós, csupa só! Ó bizonylyal így felel:

— Annál jobb édesem, erről legalább eszedbe jut, hogy szerelem is van a világon.

Ilyen házi scénáknál is megnyilatkozik a felületesség, a kedély s a humor. Pl. N. N. urnőnek házi scénája van kedves férjével s midőn javában folyik a szóharcs s nem egész a leghizelgőbb titulusok repülnek a szegény férj bánatos fejéhez, egyszerre eszébe jut ő nagyságának, hogy sürgős dolga van a divat árusnéval, hirtelen bekiált a mellékszobába.

— Mama — jer csak ki hamar, el kell mennem. Jöjj be kérlek s folytatd a veszekedést ezzel az emberrel tovább, mert még hálát adna az Istennek, hogy el kellett mennem. Azt hiszem felesleges megjegyezmem, hogy az anyós szívesen folytatja.

Ha sétálgatsz egy kellemes dámával este a nagyerdei parkban s meglátsz egy félre eső ösvényen egy szerelmes párt, karkarba öltve suttogva elhaladni s megkoczkáztatod a megjegyzést, hogy

— No ezek is aligha vannak megesküdve, hölgyed bizonyára azt fogja im felelni, hogy — de bizony megvannak — csakhogy nem egymással.

X. Y. ügyvéd egyszer így szólt kis leánykájához, „Gizuska, ha te nekem még egyszer feleselni mersz, lenyuzom a bőröd.“ Gizuska visszavág, anélkül, hogy sokat gondolkodnék.

— „Ugyan hogy mondhatsz ilyet papa? Hiszen nem vagyok én a te kliensed.“

Ha műveltebb a nő, ha afféle egyetemre járó, vagy leánygimnáziumot végzett hölgyecske az urhölgy, gunyorossága rendesen szellemes és akkor szellemi fölénye magasan ragyog a hasonló koru férfi szellem fölé.

Izelitől adok itt egy kis szerelmi vallomást, mely két egyetemi hallgató között folyt le. Természetesen az egyik nő.

— Szeretlek édesem — szól az ifju. — Imádlak s elmegyek érted a világ végéig.

— Nem mehetsz a világ végéig — szól a hölgy — a világ vagyis a földgömb kerek s csak sarkán van kissé behorpadva. Ezt az

első földrajzi leczkén tanulják s bizonyosan te is tanultad mikor gyermek voltál.

— Természetesen tanultam, de . . .
— Semmi de. Ez nem is elmélet többé, hanem bebizonyított tény.

— Tudom, csak azt akartam ezzel mondani, hogy mindent csak kedvedre tennek. Ah, milyen fájdalmas úr . . .

— Tévedsz János úr nincs a természetben. De ha volna is abban nincsen fájdalom . . .

— Azt akartam mondani, hogy fájdalmas magány lenne számomra nélkülöd az élet. Te vagy reggeleim és éjeleim álma. Követnélek mindenüvé, csakhogy melletted lehessenek. És ha a legsötétebb Afrikában vagy a fagyos északi sarkon volnál én oda is el röpnél hozzád . . .

— Repülnél ember?? Legalább félév-századot kell még arra várni míg a repülés problémája meg lesz oldva.

— Éj mit bánom én — szól János ur, — azt akarom csak mondani, hogy feleségül veszek.

— Ezt már nem tiltják a természet törvényei — szól a hölgy, de miből élünk meg?

— Van havonta 60 forint jövedelmem. Rebeci örömtelten János ur.

— „Helyes! Ez esetleg elég lesz nekem“ — sugja fülebe Jánoskának a tudós dáma, — de miből élsz meg majd te??

A gunyorosságot, eme csillogó fegyvert legjobban ragyogtatja társaságban. Itt csipked, üt, vág, és képes soha elnem felejthető sérelmet ejteni bárkin, csak a pillanat gyönyörűségéért s a szellemesség bódító híréért. Ezer meg ezer példát lehetne felhozni igazolására annak, hogy a nő eszejárása mily bámulatos, gondolatai mily groteszkek s ha kissé szellemes, szellemessége amellet, hogy humoros, egyben minő végtelenül gunyoros.

S az az egy bizonyos, hogy ha a humor a tragikum s komikum, az érzelmeség és a tréfa sajátságos vegyülete, amelyben a derűs színek a sötétebb színekkel mozaikszerűen váltakoznak, úgy a női nem humora leginkább az, hol a végletek, a boru és derű leginkább találkozhatnak, mert hiszen a gyöngébb nem szerelenségekre hajló lelkiállapota, kedélye könnyen elmegy a tragikum s komikum tág határáig s a nők rendesen szarkasztikus humora vigan csapong a tragikomikum tág mezején.

Mihalovits Jenő.

A nagy ősök.

Nem az ősök az én dicsekedésem,
Hanem a késő unokák,
Kik majd leküzdik, ha kell: véresöben,
A nagy világnak minden zsarnokát!

És most e dalban mégis csak az ősök
Dicsőségét magasztalom.
Óh bár lennél örök hír harsonája:
Zengő szívem, csengő-bongó dalom!

Kik hatalomban, hirben, fényben éltek:
Nem azokról emlékezem.
A sötétségben ülők homlokára
Köt koszorút az én hálás kezem.

A nyusztprémes, bogláros, büszke mentét,
Selyemdolmányt dalolja más.
És a királyi pálcát és a kardot,
Melynek csapása villámcsattanás.

Én a darócztot zengem, a darócztot,
Melyben a földnek népe jár.
És az ekét, kaszát, kapát, amelynek
A csillogása áldott napsugár.

Zengem a népet, mely kővére sirta,
Verejtékezte az ugart.
S kitárt keblével, földetlen fejével
Legjobban érzett minden zivatart.

Csókolta szíve szerelmét a rögbe,
Amely neki szent vala, szent!
Itthon robotolt. Földes ura vigan
Élni, mulatni más országba ment.

A magyar nyelvet, csengő csodanyelvet
Ő hagyta reánk öröklül.

Az urak jobban értettek deákul,
Németül, francziául, törökül!

Oh ti nagy ősök! Ti dúrva parasztok!
Szolgák! Kutyabőrtelenek!
Szép Magyarország iratos mezői
A leggyönyörűbb nemeslevelek.

Ha ti nem vagytok: ma nincs Magyarország,
Minket a mult sirja fedez.
Élet a részünk. Szébb jövőbe nézünk!
A ti gazdag örökségeitek ez!

Jánosi Zoltán.

Szabó Krisztina.

(A legöregebb magyar színésznő.)
1823—1909.

A mult hóban 86 éves korában elhalt Szabó Krisztina magyar színművésznő, a legelső uttörők közé tartozott. 1823-ban Budapesten született, 1838-ban lépett fel először, tizenöt éves korában, a világot jelentő deszkákra és ötven évig hirdette az ígét, zengzetes magyar nyelvünkön. Ötven évig hirdette, dicsőítve a magyar nemzet történeti multját, hirdette a honszerelmet rendületlenül, feledve minden nélkülözést, szükségét, az uttörők nehéz küzdelmét és megtartva a tizenöt éves leány szent fogadalmát, hogy nyelvünknek apostola lesz — a haláláig!

Szabó Krisztina a negyvenes évek közepén már hírneves művésznő volt. Debreczen a közönség kedvencévé avatta, amit egy 1849-ik évi színlap bizonyít, midőn itt működött mint primadonna.

De lássuk az eredeti színlapot.

DEBRECZENI SZINKÖR.

Szombaton június 16-án 1849:
adatik:

„Egy napl kacérság.”

Vigjáték 3 felvonásban, írták: Mellesville és Duverrier,
fordította: Egressy Béni.

SZEMÉLYZET:

Marian Delorm — — — — — Szabó Krisztina
Senette marquis „Leonárd” név alatt — — — — — Csöngői Henriette, neje — — — — — Láng Bódiné
Saint Mars — — — — — Láng Bódi
Lomjurneuns, parancsnok — — — — — Balácsi Tinka, Marian szobaleánya — — — — — Kovácsiné Szolga — — — — — Jakab

Történik Párisban, Marian lakában.

Bemeneti-díj: Zárthely 30 kr., földszint 15 kr., karzat 6 kr. pengő pénzben.

Jegyeket előre válthatni egész nap a színháznál.

Ha az idő gátolná a színelőadást, ugyanazon darab a színházban fog adatni.

Kezdeté pontban 8 órakor.

Nyomt: Debreczen város könyvnyomdájában.

Akik ismerték Szabó Krisztinát, azt mondják, hogy eragadó, bájos teremtmény volt. A színpadon igazi művésznő. Mint nő: a társadalom tisztelt tagja volt mindenki előtt. Pályatársai nagyon szerették a kedves kollégát! Utolsó éveiben, amit a színpadon töltött el, társai — nő mint férfi — kedves Krisztina mamának czimezték az ősz művésznőt...

1849-ben már menyasszonya volt egy hős veressipkás honvédnek, kinek levelét megkaptam — hagyatékából. Szól pedig ez a következőleg:

Orczfalva, július 15. 1849.

Édes Krisztinám!

Igéretem szerint mindaddig nem tudósíthatalak, most is csak igen röviden írhatok, mert ezt is, amit írok, mostani táborunkban egy fűzfa alá dőlve — egy töltényládán írom! — de előttem az adott szó szent! és miért ne teljesíteném azt örömet, mit neked tevék, ki előttem legkedvesebb vagy e földön, és úgy hiszem: hogy az én édes Krisztinám sem feledkezik el rólam, és tudósítani fog melőbb. A püspöki táborból Aradra küldtek, hol megérkeztünk után való nap, parancsot kaptunk rögtön Temesvári táborba menni, hová ma este meg is érkezünk — ha hát tudatni akarsz, kérélek csak ide czimezd.

Aradon Lathival találkoztam, ki most megyei főszolgabíró, — itt menénk tiszteletére, az öreg

Damjanics tábornoknak, ki még folyvást betegesen fekszik, — az előtte való nap vettek ki lábából két darab csontot, — most ugyan már sokkal jobban van, és úgy hiszem nemsokára seregének élére áll — és látandjuk őt! — Bennünket a legszívesebben fogadott, és megtudva azt: hogy én a 9-ik zászlóaljnál voltam, velem a legbarátságosabban kezelt szorított.

Szabó József társulata jelenleg itt működik és mint hallom, szép jövedelmük van. Szabó most Pesten van tagokért, mert Aradon nem csupán opera, de dráma társulatot is akar alakítani. Tisztelem az ismerősöket, Kovácsinét, Varga bátyámat, Várady Ferkónak, ha ugyan már Debreczenben van, kérélek megmondani: hogy tudósiton melőbb. — Tégedet pedig csókol ezerszer, reményem, hogy az én kedves Krisztinám, a bizalom és szeretet szavaiért reám nem fog megharagudni, és hasonlóul válaszol! S kér, hogy jobb és vigabb óráidban emlékezz meg a téged igazán szívből szerető barátodról! — Ugy is a költőként:

Életünk rögs határain
Két Genius vezet!

Remény és emlékezet.

Isten veled!

Báthory János

főhadnagy a 91-ik zászlóaljnál.

Hogy mi lett a hős honvéd vőlegényből, nem tudom, mert az öreg művésznő irataiban már nincsen többé említés. Csak annyit tudok, hogy sohasem ment férjhez, pedig volt kérője elég...

1887-ben december 22-én ülte meg 50 éves jubileumát a soproni színházban Somogyi Károly igazgatása alatt Szigligeti Koszorus költőnknek a „Mama” című vigjátékában, melyben a czimszerepet játszta.

A soproni közönség elárasztotta virággal, babérral, ajándékokkal, a magyar színpártoló egyesület e diszkirattal tisztelte meg:

Mélyen tisztelt Nagysád!
Érdemes művésznő!

Midőn a színpadról, melyen oly sok megérdemelt babért szerzett, lelépve, a magánéletbe vonul vissza: alólirottak, a „soproni színpártoló egyesület” képviselőiben, kedves kötelességünknek ismerjük hálánkat és szerencsekívánatainkat ez uton is kifejezni.

Ötven év azon a küzdelmes pályán, melyet magyar színészetnek neveznek: magában is érdem; hát még ha mint Nagysád, az ötven év alatt mindig nemes ambícióval felelt meg hivatásának, sikert sikerre halmozva!

Kívánjuk, hogy szép emlékeit még sokáig őrizhesse nemes szívében, s hogy minket soha se feledjen.

A soproni színpártoló egyesület nevében:

Sopron, 1887. Deczemb. 22.

Báró Augustineck Antal m. k. Ujváry Béla,
elnök. titkár.

A színtársulatnak fiatal tagja, Balassa Jenő, jelenleg a Vigszínház kitűnő művésze, a következő szép kis versben bucsuzik el az ünnepeltől:

Ötven év... és milyen meredek az utja,
Sok tövis megvérzi, aki azt megfutja;
Aki előtte áll, megütődve néz fel:
„Azt a magasságot soh'sem érem én el!”

(Komédiás élet!... hui, sivár, semmi,
Örökös kenyérharc „lenni vagy nem lenni.”
Mégis a szenvedés olyan jól esik érted,
Mindent elbűvölő bájos cigányélet!)

...S aki már elérte, — mosolyogva néz le
Fáradtságos utra, küzdelemmel tele:

A tövis nem szur már — csak a rózsát érzed,
Koszoruk, taps, mámor... édes emlékezet!
Sopron, 1887. deczember 22.

Balassa Jenő.

A soproni jubileum után csakugyan visszavonult. De csak egy hónapra! Azután lelke visszavágyott... visszavágyott dicsőségének elhagyott mezejére. Nem akart pi-henni, újra felkereste soraival volt igazgatóját Somogyi Károlyt! Itt közlöm Somogyi

*) Szabó József az itten elhalt nagy művész és az Intendatura alatt a debreczeni színház műveztője volt.

gyöngéd levelét, melyet válaszul a művésznőhöz intézett:

Győr, 1888. Jan. 24.

Drága Nagysád!

Megtisztelő sorai és szerény óhajára válaszulva tudatom, hogy csakis azon esetben leszek hajlandó újból szerződésre lépni Nagysáddal, ha eddigi pontatlanságomat (a gage-fizetést értem) megbocsátja; és megígéri, hogy még nem fog visszavonulni rögs pályánkról, mely nekünk a multban annyi kellemes perczet szerzett, hanem ha szerény társulatomat elfogadhatónak és családomat sajátjaként tekinti, — befogja várni szerény körünkben a gyémánt jubileumát is, amit szívből óhajt családjával együtt, őszinte tisztelője
Somogyi Károly, színgazgató.

Hogy meddig volt még tagja a Somogyi társulatának, azt már nem tudom! De már 1889-ben itt találjuk Debreczenben, Czabánné urasszonytól, kinek nagynénje volt. Itt élt csendes nyugalomban kis nyugdíjából, melyet a vidéki központi nyugdíjintézetől kapott. Itt halt meg, április 16-án 86 éves korában. Itt hantolták el a Szent-Annai sirkertben! Azóta kifakadt a virág. Az akácfa már nyilásban van... Hantját teliszórja majd az esti szellő fehér virággal, a fülemile elzengi fájó dalát sirhalmánál. És az agg művésznő álmodik az elmúlt dicsőségről. Aludjál csendesen megdicsőült lélek, a művészet Geniussa ott örökös sírod felett! Megvéd a feledéstől, mert hosszú munkádat dicsfényvel övezted e földön! Legyen folytatása a mennyben!

Mándoky Béla.

Kéjutazás.

Szinte örülök, hogy alkalmam van megfelelni azoknak a barátainak és ismerőseimnek, akik a késői tavasz beállta óta egyre-másra faggatnak, kérdeznak, hogy:

— Ugyan, Marczikám, te már összejártad a félvilágot, mit gondolsz, hová érdemesebb menni: Svájcba, Bajorországba, Olaszországba, a Rivierára? Mert hát szeretnék a nyáron egy kis utat tenni!

Nehéz, nagyon nehéz kérdés! A hány ember, annyiféle izlés. Meg azután a pénz-kérdés sem mellékes, mert hát zsebbe vágó dolog az utazás. Gazdag ember addig és annyit utazik, míg meg nem találja a neki legjobban tetsző, őt legjobban kielégítő környezetet és szállodát, (nem is mindig vidéket) ott marad míg meg nem unja, — s azután utazik tovább, keresvén új vidéket, új élvezeteket, új izgalmakat.

De az olyan ember, aki egy tál étellel kevesebbet eszik, egy-két szivarral kevesebbet füstöl és talán vasalatlan nadrágban jár vagy két évig azért, hogy egy 3—4 heti utazásra szükséges költséget összeszoprolja, az már igazán jól teszi, ha előre kikeresi azt a helyet a glóbuson, amely vágyakozásának, kedélyének, anyagi erejének legjobban megfelel. Mert például hiába hiszi valaki, hogy mert az utiköltsége futja, a szálloda árát is megtudja fizetni, jól fog mulatni Monte-Carloban, Cannes-ben vagy Aix les Bains-ben, olyan helyeken, ahol a világ leggazdagabb s legrafináltabb izlésű különczei adnak egymásnak évente találkat. Azok a dolgok, a melyekért érdemes oda menni, ama bizonyos mesebeli vár tizenkettedik szobájában vannak, melynek ajtaja csak aranycsengésű obulusok özöne előtt nyílik meg, magunkfajta ember nem tud hozzá férközni. Azt az élvezetet pedig, hogy az ajtó nyíláson kukucskáljak be valahová, a „Szobalányok országos szakszervezetének” díjmentesen átengedem.

De hát nem azt akarom én tulajdonképen felsorolni, hogy hova ne menjen a világlátni és a mellett élvezni akaró időszi globe-trotter, hanem ahelyett inkább leírok egy kis utitervet, egy olyan utról, melyet magam is megtettem s melynek emléke ma is olyan élénken, olyan kedvesen él a szívemben, mint talán egy más utamé sem.

Fiuméből indultam a Cunard-line „Carpatia” nevű hajóján Amerikába. Minthogy

Hamburg, Bréma, Cherbourg kikötőit, az onnan induló hajókat és egyéb érdekességeit már az előbbi amerikai utamból ismerem, ezt a hosszabb tengeri utat választottam, mely Fiumétól kiindulva Palermot, Nápolyt, Gibraltárt érintve New-York csudás szépségű kikötőjében ért véget. Ez az az út, melyről mesélni akarok.

Igenis mesélni szeretnék tündér mesét, delfinek lovagló habléányokkal, vizitündérekkel s ha a Mikszáth vagy Jókai elbeszélő képességével bírnék, ez talán sikerülne is.

A hajónk maga nagyon nyugodt járása, kellemes alkatmány volt, hír szerint egyike a legkellemesebb oceánjáróknak.

Jó magyar koszthoz szokott gyomornak talán nem lesz kellemes a Carpátia kosztjára való visszaemlékezés, de bőségesen kárpótolva érzem magamat egyéb kellemetes emlékek által. Ezt még olyan utitársaim is elmondhatták, akiktől Poseidon isten adót követelt a hátán való lovaglásért. Én nem voltam tengeri beteg, tehát teljesen átengedhettem magamat annak a gyönyörűségnek, melyet a páratlan szépségű vidék szemlélése nyújtott. Egyik oldalon a dalmáciai, másikon az észak olasz partok, alattunk a csendesen hullámzó Adria.

Az első éjszakát követő reggelen, az olasz partokhoz voltunk közelebb, lassanként kezdett kibontakozni a kalábriai part vidék, tiszta kék egével, sárgás-barna hegyeivel s messziről fehérlett Sta Maria di Leucca város ősrégi klastroma.

A messinai szoros bejáratánál egy francia gőzöst emelgettek kifelé, nagy gőzdarukkal a vízből, úgy látszik léket kapott, elszülyedt, most csak csak az egyik árbocza és a hajó orra látszik ki a vízből. De szomorú látvány egy elszülyedt hajó látása! Mintha a természet kárpótolni akart volna bennünket, megfestette a tengert olyan színre, a amelyennek én azt sem azelőtt, sem azóta nem láttam.

Meg vagyok győződve, hogy az ultra modern impressionista festők nem tudnának olyan lilába játszó smaragdzöld színt keverni, mint az volt.

Benn vagyunk a messinai szorosban. Messina és Reggio a nemrég elpusztult városok, egymással szemben fekszenek a tenger partján, ide már egész közel látszik az Etna, messziről meg látásvévekkkel kémleljük, hogy füstölög a Stromboli krátere.

Megkerülte a hajónk Szicília szigetét s délután négy órakor benn voltunk a kikötőben mely szerény nézetem szerint, messze felülmúlja a nápolyi kikötőt szépségeivel.

Itt 40.000 kosár citromot vettünk fel, ennek behajózása másfél napig tartott, mely időt mi Palermóban töltöttük el, csak éjjelre tértünk vissza a kikötőben mozdulatlanul álló lehorgonyozott hajónkra.

A hold fénye egészen bevilágította a kikötőt elzáró Monte Pellegrinót, mely hegyen egy szentnek a szobra áll. Ennek a szobornak igazán sajátos szokása van. A feje minden évben leesik, legurul a hegy lábához, honnan azután nagy papi ceremóniával, egyházi ünnepség keretében viszik fel a fejet s helyére teszik, hogy a következő évben ismét leguruljon onnan. A szicíliai világ legbabonásabb népe.

Másnap reggel a ladikosunk, Martala nevű, örökké nevető, daloló, félmeztelen suhancz, ügyes manővrirozással kibújt a hajónkat körülrajzó száz meg száz apró vizi-jármű közül s kitett bennünket a Foro Umberto a partra. Egyenesen a város nevezetességeit néztük meg, melyek között első helyet a templomok foglalják el. A *Mon-Reale* hegyen épült Santa Maria di Nuova templom, a cinquecento mozaik művészet remeke, a palermói katakombák meg világhírűek. Palermóról magáról lehetne igen sokat s igen érdekeset írni, de azt majd más-kor mesélem el, egy önálló cikk keretében, s most menjünk vissza a hajónkra, mely indulásra készen áll. Kikanyarodunk a kikötőtől, mutogatjuk egymásnak a Palermóban szerzett emlékeket, én többek között egy barát két ujját, melyet a katakombákból hoztam el, s máig is őrzöm, kedves emlékeim között.

Nápolyba másnap délelőtt értünk, itt vesztettem el egyik illuziómat, mert Nápolyt bűzös, piszkos, rendetlen és végtelenül antipatikus városnak találtam. Ezen a hangulatomon még az sem változtatott, hogy itt kaptam hosszú utam alatt a menyasszonyomtól az első levelet. Pedig az már nagy szó, hogy egy szerelemmel tele írott levél olvasása után sem láttam a nápolyi piszkot drága gyöngynek, a kellemetlen embereket, szárnyatlan angyaloknak.

Szinte örültem, hogy elindultunk a csudaszép Földközi Tengeren Gibraltár felé.

Ez a hely kárpótolta a nápolyi csalódásért. Már maga a város is meglepetés. Minden szokatlan, minden új. A meszerű erődítményektől kezdve, a délszaki növények, agavék, kaktuszok és pálmákból meszterien, hegyoldalba telepített parkig. Itt már az afrikai kereskedők, az angol katonák és hivatalnokok s a spanyol benzütlöttek és a világ minden részéről ide sereglett turisták és utasok teszik felejthetetlen mozgalmassá az életet.

Innen akár hajón Genuáig s onnan vasuton haza, akár pedig Madrid—Lyon—Párison át lehet befejezni ezt a csudás szépségű utat.

Említettem már, hogy ez az az utam, mely mint a kéjútazás non plus ultrája rajzolódott bele a lelkembe, azért is ezt, olcsóságánál fogva is mindenkinek ajánlom, aki szereti a tengert, élvezze a szép vidékeket és egész életére kiható kellemes, kedves emlékekkel akarja gazdagítani, felrissíteni a mindennapi élet zajában elfásult, üdülésre vágyó lelkét.

Zöldy Marcsi.

Csalódás.

A mosolygó szép tavasznak
Illatos leheben
Azt hívém: bu, gond, maradnak
S kinjaim nem érzem . . .

S hol a gyöngyös fűtűl ákác
Biztatón csilingel: —
„Szerelemnek szedd virágát
Vágyban égő szíved . . .”

Bársony ujjá hizelegve
Simogatja főmet,
Uj remény, hit, kebelemben
Baldogságot szőnek.

Puha fűbe heveredtem
Árnyas árokhatón.
S im: varázs nőt körültem
A mosolygó fákon . . .

Arafátylas szép tündérek
Százszínű sugáron
Ringatóznak földnek, égnek?!
Oh — milyen szép álom! . . .

Szerelemről sugdosódnak: —
Ez az élet napja! . . .
Méze foly a boldog csóknak
Vágytól szomju ajkra . . .

Karom én is tárva hajtom!
Ha csak egy is jönne?! . . .
S jött: — egy tüske sebzett arcon —
Forgó szél táncolt a parton, —
Leseper a rögre . . .

Petrus Jenő.

Az öngyilkos.

— Fantázia. —

Éjszaka van, ködös, fekete, beteg éjszaka . . . A kis meleg szobában nyomasztó sötét szürkeség . . . A lámpából kifogyott a láng itala és a szomjas kanóc pislogva ég; vergődik; élni akar . . .

A kerevet sarkába mélyedve ül a fiatal férfi. Az egyik keze erőtlennül lóg alá és aligha lesz ereje a homlokához emelni . . . Görscsösen, kétségbeesett erőfeszítéssel szoritja markában a fegyvert. Mohón szívja a cigarettáját, melynek fénye kísértetiesen vilá-

gitja meg arcát. Félig megdőszült koromfekete haja ezen az éjszakán. Szeme mélyen beesett, s mint egy mély árokból a víz, ugy csillan elő. A homloka ráncos, az ajka vértelen, egészen sárga. Csak maga elé mered, csak maga elé. Néha hideg borzongás futja át testét, és megreteg.

A férfi: Nem szeret . . . De miért nem? Én odaadtam volna neki a lelkem üdvösségét, mindenemet, hogy szeressen, — és nem szeret. Így is oda adom neki az életemet, elkárhozom . . . Legalább nem fog úgy fájni a szívem, nem szakad össze, nem török szét. — Visszaküldte a virágokat és a leveleimet. Nem akar látni sem, — nem akar tudni rólam; — nem szeret. Eldobom az életemet és elkárhozom . . . De miért nem szeret? . . .

Elszívta a cigarettáját és eldobja. A földről száll fölfelé a füst, nesztelenül, titokzatosan. Lassan kiszélesedik, formát ölt és a fiatal férfi előtt áll a fiatal férfi füstből, meleg levegőből. A látomány mosolyogva néz az emberre, aki a halálba készül és észre sem veszi a hivatlan vendéget, csak érzi, mert megborzong.

A férfi: Csak azt tudnám, hogy miért nem szeret? . . . Milyen hideg van, vagy forróság . . . Nem tudom . . .

A látomány: (felkacag): Há—há—há! A hajóskapitány!

A férfi: (meglátja és megborad): Rémkép! Ki vagy?! Az én hangomon nevensz, az én alakom viseled! Ki vagy?!

A látomány: Há—há—há! Ki vagyok? Tehát vagyok. — Megpattant az agyvelődben egy kis véresejt. Egy piciny gombostűfej felének százezrede. És látsz engemet.

A férfi: (reszket): Látomány, — vízió . . .

A látomány: Nevezd akárminek, de azért látsz. Láttad a fát, a házat, az embereket. Azok vannak. Most engem is látsz. Engemet látsz és én is vagyok, mint a fa, a ház, az ember. — Majd nem fogsz látni semmit és akkor nem lesz semmi. Sötétség sem lesz, semmi sem lesz! — Nevezd hát velem.

A látomány: (nevet és imbolyog).

Az ablak alatt fúj be a szél, az ajtó alatt jön be a levegő és megrángat, megráz. *A férfi:* Menj el! . . . Megőrülök!

A látomány: Akkor majd többet látsz! — De nevezd hát velem.

A férfi: (zokog): Menj, menj el . . . Ő nem szeret . . .

A látomány: Nevezd rajta! A hajóskapitány szép, deli fiú. Gazdag. Ritkán van otthon. — Nevezd rajta!

A férfi: Ki az, akiről beszélsz?

A látomány: A kedvesed, a lány vőlegénye. Meglátták és megszerették egymást, — szól róluk vers.

A férfi: Nem igaz. — hazudsz! Hazudsz!!

A látomány: Én vízió vagyok, én hazugság vagyok! Én igazat hazudok! — Gyere velem, megmutatok neked valamit. Te már úgy is megakarsz halni.

A férfi: Honnan tudod?

A látomány: Mondtam már, hogy megpattant egy véresejt az agyvelődben. — Egy piciny gombostűfej felének százezrede. És látsz, és letem, és vagyok. — Gyere velem! Megmutatok neked valamit. Ha meglátod, megbánod a gondolatodat és nem akarsz meghalni.

A férfi: Hát vigyél . . . Mutasd meg . . .

A látomány: Már az enyém vagy, de mond, hogy nekem add magadat.

A férfi: A tied vagyok . . .

A lány baldachinos ágya előtt állanak. A látomány vörös és égeli fényével a férfi arcát.

A látomány: Látod, itt van a kedvesed. Fekszik az ágyban a fehér, a tiszta ágyban. Az arca fényes az izzadságtól és álmodik. Az ajka nedves, mert a hajóskapitány

tány csókjáról álmodik. — Reggel felkel, megmosdik, szép lesz . . .

A férfi: De ha az enyém lett volna, az enyém? . . .

A látomány: Meglátod . . .

Egy palota harmadik emeletén ülnek a párkányon. Alant nyüzsg a nép. Kocsik, villamosok és automobílok száguldoznak. Egy katona zenekar vonul végig.

A látomány: Te nem szereted a katonazenét, de a feleséged igen. Megálltatok a sarkon és hallgatjátok az ostoba játékot. — Látod? — Most tovább mentek. Hopp! most majdnem elgázolta az asszonyt egy kocsi. Visszarántottad. Félrecsuszott a kalapja, eltört a toll rajta. Hogy kétségbe van esve. Te szírod. — Nézd milyen arcot vág! — Ne vess hátra!

A férfi: Utálatos! — Nem vagyok a régi. Olyan finom minden érzékem, csak a karom zsibbadt . . .

A látomány: Én tartom . . . Gyere!

Reptülnek. A látomány sárga és meleg, mint az enyészet. Egy bonczterem ablakán benéznek. Az orvosok egy milliómost operálnak.

A látomány: Gazdag is akartál lenni. — Ez egy milliómos. — Sokat evett, ivott és most kiveszik az egyik veséjét. Ha meggyógyul, a fele vagyonát az orvosoknak adja. — Még ezt is érthette baj, pedig a „pénz minden“.

A férfi: Menjünk, menjünk . . . Ez nem új; ezeket már láttam, de most másként nézem, látom . . .

A látomány: Mutassak nagy dolgokat?

A férfi: Nem . . . nem! Elég . . . elég! — Ostoba vagy!!

A látomány (nevet): Há-há-há!

Ujra a kis szobában vannak, éppen abban a helyzetben, amint voltak.

A férfi: Nem ölöm meg magamat! Hitványságokért nem ölöm meg magam! Hátha egyedül boldogabb leszek. Csak vágy . . . Dőre idealizálás, istenítés. Ember vagyok; családomat . . . Pont. Élni akarok . . .

A látomány: Mit mormogsz magadban?

A férfi: Menj el! Meggyógyultam és nem leszek öngyilkos.

A látomány: Ez annyi lenne, mintha visszatérnél a halálból. De nem lehet! — Aki egyszer igazán arra gondol, annak meg kell hallnia!

A férfi: Nem akarok!

A látomány: Öld meg magad! Öld meg! Öld meg magad!!

A férfi (rekedve): Nem . . . nem . . . nem . . .

A látomány (alakja kezd széteszlani): Öld meg magad. Öld meg!

A férfi (mindegyre halkabban ellenkezik): nem . . . nem . . . nem . . .

A látomány (mely már majdnem egészen széteszlott a szobában, suttogva a füléhez hajolva parancsolja): Öld meg magad! Öld meg!

Igy folyik közöttük néhány perczig a küzdelem. S a látomány mindinkább felke-rekedik, bár már egészen eltűnt. A férfi arcza egészen eltorzult a rémülettől. Kidag-gatt szemekkel hámul az ürességbe s a fey-vert lassan a homlokához illeszti. Pompásan hangzik fel még egyszer a látomány suttogása: öld meg magad, öld meg! — A fey-ver eldördül és a füstön keresztül átvilágít a forró, párolgó vér. Az áldozat megegy-szer kinyitja száját, mondani akar valamit, de a kiömlő vér a torkára forrasztja a szót. A feje lehanyatlik. — Meghalt . . . — Tíz percz mulva a folyosón vigan füttyörészve megy végig egy lakó.

Orbók Attila.

Dani.

Miután pedig az Urban boldogult Dobó Márton az anyaföldnek visszaadatott, Pakocs község tehetősebb emberei összegyűltenek a

községházán, ahol is a bíró felbontván az elhunyt végrendeletét, abban többek között ez állott: „Dani fiam pedig legyen Dörögi Miklós gyermekkori jó pajtásomé; atyahí-ságban is vagyunk, de meg sehogysem szeretném, ha siheder lenne a fiamból, odabizom a Dörögi familiára, melynek irányomban való szívességéről sokszor tapasztalást sze-reztem; neveljék fel, csináljanak belőle kü-lönb embert, mint amilyen volt az apja. Az én természetemet örökölte, tréfás, jókedvű fickó, de nagyon jó fiu, mondom az apjára ütött. Birtokomat ezen oknál fogva adja ki árendába, költözzék Nagymarosra Dörögi Miklóshoz, kinek fizesse meg az árendából e világon való eltartásának költségét, a jó-ságát azt ugyse fizethetné meg, én köszönöm majd azt meg, a magam módja szerint, ott a másvilágon.“

A Dörögi familia ugy fogadta a 16 éves Danit, mintha csak mindég az övék lett volna. Dörögi Miklós odavette maga mellé a gazdaságba, nevelte, tanította, szeretettel bánt vele, de szigorú is tudott hozzá lenni. Dani pedig hűségesen megfogadta a szót, nagyon jó fiu volt, szerette is őt az utolsó béresig mindenki. Egészen új életet vitt Dörögiékhez, azelőtt alig hallatszott nevetés a házban, mindenki végezte a maga dolgát; eszükbe sem jutott, hogy egyéb is volna a munkán kívül. Még a két Dörögi gyermek Ilonka és Gusztó is ugy végezték el minden-napi dolgukat, akár a katonák. Egyik sem kapott uzsonnát, míg készen nem volt a lecke. Hiába, Dörögi Miklós szerette a rendet!

Mióta Dani a házhoz került, mintha csak kicseréltek volna mindenkit, mintha csak mindenki Danihoz alkalmazkodott volna, pedig épen megfordítva volt, ő alkalmazko-dott mindenkihez. Azon volt, hogy minél több vidám perczt szerezzen környezetének. Nem fogyott ki a tréfából, mindig valami furfangosságon törte az esztét. Nem is egy-szer mondta az öreg Dörögi: bolond vagy te Dani, odaadnád tán életedet is egy jó tréfáért. Még hetek mulva is nevettek a szomszédok, ha eszükbe jutott, hogy tán-coltatta meg Dani az öreg Dörögöt. Addig kínálgatta az öreget a borral, míg aztán többet ivott a rendesnél, s amit Dörögi Mik-lós sohasem tett még meg életében, egymaga járta órákhosszat a csárdást. Haragudott is az öreg; Dani csak békítette. Mit bosszan-kodik Miklós bátyám, tán csak nem szé-gyenli, hogy jó kedve is volt egyszer, hát csak arra teremtette volna Isten az embert, hogy mindig busuljon?!

Szólni akart az öreg valamit. Aztán meggondolta. Nem felelt semmit, érezte, hogy mond valamit ez a fiu; hogy épen szó nélkül ne hagyja, eldörmögte az ora alatt: „Bolond vagy te Dani!“

Telt az idő, 8 éve mult már, hogy Dörögiékhez került Dani, Gusztó is megnőtt, Ilonka pedig már egész hosszú ruhát kapott.

Egy reggel nagy elhatározással kelt fel Dani. Gyorsan felöltözködött s lesietett a baromfiudvarra, tudta, hogy ott találja Ilonkát. Egyedül volt ott, ugy szórta kötényéből a sok aprójószágnak a kukoriczát. Egyet kettőt köszörült a torkán, aztán megszólította.

— Ilonka! te már nagy leány vagy.

Ilonka, meglepődve tekintett reá.

— Én sem vagyok már gyermek. Mult hónapban töltöttem be a 24 évet. Vártam volna még egy ideig a tervemmel, de, hogy ez a patikus ott ugrál egy idő óta a ház körül, elhatároztam, hogy nem várok to-vább. Tudom, hogy azért jár ide, mert el-akarna venni, no pedig én ebben az egyben nem ismerem tréfát! Ilonkám! eddig olyan voltál hozzám mint a testvérem, légy most már a feleségem.

Egészen, beleveresedett Dania beszédbe, szokatlan tüzzel beszélt, két szeme villogott, mikor pedig a patikusról beszélt, görcsösen összeszorult az ökle. Ilonka nem szólt semmit; ugy állt ott mint egy fehér márvány szobor, csak nézett merően Danira, tágra nyitott, megüvegesedett szemmel, míg fél kezével fogta kötényét, mely tele volt kukoriczával. Szólni akart de nem jött ajkára szó, homlokán kis cseppekben hideg verejték gördült végig. Suttogott valamit, de nem

volt szavának hangja, ajka olyan volt mint a szeder. Kezéből kiejti kötője végét, a ten-geri szerzte gurul a földön. A tyukok, libák nagy zajjal lábaihoz szaladnak, nagy mohón kapdossák fel körülötte a kukoriczaszeme-keket; valóságos harcot vívnak, ugy tülekedik egyik a másikkal. Ilonka pedig ott állt köz-tük fehéren, némán.

Dani megértette a helyzetet. Végigresz-keztett a lelke. Szívét összeszorította egy mardosó érzés, agyára ólomsullyal, neheze-dett egy gyikos gondolat. Beleharapott az ajkába, lecsüggesztette fejét. Arcán könny-cseppek futottak végig, vissza akarta fojtani indulatait, de mind sebesebben mind han-gosabban kezdett zihálni a melle, nem bírta tovább, hangos zokogásba tört ki.

— Dani! — szóal meg reszkető han-gon Ilonka — én nem vagyok hibás. Lát-hatta, hogy milyen lelkiállapotban vagyok egy hét óta, mióta Törös megkérte a keze-met. Megtiltották, hogy szóljak magának, tegnap estig adtak gondolkodási időt. Én nyíltan beszéltem apámmal, azt mondtam, hogy fiatal vagyok, én várok . . . A lelke-mbe látott, azt felelte: tudhatod mennyire sze-retem Danit, de feleségül nem adlak hozzá; Törös patikus, komoly ember, boldog lesz-le vele, Daninak nem adlak, mert, mert . . . — elcsuklott a hangja. —

Dani közbeszólt: — csak mondd ki bátran, Daninak nem adlak, mert Dani az bolond! —

Ilonka folytatta.

— Igen azt monta. Dani bolondos, egyetlen leányom vagy, a te sorsod nem bizom az ő kezeibe. Sirtam, zokogtam, apám hajlhatatlan maradt. Tegnap este választ kellett adnom — a kimerüléstől elhaló han-gon — és én kimondtam az igent.

Dani megtántorodott. Aztán lassankint erőt vett magán. Ilonka kérésére megigérte, hogy nem haragszik reá, erre kezét is adott.

A történetek nem okoztak semmi fel-tűnést a házban. Dörögi csak késő este jött haza a tanyáról, akkorra már Dani szobájában volt. Reggelre kelve pedig nem volt sehol, egy levelet hagyott hátra, meg-irta: hazamegy Pakocsra, átveszi a gazda-ságát, dolgozni fog, köszöni a sok jószágot mivel otltélte alatt elhalmozták.

Megsíratták. Sirt Dörögi is, de erélyes hangon szólt Ilonkához:

— Egy leányom van, arról gondos-kodnom kell, Dani mindig bolondos volt.

Multak az évek. Dani rendbehozta gaz-daságát, tisztességesen megélt belőle, asz-szonyt nem vett a házhoz, ugy élt egymaga, tisztelőben, közbecsülésben Pakocson. Dörö-giékkel nem levelezett. Pakocs és Nagymaros között mindössze annyi volt az érintkezés, hogy minden Miklós napra egy névnap-i üdvözlés ment Nagymarosra, a Dani napról meg Nagymaroson nem feledkeztek el soha. Egy szép napon aztán levél érkezett Dani-hoz; Nagymarosról jött. Nézegeti, forgatja, mi az ördög, tél van most, nincs most Dani napja?! Odamegy a kalendáriumhoz, jól tudja, de azért csak megnézi, persze, hogy julius-ban van Dani nap, mi hát ez? Nagymaros-ról decemberben levél?! Felbontja, össze-vissza kuszált sorok, széttánczó betűk! Ezt gyermek irta! Itt ott egy-egy tisztán olvasható szó — ez női kéz írása!

Könny lopózik a szemébe, ugy olvassa végig:

Kedves Dániel bácsi!

Tessék megengedni, hogy zavarom Dá-niel bácsit, de én vagyok a Törös Pista s az én mamám az Ilonka. Mostan már első osztályos vagyok. Annyi sok jót hallottam már Dániel bácsiról, hogy nagyon, de na-gyon szeretném látni. Én még kicsi vagyok, nem mehetek oda, de ha Dániel bácsiban van egy csöpp jószág, el fog mihozzánk jönni.

Addig is öleli

Pista.

Dani alig bírt megállni a lábán, meg-fogódzott az asztal szélében. A mult ezer emléke mardosta lelkét. Élete minden szen-vedése, minden keserűsége felrajzolt lelkében; leült íróasztalához és irt:

Kedves Pista öcsém!

Megkaptam leveledet. Szíves meghívásodat köszönöm. Millió bajom van, nem mehetek el hozzátok. Látom, hogy még nehezen megy az irás, mintha segítették volna is itt-ott az irásban! Mikor először végigolvastam leveledet, azt hittem, hogy nem nekem szól, csak eltévesztették a címzést. Mert kívül ugyan Dobó Dániel van, aki én magam vagyok Pakacson, de belül a cím valami Dániel bácsinak szól, már pedig engem nem így ismernek Nagymaroson, mert hát én ott csak Dani voltam mindig. De aztán mégis gondoltam, nekem szólhat ez a levél, lehet azt gondolják Nagymaroson, hogy idővel megokosodik az ember, még Dániel is lehet a Daniból. De tévednek Nagymaroson, én még mindig a régi Dani vagyok.

Ölel szeretettel

Dani.

Mikor végigolvastam a válaszát, valami kimondhatatlan örömet éreztem. Egy új, még soha nem érzett gyönyör töltötte be szívét. Mintha életének minden keserűségét bosszulta volna meg e sorokban! Leült karosszékébe. Eléje tárult a mult, pipájának bodor füstje egészen beburkolta. Járkálni kezdett, először lassan, aztán már óriási léptekkel méri végig a kis szobát. Egy félóra telhetett így el, mikor megállt íróasztala előtt és ismét végigolvasta válaszát. Nem találta jónak. Megcsóválta fejét.

Elgondolkodott. Nagymarosra hiv. M. dolgom volna nekem még Nagymaroson De nem Ilonka hiv, neki lemondanék, hanem ez a Pista. Ez a fiu nem vétett nekem soha. Széttépte a válaszát.

Káromkodni szeretett volna, de akarva, nem akarva is elmosolyodott:

— Elmegyek karácsonyra, de megmondom annak a fiunak, ha már odacsál Nagymarosra, hogy Dániel az öregapja, de nem én!

Fényes Jenő.

A németekről.

A világegyetem lakóinak az utóbbi évtized alatt való kulturális szellemi életét figyelve, arra a megdöbbentően igazságra juthatunk, hogy a német nemzet az, mely minden tekintetben óriási haladást tett és a világ birodalmában manapság arra a helyre küzdött fel magát, mely a legnagyobb hatalmi állástól már nincs nagyon messze.

Ha valamely nemzet a mostani gigasi arányú konkurencia mellett ennyire tért képes hódítani és nemzeti sajátosságait a föld lakóira leginkább kiterjeszteni, akkor annak a nemzetnek és az azt alkotó polgárainak a többi népekhez képest oly előnyös tulajdonságokkal, titkos erővel kell rendelkeznie, melyek a nemzetet és az azt alkotó polgárokat az elsőség pálmájának elnyerésére egyenesen predesztinálják. E következtetésnek tehát a németeknél be kell igazolódnia.

A német embert ambíció, vasszorgalom, kötelességtudás, a munkának nemcsak elvállalása, hanem keresztülvitele, rendkívüli takarékoság, a tudományoknak és minden lelket gyönyörködtető szórakozásnak felkarolása, egyszerű életmód, szerényebb élvezetekkel való megelégedés, nagy hazafiság és a család iránt való igaz tisztelet és szeretet jellemzik.

Vajjon nem-e népének öntudata, szorgalma, takarékosága és vagyonosodása, a haza tekintélyének emelése érdekében elkövetett mindennemű kísérlet szülte-e ott azt az óriási gyáripárt, kereskedelmi életet? Kereskedőinek, gyárosainak az üzleti viszonyokban való alapos ismerete, a korszerű haladásért való rajongás, a konjunkturák czélszerű kihasználása nagyban hozzájárult a mai tekintély és eredmény eléréséhez. Másrésztől a diplomás tábor is teljes harmóniában él a kereskedő és ipari elemmel és arra törekszik, hogy az ország hírnevét annak határain kívül is terjessze. Németországban pl. 6 technikai főiskola van, melyek évről-évre ontják a műszaki emberek sokaságát, emellett azonban nem egyetemi rangon álló nagyszámú más „Technikumokban“

is lehet igen jó műszaki kiképzést nyerni. Mindamellett évek hosszú sora óta nem volt példa egyenetlenkedésre a két tábor között, mert mindenik előtt közös czél lebeg, az ország technikai versenyképességének előmozdítása. Pusztán a mérnöki cím disztigválásáért folytatott küzdelmet pl. a fejlettebb német közizlés nem tartaná magához méltónak.

A németek nagyon életrevalók, agilisek, kiaknáznak minden alkalmat boldogulásukra, a socialis érzés pediglen éppenséggel példaszzerű. Faji büszkeségüket és nemzeti önértéküket jellemezte azon lelkesedés is, mely akkoriban a Zeppelin légi útját kísérte és mely az extasisig fokozódott. Az pedig, hogy a sajnálatos katasztrófa után mily hamar összegyűlt ismét 3 millió márka eléggé mutatja, hogy készek együttes erővel is diadalra vinni ügyüket.

A tudományokat is annak minden ágában szeretettel ápolják, komoly tanulságos felolvasások, szabad előadások sokkal gyakoribbak, mint minálunk. Egy érdekes körülmény azonban bizonyára nem kerülheti el az idegen figyelmét, hogy t. i. a jó németek a legkomolyabb tárgy felolvasások keretében is megővjék a kedélyességet, és az ő gondülő „sörüktől“ a tudományoknak szentelt csarnokokban sem mindig válnak meg De valahogy azt ne gondoljuk, mintha ezen körülmények veszélyeztetnék az előadás komolyságát, vagy hátráltatná a hallgatóságot a téma alapos megfigyelésében. Egyáltalán nem! A pohárnak időnként való ürítése, a szünetekben való tréfa derűje még frissíti gondolkodó tehetségüket. Mi magyarok kezdetben bizony nagyon megütközünk e sajátos körülményen, mert így nem tartjuk a komoly szellemi táplálékot összeegyeztethetőnek.

Hogy milyen lelkesedéssel karolnak fel minden modern szellemi áramlatot, azt is eklatánsan illusztrálja az esperantó nyelv teljes meghonosodása. Nagy hatással volt erre a mult évben Dresdában megtartott világkongresszus, mely után a németek felismerték e nyelvnek, a népek egymással való kölcsönös érintkezésében rejülő óriási nemzetgazdasági fontosságát és bizony ma már kevés kisváros is alig van, melyben ne alakult volna esperantó egyesület.

Ez a fokozatos haladás s a német szellem nagyarányú hódítása már régen felkeltette más nagyhatalmak figyelmét és irigységét, így elsősorban az angolét, azután a francziáét. Azon hódítón kibontakozó kereskedelmi és terjeszkedési érdeken kívül, melyek a látszat daczára sem tudják az angolokat és németeket az igaz barátság jelképe alatt feltüntetni, még a két nép egymástól teljesen elütő természetében kell azok rokonszenvezésének hiányát keresnünk, mert míg az angol modorában igen zárkózott, barátságot csak behatóbb ismeretség után köt, addig a német roppant közlékeny, nem szóflukar, az idegent mindjárt bemutatkozása után gyakran egész családjával megismergeti. Az angol tengeri hadserege manapság bizony már nagy konkurrensa a német flotta, tudják is ők ezt nagyon s ezért van egy általánosan ismert jelszavuk, mely azt mondja, „ha a németek egy hadihajót építenek, épít az angol kettőt.“

Végtelen támaszát látja a nemzet abban a kölcsönös bizalomban, tiszteletben, szeretetben, mely az uralkodó család és közte megnyilvánul.

Nem is csoda hiszen közismeretű, hogy a német uralkodó népe gazdasági érdekeinek első üzleti képviselője, palesztinai utazásával-ó szerelte meg a német vállalkozás és iparnak a kis-ázsiai vasutak milliárdos üzletét. A hazafiság ideálja minden németnek szellemében él, már a gyermekkorban oltja ezen szellemet tanítója a gyermekbe, az a német kiváló tanító, melyről példaszzerűleg mondják, hogy leverte a franczia hadsereget.

A sok részre tagolt német állam teljesen egyként érez és gondolkodik és ha kell — egy jelle — kész azonnal összeolvadva, a hazafiság fenséges forusában és nagy erejének tudatában, lelkesedéssel felvenni a küzdelmet érdekeinek, megvédelmezésében.

Szántó László.

Mindennapi tragédia.

Megyek...

— Éredj! — adta vissza az asszony a szót az urának. S a válával az ajkával oly mozdulatot tett, mintha csak mondta volna: — Mit is bánom én. Ugyis hiába...

S az ember ment. Felhajtotta kis kabátjának gallérját, elsimitotta — csak úgy megszokásból — a bajuszát s hirtelen kilépett az ajtón. Amint elment, nem tudott magán uralkodni az asszony. A hidegtől fagyos, csontos kezét ölébe ejtette s beesett szeméből megeredtek a könnyek. Csendes zokogását már nem hallotta az ember. Könnyített magán. A könyv oly jó vigasztaló s neki nagyon szükséges volt a vigasztalásra. Fogytán volt már az ereje nagyon... Oly régen nem evett! Az ura — Istenem, mióta! — semmit sem keres. Semmit.

El kell mennie ahhoz, aki segíthet rajta. Térden állva fog könyörögni neki. Kell, hogy megsegítse. Bármit tett csak az ő vére.

Menni készült. Összebb húzta szük mel-lén itt-ott szakadozó pamutkendőjét és egy hajtűvel megtűzte. Mentében belenézett a jégvirágos ablakba, de nem láthatta magát benne.

Karikaturáját látta volna a régi énjének. Nem volt pedig sohasem szép, de élet volt a szemeiben: most az is megtört. Azelőtt életpir gömbölyű arca, most a sok nélkülözéstől sápadt és beesett.

Egyetlen mentőgondolat motoszkált a fejében: el kell menni hozzá. Megmondja neki: „Nem magamért könyörgök, mert nem bántam meg semmit. Még egyszer megtenném, ha előlről kellene kezdenem. Nem is azért, aki az egészségét hagyta nálad. Te tudod. De azért, akit a szívem alatt hordok, aki nem vétett neked, aki a te véred is.“

Igy fogja mondani.

Nem gondolt tovább, mégis megelevenedett előtte a küzdelmekkel teljes mult. Amely még nem régen tart s máris oly hosszú... Az apja gyára, a beteg üzemfőnök, a bevallott szerelem, majd az ellenzett egybekelés. S a beteg ember mellett a sok-sok nélkülözés.

Jóleső melegség járta át az idegeit. Keményen lépte át a küszöböt s ment végig az udvaron. Be sem zárta maga után az ajtót. Ugyan mit vihethének el tőlük, mikor semmijük sincs!

Az utczára érve, megcsapta a száraz, hideg levegő: napok óta nem volt kint a szobából. Gyorsabban kezdett lépkedni. Hamar akart visszatérni az apja házából, mielőtt az ura hazajönne. Olyan különös volt azonban minden. Az emberek mintha mind részegek lettek volna: dülöngéltek. A házak is egyre közelebb hajlottak a földhöz. Zsupsz! Felfordultak. — Homályosuló szemmel még látta, hogy az emberek hozzárohantak, hogy kimentsek a felforduló házak alól. Magokkal mit sem törődve. Kétségbeesetten hördült fel: — Vigyázzatok! Ti is...

Az ember lassan átbaktatott a hosszú, sikos udvaron, ki a nyüzsgő utcára, keresni egy falat kenyert, amellyel meghosszabbíthatná mindkettőjük életét, vagy talán egy jól felöltözött urat? ... Mielőtt elment volna, akart még beszélni a senkiről meg nem feledkező Gondviselésről, meg az emberek jószívűségéről, de már maga sem hitt benne. Hisz oly régen várják, hogy egyszer csak beállit hozzájuk valamelyik kétlábu halandó és segít rajtuk, hogy a remény is rég kihalt belőlük. Tán oly rég, mint Pompeiből az élet...

A boulevardon az ivlámpák nappali fényt vetettek a mindentélével megtömött kirakatokra, ahol vitte magával a tömeg az egy éhes embert. Ma nem fog könyörögni senkinek! — határozta el magában. — Ma lenne éppen munka, ha már annyi idő óta nincs sehol. Ezeknek kell segíteni rajtuk, akik gondtalanul, fényesre vasalt keménykalapokban, melegen felöltözve sétálgatnak. Megszólítja majd azt a szolidarcsu öreg urat, aki most jön, az okvetlen megsegíti.

— Segítsd meg, nézd, mily jóakarólag

néz reád! Sugta valami belül. De nem merte. Lázasan simította végig izzó homlokát.

— Majd ezeket! — gondolta válaszul. Két fiatal jött szemben vele. Melléjük lépett:

Könyörögjenek...
A fiatalember úgy tett, mintha észre sem vette volna, a leány meg kaczagva kapta a ridiküljéből kis zsebkendőjét.

— Kellemetlen alak, gondolták magukban s tovább udvaroltak egymásnak. Valami a lábához gurult. Odatekintett, Istenem, egy hatos! Felkapta és elszaladt vele. Ámulva néztek utána az emberek. Egy, akinek nekiszaladt, dühösen ordított reá:

— Nincs szemed, csirkefogó!
Nem látott, nem hallott semmit. Ugy érezte, hogy valaki követi, aki vissza akarja tőle venni a pénzt, pedig ő nem adja. Inkább leüti. Bizonyosság okáért nagyok dobantott a lábával: Isten ugye' leüti. Hátranézelt és megkönnyebbülten sóhajtott fel, nem követte senki. Lassan tovább indult. Azon kezdett tűnődni, vajon ki vesztette el. Ugyan ki? Valószínűleg a leány rántotta ki a zsebkendőjét.

Hentesbolt előtt ment el, megütötte az orrát a sok husszag, ami onnan kiáradt. Bement és egy cipőt kért egy hatosért. A hentes ránézett, elvette tőle a pénzt s ledobta a márványlapra. A pénz jó volt. Csak most adta a cipőt a kezébe, amivel az ki-sietett az utcára. Egyedül volt a sötét utcán. S az éhes emberek mohóságával nagyot harapott belőle. Még meleg is volt...

S elindult hszafelé. Már min lenhol be voltak zárva a kapuk. Náluk is, de nem csengetett be. Nincs pénz, amiből fizessen. Kegyelemből laknak. Nem haragítja meg a házmestert, hogy ingyen kelti fel. Az asszony ugyanis alszik már, majd reggel adja oda a cipőt. Legalább lesz, amit egyenek reggel. Talán ebéd is... Ebben megnyugodva leült kimerülten a kapu alá, hátát a falnak támasztotta és elaludt. Az álom levette válláról az élet gondját.

Álmodott.
A házmester kinyitotta a kaput s nem kért kapupénzt. Még nagyon is megbecsülte, egészen a lakásáig világított. Az ajtó nyitva volt s a feleségét kiterítve látta — mindez most oly természetes volt neki. Odament hozzá, föléhajolt és keltegetni kezdte:

— Asszony, kelj fel, kenyeret hoztam!
Az asszony nem mozdult. Tovább keltegette:
— Asszony, ne izélj, kenyeret hoztam, egy egész kenyeret...
Az asszony még most sem mozdult.
— Asszony, te valószínűleg jóllaktál, míg én oda voltam. Akkor én eszem meg mind... mind...

Oly boldoggá tette, hogy az egész kenyeret megeheti. Boldogságában a kapu alatt hangosan felkaczagott s lefagyott kezével a szájához akarta emelni a már megkezdett, havas cipőt...

A színésznő ruhái.

Miképp lehetne a színésznők vállaira nehezede, a színpadi előadásokon használt nagyszámú és gyakran igen drága öltözékek költségeit egészben vagy legalább részben más uton fedezni?

Igy hangzik a szabatosan formulázott régi és súlyos probléma, mely nem zavarta ugyan meg az antik népek komoly mimusait, sem a keresztények áhitatos mysteriumait, de benne ringott már a modern színesztet bölcsőjében. Shakespeare színházáról tudjuk, hogy a záróra redukált díszletek okozta ürességet a pazar öltözékek pompája pótolta, a drámai cselekmény hármas egysége korában hasonlóképp, a rokokó-korban, a cazarizmus, az erkölcsi süllyedés fináléjában meg éppen tombolt a csillogó fényűzés.

És ma? Ma nem ilyen őrült finale akkordjait fujja az egész társadalom. Tudjuk, sőt sokszor bántóan érezzük, mi a ruha a mindennapi életben; látjuk, mi a ruha a pöknél. Társadalmi tényező, művészi eszköz,

a hibák takarója, az előnyök kiemelője, az izlés kritériuma. Ruháért izzad, futkos minden és senki, még a puritán sem gondol Tolsztoj elveire, a darócra, mely éppen elég és alkalmas a test befödésére, hanem minden ember fia igazolja Darwin fajkiválasztási elméletét, ékesíti magát, mint a daru, a páva...

De bocsnat, nem szocologizálok. Hisz a ruháról bármikor, bárhol és bárhol kezdve tudunk úni. Hisz a ruhának már külön irodalma van. Ruhairodalom.

Elég az hozzá, hogyha a nőknél a ruha él és uralkodik a második hatványon, a színésznőknél ez uralom a negyedik hatványon. A színésznőt már ebben a légkörben nevelik, a színi-iskolában már megtanulja az öltözködés művészetét. Állandóan tükrök és figyelmes tekintetek előtt forog. Ha már a társas életet élő, zsurozó, bálozó, korzózó s mindazon nők toilett-versenye, akik a férfiak és egymás tekintetének folyvást ki van-nak téve, annyira kifejlődött, akkor képzelt-heljük, mi a ruha a színésznőknél, aki a leglátogatottabb szalonban, a világ gyújtópont-jában, a színházban ezrek vizsga figyelmé előtt áll.

Hozzájárul ehhez és növeli az igényeket, hogy a mai színpad annyiféle és oly lelkiismeretesen kiállításban ad elő, mint soha eddig. A való életet ezer oldalról tükrözi vissza.

Ha el is ítéljük a mai kor fényűzését, a ruha-pompát, a hallatlan költségek, a dekademiát, mely az öltözködés szinte beteges gondosságát fejlesztette ki, akkor is, megakadályozhatjuk-e a színésznőt, hogy ne usz-szék az árral, kiszakíthatjuk-e egyszerre a mai esztelen kor talajából?

Ez más kérdés. Vigasztalódjunk, hogy lesz másképp is. Más szél is fog lengedezni. Hisz az nem szükséges, hogy a színésznő hatszor-hétszer és többször öltözzék egy este; az operett, a revue ruhatombólása nem egészséges dolog. Az sem, hogy a színésznő, különösen a kezdő és főképp a tehetségtelen kétségbeesve kapaszkodik a fényes ruha, mint hódító eszköz után, hogy a ruha sok-szor fontosabb minden egyéniségnél, játéknál, díszletnél.

De hát ezek tények. Tény a verseny, különösen a fővárosban. Tény, hogy a vidéki közönségnek, elsősorban persze a nőknek, még lényegesebb színházi élvezete a ruhák esodálata, hírlágatása. Még a lapok is írnek egy-egy mesés toilett-ről, mint valami udvari bálon megjelent hercegnőről. S miből fizesse mindezt, különösen a vidéki színésznő, a kevés gázsival és sok szereppel rendelkező. Persze a szerep, a kiállítás nem szenvedhet rövidséget, ellenben az erkölcs igen. Mikor itt van a bizonyosság, nem is lép fel a gyanu.

Régi téma, felszínre vetődött már nem egyszer. Írtak róla eleget, de tenni bizony keveset tettek érte.

A színésznő és a színigazgató mellett az udvarló is letagadhatatlan szerepet játszik a kérdés megoldásánál. A szükség törvénye hozta be a triumvirátusba. (Ennek a szónak ugyan csak az első része talál, mert a színésznő nem — vir.) Ez a triumvirátus unalmas és elcsépett triologot ad elő a ruhakérdésről. Az igazgató szabadkozik, hogy nem fedezheti a kiadásokat. Tagadja, hogy a ruha olyan volna, mint a díszlet. Az egyéni dolog, korlátlan valami. Leszámítva holmi ruhapótlékokat, alig halad a helyzet abban a tekintetben, hogy a direktorok anyagi áldozattal járuljanak a kérdés megoldásához. Persze más nincs hátra, minthogy előlép a triumvirátus harmadik tagja, az udvarló és — fizet. Vannak egész és fél kivételek is. Hány nagy színésznőt ismerünk, aki tetemes adóssággal küzd pályája végén is. Megfizeti azt a gyönyört, amelyet bámulónak okozott.

Az egész színésztársadalom jó hírnevén lendítene, ha megoldanák ezt a nagy és égető kérdést. Ha van bankkérdés, társadalmi kérdés, munkás kérdés, legyen ruha kérdés is. Álljon össze az az egynehány ezer színésznő, mert az ő érdekük s ha nem segítenek magukon, más nem fog segíteni. Az érvek sulya feléjük billenti a mérleget, legye-

nek hát valamit. Hát hol legyen agilitás, ha már a színésznőben, a pezsgővérben sincs?

Ime, külföldön mozognak, szervezkednek a színésznők. Ismét olvastunk a berlini szervezetről, amely ki akarja és ki is fogja vivni, hogy az igazgató fizesse a ruhát.

Ne írjunk tehát banális dolgokat, kapjunk fel a levegőben szállongó eszmét és ha már kullogunk a nyugat után, legyünk hű csatlósai.

Hiába, a ruha is valami fejlődő dolog; a ruhakérdés már létkérdés a színésznőkre. Itt a modern fegyver, a szervezkedés, az erők egyesítése.

Nem a jó orru habitue üres tanácsai-val akartam szolgálni, csak a tetterőt egy kissé felkelteni.

Ujat írni erről már nem lehet, de tenni még igen.

Öldjék hát meg a trilemmát azok, kiket érdekel.

Szervezkedjétek, színésznők!

Aurinco.

Aktok az életből.

A mélyben.

Ukajovszki Mária három gyermeke volt a meghalt hites urától. Sztaniszló a fiú és Mária, meg Ilona lányok. Sztaniszló és Mária már nagyocskák voltak. Jártak iskolába, azon kívül pedig feljártak a bérlőházba, akinek felesége szerette őket és a konyháról mindig juttatott nekik maradékot. Ott-hon, a piszkos kis szobában csak a kis Ilona senyedett. Ez a kis lány naphosszant abban a sötét, nedves lyukban tengődött, mert Ukajovszki Mária hajnaltól késő estig uri házaknál mosott és mivel oda nem vihette magával a kis lányt, szabadjára pedig nem merte hagyni, hát bezárta a szobába.

Ukajovszki Mária együtt élt egy fuvarossal és ágyra járt hozzá egy bérkocsimosó. Ezek is reggeltől estig oda voltak.

Egyszer azonban az ágyrajáró bérkocsimosó beteg lett. Majd vaczogott, majd izzadt, majd nyöszörgött, majd meg sóhajtott. A szobában levő két ágy között az egyik a családé, a másik az övé volt, azon fetrengett a szegény ember harmadnapja.

Ukajovszki Mária, a fuvaros és a két gyermek reggel elmentek, Mária asszony oda készítette a betegnek egy kancsó vizet és egy csupor tejet, a kis Ilonkának pedig — aki még aludt — egy darabka száraz kenyeret, hadd majsolja, ha majd felébred és megéhezik. Azután bezárta reájuk az ajtót és elment a bérlőházba mosni. Utközben így gondolkozott: ez az ágyrajáró nagyon beteg, szólni fog a bérlőnének, segítene neki a kórházba juttatni, — hiába, ahhoz is protekció kell — mert úgy veszi észre, hogy a szerencsétlen a végét járja.

Ukajovszki Máriaék nagyon piszkos, nagyon nedves és nagyon szegényes szobájában pedig a beteg bérkocsimosó mind halkabban nyöszörgve szenvedett. Ahányat lélegzett, mintha éles késekkel döftek volna rongyos tüdejébe. Tegnap még ordított is egyet-egyet, káromkodott is olykor szüntelen fájdalmában, ma már annyira erőtlén, hogy hangot sem tud adni, csak sipolva liheg és zihál.

A piszkos ablakon betévedt egy kósza napsugár és mintha kikeresné magának a czafatos, szomorú nyomoruságban a legnekiválabb helyet, elárasztja az alvó kis leánynak aranyos szőke haját. A kis Ilonka felébred. Egyszeribe a száraz kenyérhez kap és majsolja csendesén, lassan, miközben lelkes, okos zöld szemei mintha messze merengnének. Mintha nem is egy apró csöppség lányka, hanem az élet valamely hajótöröttje merengne isten tudja milyen lélekgyilkos csalódásokon.

Mikor elfogyott a kenyeré, a gyermek tovább bámult a szurtos falra, elérhetetlen semmiségekbe. Tovább bámul, órák hosszat mereng s nyitott zöld szemecskéi meg sem rebbennek.

Az ágyon szortyogó hörgésbe megy át a bomladozó tüdejű bérkocsimosó fűtyülő

zihálása. Azután a hörgés is mind alább hagy. Aszott arczára lilaszintű szederjes rózsák lopóznak. Homloka sárgul és fényesedik. Hajatövében nagy, gyöngyös verejték cseppek bugyannak ki. Bizonyosan köhögési rohamok ingerlék még ilyenkor, szinte hullámosan vonaglik egyenletesen kinvuló hosszú teste. Ujabb inger. Akár egy hullámvérés, végig a hasa, a gyomra, a melle. az ádámcsutkaja rángatóznak egyet. Pokoli fájdalmat okozott ez az utolsó. Ajka kinosan eltorzult, fogai összevaczogtak és a szeméit irgalmat esdve fordította az ég felé. Ezt az utolsó vonaglást nagyon halk nyöszörgés követte, más, különösebb, mint a többiek, a lehangosabbak. Mintha egy madár rebbent volna ki az ablakon halk szárnycsapással. És jött a nagy mester és ami előbb gyötrelmes kinos volt, ugyanazt egy láthatatlan érintéssel, groteszk nevetéssé varázsolta. Ugy nézet ki a halott tátott szájával, kirívó nagy piszkos fogaiival, felfordult szemével, mintha görcsösen nevetett volna.

Azalatt a gyermek lemaszott az ágyról és előszedegette szokott játékszereit. Rongyokkal, zsiros szalagokkal elébb egy idomtalan fababát bugyorászott, ott a földön, amint a bérkocsimosó ágya elé kuporodott. Egyszerre csak kedve kerekedett. Szemecskéin különös, mohó tűz villant ki. Az ifjúság élni, égni vágyásának fölbuzgása illette meg. Mintha megérezte volna a nyomorult ellentétet, az öreg, koldusos halál ama temetői vénsége és az ő ragyogó, gazdag életfrissességének különbsége között. Hangra, színre vágyott. Hadonászott, kezecskéivel kaczagva kapdosott bele a beszűrődő napfény sugaras kévéibe. Nevetett és a saját nevetése csiklandozta a jókedv lendületébe. Kiabálni, énekelni kezdett, ami ajkára tolt, ami dal, zengő motívum, a lelkén ragadt a vándor verklisek nyikorgó kintornáiról.

Nosza felkapott egy czérnahengert és hajtotta, sikongatva, nevetve, kiabálva, énekelve gurigázott vele.

A bérkocsimosónak lefogott az ágyról az egyik keze. Futásközben arczával hozzátűdött a leányka arcza. Hirtelen megállt és bámulni kezdte a bérkocsimosót. Valahogy meghoronzott gyöngye testecskéjében, olyan különös volt az a nyirkos, hideg érintés... Nini, hiszen nevet a bácsi, gondolta és újabb kaczagásra kapott, majd felugrott melléje az ágyra.

— Bácsi! Bácsi! — szólitgatta. Már nem nevetett, csak lihegett a futástól fáradtan.

Bácsi, szólj! Bácsi, mit nézel ott fent? Miért nevezsz? Bácsi, nézz rám is! Hozzákapott mezitelen melléhez, mire a hidegségtől megreszketett, de a kezeit nem tudta elvonni. Réműletes ösztön rajzolódott ki a leányka megszeppent tekintetén.

— Bácsi ne tréfázz! — önmagát biztatgatta. Ugyis tudom, hogy ébren vagy és nevezsz. Ott fent látsz valamit. Mi az? Én nem látom, pedig tudom, hogy te azon nevezsz?

Várta a feleletet és hogy nem válaszolt önzajától felzaklatott hallására ráborult a nyomorult vacokkriptai csendje és meglepte fejletlenségének még állati iszonyatérzése, sirni kezdett.

— Bácsi szólj, szólj! Nézz reám! Bácsi én sirok... Hallod bácsi... bácsi én félek! Bácsi csókolj meg...

Szinte eszelősen kuszolt a fejéhez. Most már nem érezte többé a hidegségét. Csókolta az arcát össze-vissza és kérlette, hogy szólaljon. Azután ebben is kimerült. Lihegve szipegett még egy kis ideig, majd elnyomta az álom. Bodros kis fejecskéje lehanyatlott a halott szőrös sárga mellére és sirásra csucsított szájjal, miközben pofácskáján lassan pergedeztek a könnycseppek, aludt a gyermek... aludt.

Az eső zuhog és a nap süt. Temetés lakadalommal találkozik és a nyitott templom ajtón kiárad a nászinduló diadalmas, életujjongása bele a gyászinduló mély akkordjainak sirámas zokogásába... Oly ritkán esik meg, hogy csak hangok, motívumok és szimfoniák mesélnek remiszenciákat az Élet ilyes furcsaságairól.

Eladó ház.

A kiskoru Konrad testvérek tulajdonához tartozó és Debreczenben Széchenyi-utca 50. sz. ház 300 n'gy-szögöl udvarral 30,000 koronáért örökáron eladó, a vételár az ezen hárra és az Arany János-utcai 59 sz. házra a Debreczeni Első Takarékpénztár javára betáblázott 20,000 kor. törli. kölcsön és 5000 kor. 6%-os kölcsön és a Magyar kir. kincstár javára betáblázott 1796 kor. adóhátralék átvállalásával egy év alatt rendezendő a vételár többi része az árvaszéknél részletekben 6%-al törlesztendő; ezen háznál 12 lakosztály van, háztér havonta 194 kor illetve egy év alatt 2374 korona. Ért. Arany János-utca 59. sz. a. gyám apánál.

25 éves kisasszony

k. nyelvhibával, 75.000 mk. hozomány és még sok sz. vagyonos hölgy mihamarabb férjhez óhajt menni Schlesinger L. házasságközvetítő Berlin 18.

Értesítés.

Virág és kerészeti üzletemet a mai napon a Városház alól

Piac-utca 28. szám alá

helyeztem át.

A n. érdemű közönség szives pártfogását továbbra is kérem

tisztelet'el

Pozelt János.

Kiállításához szükséges virágpalánták és növények megrendelhetők.

Tavaszi idényre

Férfi-, fiu- és gyermek ruhák

óriási választékban megérkeztek.

Kérjük kirakatainkat megtekinteni.

Grünfeld Adolf és Társa

DEBRECZEN,

Kistemplom mellett, (sarok bolt)

180—90 s. sz.

Örökadási hirdetmény.

A magyar vallásalap tulajdonát képező hajdu negyei Püspökladány község határában fekvő ugynevezett Kelencz (Epreske t, Eperjeshalom) 16¹⁰²²/₁₆₀₀ hold kiterjedésű és az ezen birtokokkal szomszédos, de attól árokkal elvalasztott 2⁵³⁹/₁₆₀₀ hold kiterjedésű ugynevezett Hajduföld és Homokverem birtokrészletek az azokon fennálló fák és épületekkel 24,000 K. becsérték alapul vétele mellett örök áron eladása iránt a helyszínen 1909. június hó 21-én d. e. 10 órakor zárt ajánlatok útján egészben, szóbeli nyilvános árverésen pedig az árverési feltételekhez fűzött felosztási térkép szerint külön-külön részletekben nyilvános árverés fog tartatni.

Az egész birtokot egy tagban megvenni szándékozók zárt írásbeli ajánlatokat tartoznak az árverési feltételekben körülírt módon kiállítani, ahhoz a 3000 K. bánatpénz letételét igazoló kir. közalap központi Pénztár vagy valamely kir. Adóhivatal letéti nyugtáját mellékelni s 1909. év június hó 20-án d. e. 12 óráig a püspökladányi közalap gazd. Felügyelőségénél beadni

Az egyes részletekben venni szándékozók tartoznak parcellánként 1000-1000 K-t, mint bánatpénzt az árverés megkezdése előtt letenni.

Az ajánlatok közötti szabad választási jog tekintet nélkül a beígért összegre a vallás és közoktatásügyi m. kir. Minisztériumnak tartatik fenn.

Utó-, távirati-, vagy a feltételekből eltérő ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Az árverési feltételek a püspökladányi közalap gazd. felügyelőségénél a püspökladányi községhezánál a hivatalos órák alatt és a kelenczi mezőörnél tekinthetők meg.

Püspökladány, 1909. május 24.

M. kir. közalap. gazd. Felügyelőség.

KOVALD PÉTER ÉS FIA

cs. és kir. szab. kelme- és szörmekestő, vegytisztító és gőzmosó gyár
BUDAPEST, VII., Szövetség-utca 37. szám.

megelőzői kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőket küldjön és ezáltal mód t nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolás és postaköltségek mellőzésével — SCHWARTZ R. Debreczen Dégenfeldtér 8. sz. tét és a gyár rendezésére közvetlenül felkereshesse. A nagyérdemű közönségnek, díszító és butorszövetek, függönök, kárpitok, szőnyegek, csipke- és végáruk, szörmek stb. vegytisztítását és festését. Ugyisintén ágytollak tisztítását és fehérneműk mosását is.

A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos árról, szives jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőket és számos megbízatást kér a

KOVALD PÉTER ÉS FIA CÉG.

Általános a panasz a t. írógép tulajdonosok körében, hogy működési zavar esetében az írógépet ezideig tetemes költség és idővesztéssel kapcsolatban Budapestre kellett küldeni. Ezen költséges szállításhoz csak azon eredménye volt, hogy az épen mutatkozó működési zavar lett elhárítva, míg a baj tulajdonképpen főoka: a szerkezetben lappangó fogyatékoság helyreállítása elmaradt. Hátrányt és károsodást szenvedtek tehát, a nagy szállítása és ugyancsak nagy idővesztés következtében. Ezekhez járul a legsúlyosabb hátrány, hogy a kijavított írógép rövid használat után ismét felmondta a szolgálatot.

Telefon 5-40.
Debreczen és Hajduvármegyére.

Ezen anomáliák végleges megszüntetése, tehát a t. írógéptulajdonosok kényelme és nagyon fontos érdeke szempontjából a legmodernebb és precizitási munkára a legkényesebb igényeket is kielégítőleg alapítottuk a

„MERCUR“
összes rendszerű írógépek műszaki vállalat
céget Debreczen, Arany János-u. 2. sz. Hungária épület. Elsőrendű műszaki berendezésünk folytán módunkban van minden az ezen téren megbízatásnak gyorsan és szavatosság mellett ki-fogástalanul megfelelni, **amiről egyetlen kísérlet bárkit meggyőzi!**

Telefon 5-40 „MERCUR“ Telefon 5-40.
összes rendszerű írógépek műszaki vállalat.

Specialis javító műhely

DEBRECZEN, Arany János:utca 2. szám.
(Földszint.) Hungári épület.

1906.
Milánó
„Grand
Prix“

„ADLER“

1906.
Milánó
„Grand
Prix“

Teljesen látható irás! Legnagyobb átütő képesség!
Elsőrangú gyártmány!

A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszterium által 4965 eln. szám alatt ajánlva az „Adler“ írógép az összes eddigi írógépeket a legnagyobb mérvben felülmúlja és így az eddig működésben állók fényes tanúbizonyossággal szolgálnak arra nézve, hogy az „Adler“ a jövő írógépének tekintik és ismerik el.

Kizárólagos képviselőlet

Debreczen és Hajduvármegyére.

Meghívásra bárhol minden kötelezettség nélkül mutatjuk be.

Proco pénztár és pénztár ellenőrző cassa képviselősege.

Gyors és gépiró szakiskola! (Gabelsberger rendszer, magyar-német levelező és vitairás.) Az országos Magyar Gépiró Egyesület vizsgáló-bizottsága által előadásra képesített tanerő vezetése mellett 4 hónapos tanfolyamokat szervezünk. **Megnyitlik 1909. évi július hó 1-én** cégünknek ezen célra felszerelt tantermében. Jelentkezések eszközölhetők a tanfolyamra d. e. 10—12, d. u. 8—5 óráig. **Mérsékelt tandíj.**

Copyng office osztályunk elfogad mindennemű gépirást és sokszorosítási munkálatot. Ocsó ár!

Feltétlen diszkrétio!

Telefon 5-40.
Debreczen és Hajduvármegyére.

Vállalatunk hézagpótló és a maga nemében egyedül álló Magyarország vidéki városaiban

Riváló szakérők vezetése mellett az összes rendszerű írógépek javítását, átalakítását és jókarbantartását elvállaljuk. Mindennemű előfordulható működési zavart és a leghomplikáltabb szerkezetű hibákat (törést is) gyorsan állítunk helyre.

Raktáron tartunk az összes rendszerű írógépekhez és sokszorosító gépekhez szükséglendő és kizárólag elsőrangú gyártmányú mindentéle kellékeket (festék, szalag, párna, szénpapír, Mimeograph stb. stb.)

Gyertyánliget

(Máramaros megye)
a legszép, leg egészségesebb klimatikus erdei hegyi
gyógyhely, ásványfürdő és vizgyógyintézet.

Csodálatos szép magas fekvés, por- és szélmentes, ózondus, enyhe levegő, kitűnő ízű és könnyen emészthető tiszta vasforrások. Teljesen berendezett vizgyógyintézet, Legradikálisabb gyógsíker: vérérgényesség, sápkór, idegesség, neurasthenia, gyomor-bélbajok és női bántalmaknál. Kényelmes, csinos lakások és igen jó ellátás. Igen mérkélt árak.

Idény: május-október. — Vasúti állomás N. Bozsó. Előnyök: 1. Olcsó árak és fesztelen élelmód. 2. Enyhe éghajlat és barátságos környezet. 3. Közeli vasútállomás és jó kocsit Interurban telefon. **A fürdőigazgató-ág.**

MEGLEPŐSZINTE CSODALATOS
GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

*zel gyomor, vese, hólyag és
bélbántalmaknál vala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.*

Ka; ható **Kontsek Géza** fűzer és
csemege kereskedésében Debreczen,
Kossuth utca.

Sebesedések

legyenek azok bármint természetiek,
gondosan megvédendők minden tisztátlan-
ság ellen,

mert ezáltal a legkisebb seb is elmergesedik és nehezen
gyógyul sebet idezhet elő. 40 éve már, hogy a meg-
puhító hurókenőcs, **Prágai házikenőcs** név alatt, mint
egy nélkülözhetlen köztér ismeretes és megvédi a sebet,
csillapítja a gyuladást és fájdalmat, időtlen hat és elő-
segíti a benövést és gyógyulást.

Postaszékküldés naponta

1 doboz 70 f. Postán
8 K 18 f. előre küldéssel 4 doboz
7 kor. előre küldéssel 10 doboz.
Ausztria-Magyarország bármely
részébe bérmentve szállítatik.
Vigyázat a szar nevére a ké-
szítőre, árra és védjegyre.

Valódi csak 70 fillér.

FÓRAKTAR:

FRAGNER B. cs. és kir. ud'ari szállító

a „Pekete-sas” gyógyszerárúháza

Prága, Kleinseite, Neudagasse sarkán 203. sz.

Raktár: Ausztria-Magyarország gyógyszerárúháza.

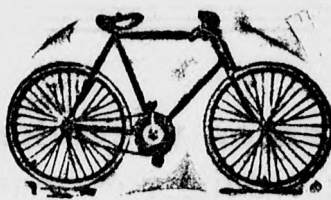
Figyelem! Sok értéktelen utánzatot
szoktak ajánlani,

Globin
cipőtisztítószer
legszebb

**fényt adja,
a bőrt puhán és
egészen tartja.**

Kérjünk mindenütt határozottan
Globint Fritz Schulz F. t-től.

Kerékpárosok el ne mulasszák **Debreczen és Vidéke** legnagyobb kerékpár raktárát felkeresni, hol a hírneves

Puch és Viktoria kerékpárok

eredeti gyári árakban, kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók.

Kerékpár alkatrészek ugymint Gumik, acetilin lámpák, csengők, kürtök, nyergek, nagy raktár felhalmozódás miatt 25% árleengedéssel kaphatók.

Kerékpár javítás, Zománcozás és Nিকেlezés jótállás mellett elvállaltatik. — Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Tisztelettel

ROSENBERG és HAMMER DEBRECZEN,

Placz-utca 8. szám, a kereskedelmi akadémia épületében.

Elsőrendű fűszer-
üzlet.

Állandó raktár friss csemegeárúkbán.
Sestakerti bor.

Vásárlás könyvre,
vagy készpénzre.

A Fiumei kávépör-
köldé főraktára.

MAYER JENŐ
fűszer- és csemege kereskedésében
DEBRECZEN,
Placz- és Széchenyi-utca sarok.

Kékkő, raffia,
jutafonal.

Naponta ujdonságok
csemegeárúkbán.

Legolcsóbb beszerzési forrás
fűszerárúkbán.

Minden idénynek
csemegeárui
állandóan frissen
kaphatók.

Debreczen szab. királyi város

Világítási Vállalata

városi üzlet Piac-utca 81. szám.

Elvállalja légszesz és villamos vezetékek és felszerelések be-
rendezését világi és ipari célokra.

Gázkályhánál és főzőknél az elhasznált légszesz legfeljebb egyhar-
madrész áru, mint a fatüzelés költsége. Szép és olcsó lámpák, csillá-
rok és hozzávaló felszerelések kaphatók.

Szállít mindenféle dinamó gépeket és villamos motorokat.

Elsőrendű pirszén (koks)

házhoz szállítva olcsóbban, mint bárhol és

Tiszta Porosz kőszén

megrendelhető

a légszeszgyárban vagy a városi üzletben,

valamint épületek és fagyarak megvédésére való

Fekete kőszén kátrány

tetszés szerinti mennyiségben.

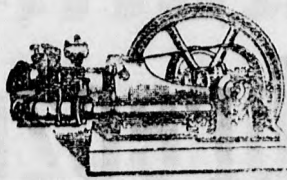
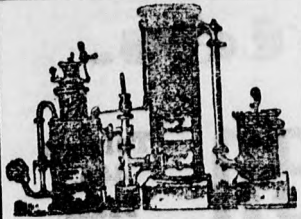
Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál az igazgató:

DEBRECZENI JENŐ,

gépészmérnök.

Telefon: Gyári 74. sz.

Telefon: Városi üzlet 90. sz.

Legolcsóbb hajtórő a „Gnom” nyersolaj- és szivógázmotor.
4000-nál több üzemben. Könnyen kezelhető. Villamos gyújtás-al. Okfeleles gépész szükségtelen, Üzem-
költség 1-2 fillér óra és lóerőnként.

Oberursell Mőtorgyár Részvény-Társaság, Oberursel
Iroda és raktár Bécs, VI/2. Gumpendorferstrasse 72.

Költségvetés, tervek és
egyéb elvillágosítás
ingyen és bérmentve.

Magyarországi vezérkép-
viselőség stabilmőto-
rokra:

Molnár és Pintér Budapest, VI.
Akadémia-u. 4. ::

Telefon 632.

HALMÁGYI

Telefon 632.

Fehér és ecrű színű vászonalj	5 frt.	Halmágyinál
Fehér csipke kabát	7.50	Halmágyinál
Lüszter köpeny hosszú sötétkék	7.50	Halmágyinál
Vászon ruha minden színben alj és blouz 10.-		Halmágyinál
Vászon köpeny hosszú drapp szín	5.-	Halmágyinál
Pongyola divatszineken mosó	4.-	Halmágyinál
Csipke blouz divatos	4.-	Halmágyinál

Costümök, felöltők, cimonák, utazó és séta kabátok, porköpenyek, csipke,
selyem és angol szövet blousok óriási választékban.

„Ottomán selyem palettók.”

Gyászruhák, gyászaljak és gyászblouzokban nagy raktár.

Szolid olcsó árak. Előzékeny pontos kiszolgálás. Külön mérték osztály.

Halmágyi Sámuel

női és leány felöltők legnagyobb áruházában Piacz-u., a főpostával szemben.

Linoleum gyári raktár

Haas Lipót Debreczen, Piacz-utca 49. sz.

Az országban 18 gyári raktár.

Telefon 644. szám.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű vevőközönséget, hogy a mai naptól a-
Linoleumokat

20%-al olcsóbban árusítom.

Egyszersmind ajánlom dusan felszerelt raktáramat. Továbbra is kérem a nagy-
érdemű vevőközönség szives pártfogását.

Egy fiatal segéd, valamint egy tanuló felvétetik.

Groszmann és Mandel banküzlete
Debreczen, Hunyadi-utca 17.
Interurban és megyei telefon szám 76.

Elvállaljuk a bank-zakmába való minden ügyletnek gyors és pontos elintézését.

Földbirtokokra és házakra igen előnyös feltételű törlesztéses kölcsönöket a legrövidebb idő alatt szerzünk
megbizóinknak.

Ingyatlanok vételéhez a szükséges kölcsönöket előre megszerezzük.

Biztosítási ágazataink:

Élet, gyermek és járadék, valamint betörés és baleset, ugyszintén tűz és jégkár elleni biztosítások a
legolcsóbb díjételek mellett. Mindennemű felvilágosítással díjmentesen készséggel szolgálunk.

tisztelettel **Groszmann és Mandel.**

Legjobb összeköttetés.Távirat :
Klár
Andor.**Klár Andor Debreczen**Telefon
445.
szám.**kereskedelmi és banküzlete****három osztályt egyesít magában, és pedig****Árnosztály.**

Főcikkei: Szén, — Mész, — Műtrágya, — Nyersolaj.

Okleveles gépészmérnök vezetése alatt álló műszaki osztály.

Különlegességei: Diesel nyersolaj motorok. Nyersolaj, fűtési berendezések. Motor és gőzgéptelepek, malom, szeszgyár, szappangyár, téglagyár, villamos világítási berendezések. Gazdasági gépek. Takarmánykamrák.

Malmok és ipartelepek vétele, eladása. Tervek, költségvetések készítése. Mérnök látogatás kívánatra. Gépüzemek felülvizsgálata Szakvélemények adása.

Gépolajok.

Műszaki cikkek és anyagok elsőrendű forrásokból.

Bankosztály.

Lebonyolít: Törlesztéses kölcsönöket bármily természetű banküzleteket, parcellázásokat, erdő és birtok ületeket, vállalkozások pénzügyi keresztül vitelét elvállalja.

Elsőrendű szakérők alkalmazása minden megbízás gyors és kedvező megoldását biztosítja.

Jutányos árak.**Mindenkor pontos szállítás.****Mihalovits Jenő**

gyógyszertára és gyógyszerészeti műlaboratoriuma

Debreczen, főpiacz 31., a városházzal szemben.

A bel- és külföldi
gyógyszerkülönlegességek,
hasonszenvi gyógyszerek,
kötszerek,
szépitő-szerek,
gyógyszer-ujdonságok
legnagyobb raktára
Debreczen és vidékére.

A Dr. BORSOS-féle

h a j s z e s z

teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készülő hajerősítő, mely kiváló eredménnyel használható úgy a hajhullás vagy a hajvégek megtörése és széthasadozása, mint a fejelkopásodása vagy a haj molyosodása ellen.

A haj növést előmozdítja! Legjobb óvszer a hajbetegségek ellen. Sem a fejbőrt, sem az agyneműt nem piszkolja. Hatása biztos!

Egy üveg Dr. Borsos-féle hajszez ára
1 korona.

Kettős (nagy) üveg 2 korona.

Mihalovits Jenő gyógyszertára a „Rigyó“-hoz Debreczen.

Az Általános Takarékpénztár

Debreczen, Piacz-utca 34. sz. Főposta mellett.

Előnyös kamattétel mellett:

Kölcsönöket nyújt váltókra, kötelezvényekre, folyószámlára, értékpapírokra és árukra. Kereskedők tárczaváltói és könyvköveteléseinek leszámítása. Gazdáknak személyes hitelnyujtása az intézet kebelében létesült hitel-egylet által. Betéteket elfogad gyümölcsösztetés céljából betéti könyvecskékre cheque számlára és pénztári jegyekre 4 és fél százalék kamatozás mellett. Előlegeket nyújt kézi zálogtárgyakra, várható termésre. Óvadékkölcsönöket folyósít vállalkozók és bérlőknek. Törlesztéses kölcsönöket engedélyez 10—65 évig földbirtokokra és forgalomképes házakra. Tőzsdei megbízásokat elfogad értékpapírok vételére és eladására. Külföldi pénznemeket bevált és ilyenekkel szolgál. Hiteleveléket ad a külföld bármely piaczára.

Közelebbi szó- vagy írásbeli felvilágosítással szolgál az intézet

Ügyvezető igazgatója.

Telefon szám 210.

Bächer Rudolf

ekegyár

Melichár Ferencz

vetőgépgyár

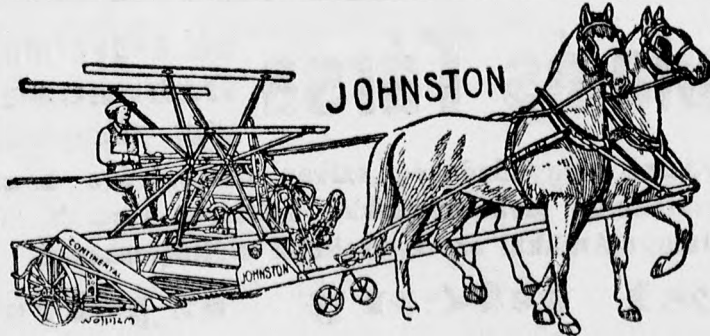
Johnston amerikai aratógépgyár

kizárólagos főraktára

Debreczen, Piacz-u. 26. Nagytrafik udvar.

Egyedül itt kapható az eredeti párossorú „Unikum-Drill” vetőgép. (Amely gépen nincs rajta az „Unikum Drill” elnevezés, az csak utánzat.) hírneves amerikai tárcsás boronálnak, mely úgy porhanyításra, rögfeltörésre, mint tarlószántáshoz kitűnően alkalmazható s próbára kiadatik! munkaszélesége közel két méter.

Eredeti amerikai Johnston kévekötő, marokrakó arató gépek és fűkaszálók.

Az aratógépeket próbára adjuk s azok kezelésére raktárunkban bárkit díjmentesen kioktatjuk.

Eredeti Bächer aczélekék, világhírű könnyű acél kettős ekék (melyek szintén próbára kaphatók.) Eredeti amerikai Planet tengeri és répa kapák. (Minden kapásnövény megmunkálására alkalmas.) Szecsavágók répavágók, tengeri morzsolók, járgányok, fűllesztők és minden egyéb gazdasági eszköz.

Árjegyzék és legelősbő ajánlat ingyen és bérmentve

Képviselő: Bähler Sándor.

Női czipőket

Telefon 602.

Férfi czipőket

nagy választékban, nagyon olcsón

csak

Glück Ede

cipő üzletében vehetünk

Kossuth-utca sarkán. A kistemplommal szemben.

Tessék meggyőződni!

Gyermek czipőket

Telefon 602

Fiu czipőket

**Stock-Cognac
Medicinal**

szavatolt valódi bor-
párlat

Camis és Stock

gőzpároló telepéből,
BARCOLA. Egyedül Cognac gőz-
főzőre állandó hivatalos
vegyi ellenőrzés alatt.Kapható minden jobb
üzletben

Landecki

Calcium-Carbid— minőség és ár tekintetében verseny nélkül áll —
Mielőtt szükségletét fedezné, kérjen ajánlott**Schvarcz József és társától**

Budapest, V., Váci-körút 26.

mint a Landecki-Calcium-Carbid-Művek magyar-
országi képviselői- és kizárólagos egyedárúsítóiól.

~ Állandó Carbid-raktárak: ~

Budapest, Győr, Liptószahegy, Pozsony,
Temesvár, Tenke, Zágráb.**EGY OKOSFEJ**

MINDENKOR HASZNÁLJA A

DR. OETKER FÉLE SÜTŐPORTVANILIACUKROT
PUDDINGPORT
A 12 FILLÉR
MILLIÓSZOROSAN ÉRVÉNYESÜLT. VÉNYEK DIJMENTESEN
KAPHATÓK MINDEN DROGÉRIÁBAN, UGYMINT MINDEN JOBB FÜSZER
ÉS CSEMEGE ÜZLETBEN VAGY KÖZVETLENÜL DR. OETKER A.
KÉPVISELŐJÉNél PALLAS ÉS TÁRSA CÉGÉNél
BUDAPEST, V. HOLD-UTCA 9.Eladási helyek: Dr. vas Miksa, Péterváros János, Frithse
Károly, Kontsek Géza, Mayer Jenő, Parti Ferencz, Rickl
József Zelmós és Váray József.**A gyomor**

egészségben való megőrzése

Főleg az emésztés megtartásán, előmozdításán, szabá-
lyozásán és az elhanyagolt székrekedés elhárításán
alapul. Egy kipróbált, a keresztiek közül a legjobb és
hatásos gyógyítvekből gondosan előállított gyógy-
gőz, emésztés előmozdító és enyhén levezető hatású,
mely a mértékeltenség ismert következményeit, köhög-
ést, megfűlést és elhanyagolást által előidézett szék-
rekedést, mint gyomorégést, szélcsorulást, mértékelt
székrekedést és görcsösű fájdalmakat csillapítja és
megszünteti, az a dr. Rosa-féle gyomorbalzsam
Fragner B. prágai gyógyszeripariból.**FIGYELEM!** A csomagolás
minden részén
a törvényileg bejegyzett
védjegy van.

~ PÓRÁKTÁR: ~

FRAGNER B. és kir.

udv. szállító

a „Fekete sas” gyógyszerüzemben Prága, Kleinseite 283.

Nerudagasse sarkán.

Postai szétküldés naponta.

Egy egész üveg 2 kor. fél üveg 1 kor.

Postán 1 kor. 50 fillér beutalás mellett egy kis üveg

" 3 " 90 " " " " 2 " " "

" 4 " 70 " " " " 4 " " "

" 5 " " " " " 4 " " "

" 22 " " " " " 14 " " "

bérmentve küldetik meg Ausztria-Magyarország

bármely részére, — Raktár: Ausztria és

Magyarország gyógyszerüzemében.

Röltözködők figyelmébe!Villanycsengők, telefonok, villámhá-
rítók berendezését, javítását, évi jó-
karbantartását, úgy helyben, mint
vidéken, legjobb anyaggal jóállás
mellett olcsón eszközöl**Földvári L.**debreczeni első elektrotechnikai gyár
és vállalat**Kossuth-utca 1. sz.**

Telefon 168. szám.

**Gánocz GYOGY-
FÜRDŐ.**Szepestmegyében, a Kassa-oderbergi vasút fővo-
na-án Poperfeldka állomástól 30 percz. Postá, vas-
út, telefon és csendőörös helyben.

Füüdőidény május 15-16i szeptember 15-ig.

Rendkívüli szénsavtartalmu 24 fokú természetes
hővízzel, mely most újból lett vegyelemezve
és a fürdőtelep újonnan vízvezetékekkel ellátva.
Férfi- és női tükörkádfürdők masszázsal és hi-
deg gyógymód alkalmazása. Ajánlatos reuma,
köszvény, ischiás, ideges szívbajok, gyomorhurut,
emésztési bántalmaknál, vérszegénységnek, női
bajoknál, sőt izomhüveléseknél, görvényes bán-
talmaknál és angolkórúknál felülmulthatatlan és
egyedüli. Szobák naponta 1.20 koronától fel-
jebb. Házilag kezelt kútú, jó, izletes és olcsó
ellátás. 1909 évben újonnan épült és modernül
berendezett kútú és olcsó kóser konyha.

~ á la carte és table d'hôte. ~

Eltő- és utóidényben tetemes árengedmény. Állan-
dó fürdőorvos. Prospektust kívánatra ingyen és
érmelt-e küld a Füüdőgondnokság Gánocz vagy
a meneltjegyiroda Budapest. Vigadó-ter 1 sz.**Kovács Gyula és Társa**női és gyermek felöltők divatterme
Debreczen, Főter 55. s.

* (Hungária kávéház mellett). *

Van szerencsénk a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy a tavaszi idény
ujdonsággal legszebb választékban divattermünkbe raktáron vannak, melyek megtekintésére b.
látogatásukkal szerencsétlenül méltóztassanak.**A tavaszi idény ujdonságai:**

Sima és angol hosszú palettók. Ottomán selyem kabátok, kimonok, divat gallérok

Leány és gyermek felöltők. Costümök és divat aljak minden színben. Szö-
vet, delaine és mosó pongyolák. Jouponok. Cspike
tüll, selyem és szövet blousok.Még számos itt fel nem sorolt cikkek, melyek
nagy választékban raktáron vannak, a legol-
csóbb szabott árak mellett szereshetők be.

Nyári keztyűk

legnagyobb választék
legolcsóbb árakban

Schön Sándor

keztyű, kötő- és orvosi műszertára

Piac-u. 12. Stencinger-ház.

DEBRECZENI HITELBANK

részvénytársaság

Debreczen, Piacz-utca, Széchenyi-utca sarok.

Kölcsönöket adunk

váltókra, kötelezvényekre és folyószámlára a legelőnyösebb kamattal.

Elfogadunk takarékbetéteket

betétkönyvecskére és check számlára.

Jelzálog-kölcsönöket ad földbirtokokra és házakra.

Óvadékkölcsönöket ad vállalkozóknak és bérlőknek.

Elfogadunk tőzsdei megbízásokat

értékpapírok vételére és eladására.

Kölcsönöket nyújtunk

tőzsdén jegyzett értékpapírokra, valamint vidéki pénzügyintézetek részvényeire.

Leszámítolunk tárcza-váltókat

az intézet kebelében alakult hitelrészecs csoportban.

Ércpénzek és külföldi bankjegyek beváltása.

Felvilágosítással készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

IGYUNK

Eredeti Pilseni Sört!

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a nagyérdemű közönséget hogy nagy áldozattal sikerült nekem

a világhírű eredeti

PILSENI SÖR

kizárólagos képviselőjét Debreczen és Hajdúvármegyére megszereztem.

Az eredeti világhírű Pilseni sör kapható mindenkor frissen csapolva az

„Arany Bika“ nagyszálloda és étterem összes helyiségeiben és a „ROYAL“

„ „ „ „ „
 ➔ Üvegenként minden jobb üzletben. ➔

Főraktár: **Margit-fürdő telep** — **Telefon 281.**

Tisztelettel

Müller Adolf

az eredeti Pilseni sörnek kizárólagos képviselője.

A szépség!

Minden hölgynek kétségtelenül legfőbb vágya, hogy mentől szebb legyen s hogy ezen célját elérhesse, megragad minden alkalmat a lelkép'lenebb dolgokkal kezegetni arcát — A legtöbb esetben saját kárára teszi ezt, mert nemcsak, hogy szép nem lesz, hanem ellenkezőleg sok esetben tönkre teszi arcabőrét úgy, hogy igen hosszú idő, gondos ápolás kell ahhoz, hogy ismét helyrehozza.

Az a világon egyedülálló siker, melytől Gutori Földes Kelemen aradi gyógyszerész Margit-Crème-jével elért (különösen Francia- és Németországban) sok embert arra bír, hogy ezt a világhírű, ártalmatlan és az arc minden tisztálansága (széplő, májfolt, kiütések stb.) ellen váratlan és csodálatosan ható szert utánozzák. Természetes, hogy ez senkinek sem sikerült, mert a Margit-Crème készítésének titkát senki más nem ismeri, mint a feltaláló és készítő s éppen azért, mert a titkot soha senkire nem bízta, hanem minden egyes készítményt maga állít elő, a Margit-Crème mindig egyforma, annak kidolgozása a leggondosabb, tehát hatása is végtelenül és biztos. Összkodjunk tehát arcunkat mindenféleképpen kezegetni és használjunk oly szert, melyet angol, amerikai és francia hírneves orvosok is ajánlanak, mint egyedül biztos és ártalmatlan szert az arc széplősége és a szépség megőrzésére. Ez a világhírű széplőszer a Földes-féle Margit-Crème, mely már 4-5 napi használat után teljesen átalakítja az arc bőrét, eltünteti a szeplőket, májfoltokat, kiütéseket, bőrrákt, miteszert, arc- és körvörösséget. Az arc ideális szép, üde és ifjú lesz s amellett a Margit-Crém teljesen ártalmatlan.

Ara: kis tégely 1 korona, nagy tégely 2 korona. Margit szappan 70 fillér, és Margit puder (fehér rózsás és crème színben) 1 kor 20 fillér. Ezen szerek mindegyike külön is használható. A Földes-féle Margit-Crème kapható a világon minden nagyobb gyógyszerárúban, ahol pedig raktáron nem volna tessék egyenesen a készítőnek így címezve írni Földes Kelemen gyógyszerész, Arad.

Kapható: Debreczenben: Balázs Ödön, Grósz Nagy Fejencz, Jóna és Jóna drog. Mihalovics Jenő, Mautner Alfréd, Muraközy László, Tóth Béla. H-Szoboszlón: Barbócz Zsigmond. H-Bőszörményben: Ercsey Gábor.

500 koronát

Érték annak, ki a **Bartilla fogvizének** használatát mellett évente 80 fill. valaha ismét fogfájást kap, vagy szája büszlik. **Bartilla Winkler Ede**, Wien, 19/L. Sommergasse 1. — Kapható minden gyógyszerárúban és drogonériában — Csakis **Bartilla fogviz** kérendő! Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik. Oly helyekre hol nem kapható, bérmentve küldök üveget 5 kor. 8 fillérért Kapható Debreczen: Mihalovits Jenő gyógyszer-tára a Kiryó-utczán.

Steckenpferd-Liliomtej-szappan.

Legenyhébb szappan a bőrnek, ugymint szeplőnek!

Mindenütt kapható.

Oppolzer, Dra che, Schnitzler, Kainzbauer tanárok ajánlják Dr. J. G. Papp os. és kir. udvari fogorvos

ANATHERIN 59 ÉV ÓTA EGYEDÜLI — leghathatósabb FOGSZEREIT,

a száját, fogakat, foghust, torkot rögtön meggyógyítják, csaknem szagiatlanok és megszabadítanak a legkínzóbb fájdalomtól és szenvedéstől. Gyomorra, belekre igen jó hatásuk, Va'ódi csak az én cégemmel, á K. 2.80, 2.-, 1.—, Anatherin fog-creme-tubus — 80, üvegben 1.40 csomagban — 70 Fospor 1.36. Nem habzik, a fogakat nem rongálja. Kapható gyógyszerárúban, erogerárúban és illatszertüzletben.

Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1898.

Arany érem
Budapest 1893.

Arany érem
Pezsöny 1902.

hydra-
likus
sajtókr.

Szőlő és gyümölcsmust

sajtólásra a nagy üzem számára.
2 kiterítendő kocarral vagy 1 kocarral.

Már igen tetemes
számban üzemben
helyeztetett.

gyártanak és szállítanak jól-
állás mellett mint különleges-
séget a legjobb szerkesztésben

MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, H₁

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Megrendelések Káfelekerin káfelekerin.

Kerékpároozók

mielőtt kerékpárt vagy bármily alkatrészeket szándékozik venni, saját érdekében keresse fel cégemet, hol olcsón gyári árban szerezhethet be mindent. Raktáron tartok elsőrendű

kerékpárokat,

valamint mindennemű alkatrészeket, 20 koronán felüli vásárlásokat és javításokat kedvező fizetési feltételek mellett eszközölök. Varrógép, gramaphon és villamossági cikkek raktára és mindezek javítása B. partfogast kérve, üzletekkel **Geller Henrik**, ezelőtt Geller és Németh Debreczen, Hatvan-u. 8.

KEIL-LAKK

legkifünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz kenőcs keménypadló számára.
Keil-féle „Clasur“ fénymáz 90 fillér.
Keil-féle arany-fénymáz képereteknek 40 fill.
Keil-féle szalmakalap f sték minden színben.
Keil-féle legfinomabb cipő crém 80 fill.

Mindenkor kaphatók:

KONTSEK GÉZA cégénél Debreczen.

Tavaszi öltönyt felöltőt, színes mellényt
legszebben tisztít

H R A B É C Z Y A N T A L

Gyár és főüzlet Széchenyi-u. 42. Fiók-üzlet Csapó-utca 28.

Telefon 323. sz.

Alapított 1880.

FORGALMI BANK

részvénytársaság

DEBRECZEN,

áruosztálya ajánl elsőrendű jól kiégetett

 meszet,

élesdi, csucsai és mezőtelegdi

m é s z t e l e p e i r ő l,

építési, valamint ipari célokra.

SZENT LASZLÓ (Püspök) HEVIZ-GYÓGYFÜRDŐ.

Nagyvárad mellett. Kornáts János fürdőbőr. k zselése alatt.

Kényelmes közlekedés. Vasúton Nagyváradtól 1/2, kocsin 3/4 órai tavolságban. Május—augusztus hónapokban naponta 12, vasárnap és ünnepnapon 16 vonat közlekedik Nagyváraddal. A vasúti állomás a fürdőtelepen van.

Az európai hírt 41° C meleg természetes hévíz javalva van: az izületek és izmok csúszó bántalmainál, idült és különösen savas izületi loboknál, csonttörések és különösen visszamaradt vastapodásoknál, köszvények és ennek különböző alakjainál, idegbajoknál, melyek rheumatikus és pontketkezték (tschiasnál), különböző bőrbajok a, vegre női bajoknál: belsőleg: heveny és idült gyomorbanfalmak, májbajok, vesekővek esetében. Állandó fürdőorvos: Nagy Ignác d.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámú szobák napi árai 1 kor. 20 fill. e 6 kor. között váltakozik. Gyógyterem (Kursalon) hirlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztal. Terraszok szép kilátással. Éttermek, cukrászda, sétaterek a fürdőtelepen és a mellette elterülő öserdőben. Az erdőben jó tekepálya és lawn-tennis.

Öt tükör és tizenhárom kádfürdő kívül mór-fürdők is vannak rendezesítve. Ujonnán épült uszoda uszástaniással és homokkurával. Fürdők 40 fillértől 1 kor. 20 filléig. Elsőrendű kitűnő zenekar. Telefon összeköttetés Nagyváraddal. Villamos világítás. A legszebb kiránduló és szórakozási hely. Konyha és vendéglő a régió saját vezetése mellett. Prospektust kívánatra küld.

A F rdőkezelőség.

GESSLER SIEGFRIED

cs. és kir. udvari szállító, József főherceg cs. és kir. fensége kamarai szállítója

BUDAPEST,

ajánlja különlegességét, az

„ALVATER“ NÖVÉNYLIKÓRT

és egyéb finom likörgyártmányait, valamint

ezüst üstben főtt valódi

málnaszörpöt.

Villamos világítást,

a villamos csengők, házi telefonok berendezését és évi kezelését és minden e szakba vágó legkomplikáltabb munkát ugy helyben mint vidéken a legolcsóbban és szakszerűen — több évi jótállás mellett vállal.

FÖLDÉS SÁNDOR

elektrotechnikai vállalata Debreczen, Nagytrafik udvar

Minden irányba égő Wolfram-lámpák, ivilámpaszemek, osillárok, izzólámpák nagy választéka a legolcsóbb árban. Különsön ivilámpák havi 8 korona díjért.

Telefon 210. Telefon 210.

Megjött a nagy meleg

s vele a nyaralás ideje. Aki jó levegőt, pormentes helyen akar nyaralni, ne mulassza el megtekinteni Széchenyi kert 8. számú házat (csészház megett) jó termésnek ígérkező 180 nemes gyümölcsösrel 1129 négyszögöl területtel 40 méter tégla épülettel kevés pénzzel megvehető.

A feltaláló leányai.

Kapható Jóna és Jóna gyógyszerkereskedésben, valamint minden gyógyszerárban és illatszerekkereskedésben

Impozáns nagyszerű hajzatot

szerezünk és tarunk meg egész a vén korig minden nagyobb fáradtság nélkül, bajos manipulációk nélkül és lényegesebb költség nélkül, ha valódi célirányosan összeállított hajvizet használunk, a mely a fejbőrt erősti és tisztán tartja és a mi legfontosabb ha a haj természetes zsirtartalmá rendezzük. Zsíros, olajos hajnak használjunk:

Uhlmann Peru Tannin vizet

zsirtartalom nélkül (veres csomagolás) Száraz, kemény, törékeny hajnak:

Uhlmann Peru Tannin vizet

zsirtartalommal (zöld csomagolás). Együttal eltávolítja a kellemetlen izadtságot és a haját szagossá, ingóvá, lényessé és puhává teszi. Nem támadja a haj színét, nem piszkol és nem csinál folot. Tiszta és világos és finom parfümös, üvege K. 2.50 és K. 5.—

Főraktár Ausztr. Magyarország részére: — Vertriebsgesellschaft Wien, I., Karlsplatz 3. —

Telefon 12-83.

Stiller József

Csász. és kir. szab. Jégészkevénygyára

Telefon 12-83.

Gyár és iroda: VII., Nagydófa-utca, 22 sz. (Wesselényi-utca sarok)

Ajánlja törvényesen védett és elismert legjobb szerkezetű, kitüntetést nyert hűtőkészleteket sör viz, vaj, nyersrus hűtésére, ételhűtőket házi szükségletre, fagyalt-készülékeket és fagyalt rezervárokat, bormérési berendezéseket és legújabb szerkezetű pezsgő csapokat. — Képes árjegyzéket fenti gyártmányokról, valamint a legújabb találmányú hűtőkről, ételhűtőkről, továbbá a sörkímélő készülékekről (hűtött levegőnyomással) kívánatra ingyen Tervezések elküldése végett kérem czégre ügyelni és más hasonló nevelő cégekkel össze nem téveszteni. Gyáram 1873-ban lett megapítva

Egyedüli tulajdonosa:

STILLER JÓZSEF

társak nélkül

Budapest, VII., Nagydófa-utca 22.

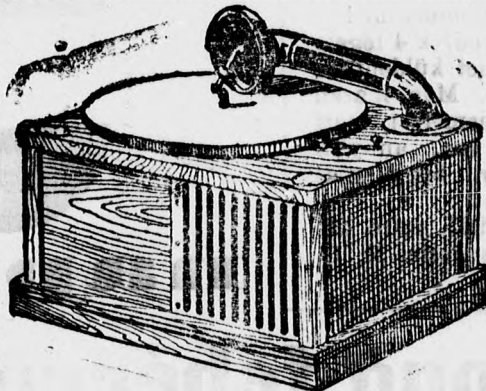
Legnagyobb újdonság!

EUFON

Legnagyobb újdonság!

hangtölcsér nélküli beszélőgépek.

A hiányzó hangtölcsért a „Resonanz szekrény pótolja, mely által a bántó bádoggangtól egy teljesen szabad, eddig utól nem ért természetes tiszta hangot nyerünk

6 készülék típus legtökéletesebb s legfinomabb kivitelben 75 koronától feljebb.

Arjegyzék ingyen s bérmentve.

EUFON CO. LIMT. BUDAPEST — WIEN I., GRABEN 17. Elárúsióhelyek Budapesten: FUSZEK HENRIK, IV. Eerecliek-tere 2. szám. MUSICA COMPANY, VI, ker. Feréz-körút 1. sz.

BAD DABKU (Osztr, Sziléz.)

Elsőrangú legerősebb jodbromlápfürdő.

Egyedüli fürdő, ahol tiszta jólápban fürdeni lehet.

Legújabb gyógyeszközök. Régi park. Elegáns lakhatás, gyermekeknek (kiszóret nélkül) pensió. Posta, távirda és vasúti állomás. — Idény május 15-től október 1-ig.

— Fürdő orvos: Dr. W. Klimek. —

Felvilágosítás és prospektus a gróf Larisch Mönisch féle Darcvai fürdő k zelsőgnél.

Leghíresebb angol és német gyártmányu

kerékpárok

mindenféle kerékpár-alkatrészek

tulhalmozott raktár miatt 50%-al olcsóbban eredeti gyári árákon kaphatók.

Külön nagy javító műhely

kerékpárok és varrógépek részére.

Legszolidabb kiszolgálás.

GEDÓ ADOLF varrógép, kerékpár és alkatrészek nagyraktára Debreczen, Piac-u 56. a vármegyeháza mellett

Legjobb a Békési Róza „Gyorsmosó“ háziszappana.

Nyilatkozatok!

Tek. Grósz Nagy Ferencz
gyógyszerész urnak.

Mint ahogyan kétszer kettő négy, olyan biztos az ön feltalált arccrème. Sok arccrémeket használtam, de egy sem olyan kitűnő, mint az öné, én mindenkinél úgy ajánlom e vegy-crémét, mint az arccrémcsők gyöngyét, mert az arcz bár mennyire legyen is elhanyagolva, széppé és bársonypuhává teszi.

Legutóbbi küldeményét megkap'am, melyért fogadja köszönetemet.

Kassa, 1907. márcz. 16.

Fáy Flóra,

a kassai vár. szính. tagja.

Tekintetes gyógyszerész ur!

Multkor hozatott Fáy-arccrém igen jónak bizonyult, mert ez minden szeplő elleni szert felülmut. Kérek ismét 2 tégelylyel és 2 drab hozzávaló szappant mielőbb elküldeni után vétellel. Hódmező-V.-hely 1907.

G. I.

Tisztelt gyógyszerész ur!
Kérem sziveskedjék 4 tégely Fáy-féle arccrémét küldeni, és 4 drab szappant. Már igazán megérdemli az elismerést, mert igen jó hatása van, annyira megszoktam már, hogy rossz nala né küle lenni.

Békéscsaba, 1907. márc. 26
Maradtam tisztelettel M. G.

Szeplős, Májfoltos Vörös Felrepedt Érdes Durva Ránczos arczok

3

nap alatt

ragyogó fehérré és bársonysimává
lesznek a

„Fáy“-féle arcz crème

használata által.

1 tégely ára 1 kor.

Hozzávaló Fáy szappan 1 drb 1 kor.

Fáy poudér 1 kor.

Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. szám. „Arany egyszarvu“ gyógyszertár.

Ugyancsak mindenféle bel- és külföldi gyógyszerkülönleges-
ségek, szépítőszerek, arckrémek, szappanok, illatszerek,
stb. egyedüli raktára Debreczen és vidéke részére.

Nyilatkozatok!

Tekintetes ur!

Mivel az ön Fáy-arccrémcsének hozzám is eljutott dícsérete, megvagyok róla győződve, hogy jó hatásu, mert az illető nem dicsérte volna — A legköze ebbe posta útján utánvétellel legyen szives küldeni 3 darab arccrémcsőt és 3 drb szappant.

Berlin, 1907. június 15.

Kiváló tisztelettel N. A.

Tek. Grósz Nagy Ferencz ur!

Mivel én oly szerencés vagyok, hogy az ön által készült Fáy-féle arccrémét használtam ami nálam oly páratlannak bizonyult. Száz közül ez az első, mely nekem használt. Egy nagyon csunya hölgyet tűrhetővé, majdnem széppé tett. Azon az uton igyekszem hálámat kifejezni, hogy minden ismerősnek ajánlom. Ezzel kérem N. N. kisasszony részére küldjön 2 tégelylyel Nagyváradra. 1900. május 20.

Tisztelője N. N.

Fáy-féle szappan. A pipere szappanok kiralya, mely tökéletesen ártalmatlan szerekből készül, vegyi alkotászeinél fogva az arczot szeplő, májfolt, vagy egyéb kiütésektől és bőrhámlástól megóvjá. Használata által az arcz fiatalkori szépségét tartósan meglehet őrizni. Az arccrémcsével használva a szépség legbizosabb ápolója és fenntartója. Egy darab ára 1 korona

Szőlősgazdák figyelmébe!

Permetezőket

a legnagyobb szakértelemmel és a legjutányosabb árban javít

Varga János

Szegedi L. utóda. (fémáru műhely)

Piac-u. 46. Békés-féle divatáruház udvar. Ezelőtt Deák Ferencz-utca 10.

Van szerencsém a t. közönséggel, vendéglősök és borelárusító urakkal tudatni, hogy sikerült egy nagyobb tétel kitűnő minőségű

Sámsoni és érmelléki bort

mérsékelt áron megvenni, melyet 30 litertől kezdve, minden nagyobb mennyiségben olcsón elárulok.

Hitelképes borelárusítóknak hiteget nyújtok.

Hatvan-utca 36.

Kiadó Fiume mellett

a tengerparton nagy fényűzéssel berendezett villában az egész idényre 3 szobás ur lakás.

Értekezhetni:

Sághy Lajos urnál Gleichenberg Villa Triestina.

Üzlethelyiségek

ujjannan átalakítva, tágas nagy csarnokokkal együttesen vagy külön

azonnal kiadók

és átvehetők a Piacz kellő közepén Degenfeld tér 8. szám alatt. Kávéház, vendéglő és bodegának, butik vagy nagykereskedésnek igen alkalmas helyiségek.

Értekezhetni Sámgöhy tulajdonosnál Csapó-utca 11.

Donogán és Somossy

Debreczen, Kistemplombazár.

Mosó kelme újdonságok

Zephyr — Batist

Ottomán vászon — Kreton

— Volle de laine —

;; óriási raktára ;;

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Zavatzky Leó

Debreczen, Piacz-utca 16 sz.

Bika szállodával szemben.

Női blousok és gyermek ruhák

nagy választékban.

Női, férfi és gyermek alsó trico ruhák, harisnyák, keztyűk, női és gyermek kötények, gallérok, nyakkendők, csipkék szallagok, Női-, férfi- és gyermek fehérművek.

Olcsó árak! Művirágok! Pontos kiszolgálás!

1616.—1909. tkvi sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A derecskei kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Derecskei ref. egyház végrehajtónak D Cseke Sándor és neje B. Kis Margit derecskei lakosok ellen folytatott végrehajtási ügyében 60 kor. tőke ennek 1905. évi január 1 napjától járó 8% kamatai 39 korona már megállapított végrehajtási és az árverés kéréséért jelenleg 18 kor. 30 fillérben megállapított valamint a még felmerülendő költségekből álló követelése kielégítése céljából a derecskei kir. járásbírósa területén levő, a derecskei 1717. sz. tkvben foglalt A + 2. sor, 2298/b. hrsz. kertföldre 36 kor ugyanazon tkvben A + 2-7 sor. 6095/d, 4029/d, 6094/d, 7593/d, 9220/d, 11084/d, hrsz. fordulóbeli szántóföldekre együttesen 511 kor. ugyanazon tkvben A + 3 sor, 2595/d, hrsz. szőlőre 74 korona, a derecskei 3030 sz. tkvben A + 1. sor. 1583 hrsz. a felvett házias belsőiségre 466 kor. és a derecskei 3605 sz. tkvben A + 1 sor. a felvett 2682. hrsz. szőlőre 340 koronában megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendelvényében, annak foganatosítására határidőül az 1909. évi június hó 19. napjának d. e. 9 óráját Derecskére a bíróság árverési termébe kikiáltta.

Kikiáltási ár a becsár, 36 kor. 511 kor. 74 kor, 466 kor. és 340 kor. azonban az árverésre kitétt ingatlan a kikiáltási ár 2/3 (két-harmad) részén alul eladatni nem fog. A bánatpénz az ingatlanok 10%-a, vagyis 3-60, 51.10., 7.40, 46.60, és 3.40 kor. összeg.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 20% át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni, vagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. járásbírósa, mint tkvi hatóságnál, ugy Derecske község előjáróságánál tekinthetők meg.

A kir. Járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

Derecske, 1909. április hó 8 án.

Jákó, kir. járásbíró.

Magyar és lengyel zsidó társulat

a budapesti Wertheimer Mulatóból rendezti vendéglátékát 1909. május 29-én szombaton és a következő napokon

a Fiume kávéház

kedett kerthelyiségében Csapó-u. 52. sz. Humoros előadás remek új műsorral. Közreműködnek: Wesster testvérek lengyel metiszták, Vajdasy Józsa magyar jellem alakító, Weinberger Mór lengyel komikus, Rabinovits testvérek párdalósok, Seiner Izák igazgató Zsigmond Sveider karmester, Desser Klára lengyel férfi-utánzó, Túr Szerafin operett énekesnő, Limu Katalin magyar és angol énekesnő, L. ndauer Elsa lengyelzsidó férfiutánzó, Arany Mari-ka magyar énekesnő, Zsanett Werh lengyel énekesnő. Új műsor. Kezdeté este fél 9 órakor. Belföldi díj I. hely 150 fill., II. hely 1 korona. A n. é. közönség b. pártfogását kéri tisztelettel.

Augurt Antal, kávész.

KÖZPONTI DROGUERIA

Telefon. DEBRECZEN. Telefon. Piacz-utca, Városház épület.

Gazdaságok és gyártelepek részére előírás szerint berendezett mentőszekrények, kötszerek, desiniciálószerke Creolin, Carboll, mindennemű állatgyógyászati cikkeik és műszerek. Sertés és marha tápporok és Fluidok nagy raktára, ugyazintén nagy választék mindentel gumiarukban, sörváltókban, valamint fényképezéshöz szükséges vegyszerekben.

Szép rózsá krumpli kapható

nagyban és kicsinyben

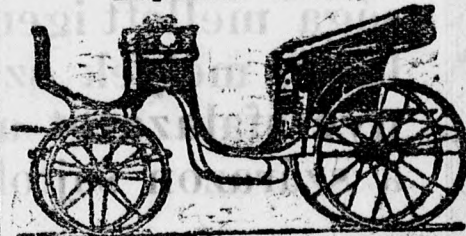
Schneider Mihálynál Piacz-utca 62. sz.

Fábián László

kecskigyára

DEBRECZEN, Hatvan-utca 61. szám.

Alapították 1901-ben.

Raktáron tart mindennemű hintót és hajtókocsit Régi kocsikat ujakra becsoról. Jó karban levő javított kocsik mindig raktáron vannak. Javításokat olcsón és pontosan eszközöl. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

MAYFARTH PH. és TSA. szabadalmazott

Önműködő „Syphoniá”-ja mégis a legjobb permetező

szőlőknek, komlós ültetvényeknek, gyümölcsfa-károsítók kirtására, levébetegségek ellen való védekezésre, a szegács és tormács stb. megsemmisítésére.

hordozható és kecsira szerelt permetező 10, 15, 60 és 100 liter folyadék számára petroleum-keverő-készülékkel vagy anélkül. Tessék ábrázolatot és leírást kérni a cégétől.

MAYFARTH PH. és TRS.

gépgyárak, különleges gyár borsajtók és gyümölcsértékesítő gépek számára. Több mint 620 arany- ezüst-éremmel stb. kitüntetve,

BÉCS, II/1, TABORSTRASSE 71.

Kimerítő képes árjegyzékek ingyen. — Képviselek és vizontelárusítók kívántatnak.

Az építettő és építő közönség figyelmébe.

A karczagi vasuti állomás mellett, a legmodernebb gépekkel berendezett

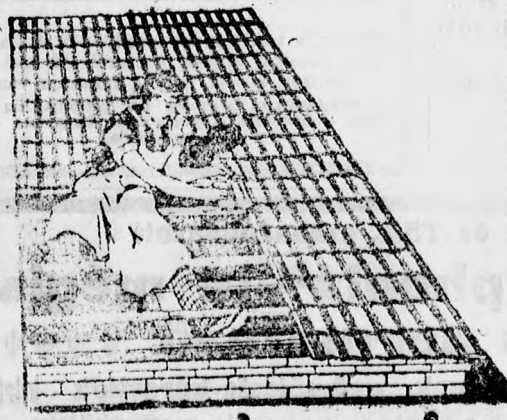
géptégla és cserépgyár

az -- elismert legtisztább agyagból gyártott -- kitünő minőségű cserepeiből a lapos ugynevezett hód farku cserepek az összes debreczeni fakereskedésekben kaphatók, hol azok mindenkor bármilyen mennyiségben azonnal be is szerezhetők.

Ezenkívül gyártom a legujabb alaku

↳ hornyolt cserepet ↳

melynek minden más cserépnél azon kiváló előnye van, hogy az egymást fedő részei laposan fekszenek egymáson és csak a szélső része hornyolt, miáltal a jó sima és szoros fedés biztosítva van és a tető olcsósága, ellenálthatósága mellett igen tetszetős tetőzetet kapunk. Simitott tégláim, melyek szintén géppel állítatnak elő, a legszebb nyersfalazatot adják, az agyag tisztasága folytán pedig a szárazon sajtolt téglát pótolják.

A karczagi anyagnak még azon előnye is megfizethetetlen, hogy sűrűségénél fogva vizet alig szív magába, ezért a tető szerkezetet nagyon erőse építeni nem szükséges. A rosszabb minőségű cserepeknél szokásos kátrányozást, hogy azzal a sűrűséget pótoljuk, cserepeimnél teljesen feleslegessé válik. Megrendelések minden fajta fedélcserépre és első osztályu géptéglára, melyek nyersfalazatnak is alkalmasak és simított téglára, alulírott tulajdonosnál is eszközölhetők.

Tisztelettel

LÓVI ÁRMIN Debreczen, Széchenyi-u. 23.

Debreczeni Hitelbank Részvénytársaság.

A Debreczeni Hitelbank Részvénytársaság az 1909. május 23-án tartott rendkívüli közgyűlésen nyert meghatalmazás alapján 600.000.— korona részvénytőkéjét **1.000.000.— koronára** emeli fel és evégből **2000 drb. 200.— korona névértékű részvényt** bocsát ki a következő módzatok mellett:

1. A jelenleg forgalomban levő részvényeink tulajdonosai 3 drh. régi részvény alapján 2 drb. új kibocsátású részvényre **208.— korona átvételi ár mellett elővételi joggal bírnak.**

2. Az elővételi jog **1909. május 25-től június 15-ig bezárólag** gyakorolható oly módon, hogy régi részvényeink pénztárunknál ezen idő alatt lebélyegzés végett bemutatandók.

3. A lebélyegzés alkalmával minden új részvényre **88.— korona** és ennek 1909. évi január 1-től folyó 6%-os kamata pénztárunknál készpénzben befizetendő. A fenmaradó 120.— korona pedig 1909. július 1-től kezdve minden hó 1-én **20.— koronás havi részletekben** válik esedékessé és mindegyik részle. 1909. január 1-től járó kamatjával ugyancsak pénztárunknál fizetendő be.

Ezen befizetéseket „**Jogosultsági igazolványokon**” nyugtázzuk, azonban az átvételi összeg egyelőre is befizethető, s ez esetben a 6%-os kamat a befizetés napjáig számíttatik.

Az átvételi ár lefizetése után azonnal kiadjuk a névre szóló új részvényeket, a melyek **az 1909. évi osztalékban a régi részvényekkel egyformán részesednek.**

4. Az 1909. június 15-ig szabályszerűen nem gyakorolt elővételi jog felett az igazgatóság szabadon rendelkezik.

5. Aki a jegyzett részvények hátralékos vételárát az utolsó fizetési határidőn túl 30 nap alatt be nem fizeti az az aláírásból eredő összes jogait, ugyancsak a teljesített befizetéseket is — alapszabályaink 7-ik §-a értelmében — elveszti. Az ilyenképen a társaság javára maradt befizetések a tartaléktőkéhez csatoltatnak. Ugyancsak a tartaléktőkéhez csatoltatik a 8 korona felpénzből befolyó 16.000.— korona is a kibocsátási költségek levonásával.

Debreczen, 1909. május 24.

Debreczeni Hitelbank Részvénytársaság
igazgatósága.

Állandó butorkiállítás.

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmét felhívni butorgyári raktáramra, ahol kizárólagosan

saját gyártmányu

állandó butorkiállítást

rendezek, ugymint ebédlő-, háló-, uriszoba-, szalon- és előszoba berendezésekben, a legegyszerűbbtől a legfinomabb és izléesesebb kivitelben.

Pontos és szolid kiszolgálásról számtalan elismerő nyilatkozat áll rendelkezésemre.

Teljes tisztelettel

KILLER EDE

butorpyáros :: ::
cs. és kir. udvari szállító

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Vasatag betűkből szedett minden szó 8 fill. Apró hirdetések előre fizelendők. Vidéki tudakozásnál tessék választélyeget csatolni.

200 hektó ó és új kitűnő Sámsonkerti bor eladó. 50 literen felüli mennyiségben is kapható. özv. Borossy Gyuláné Batthányi utca 4.

Füzdőre utazó ur! közönség figyelmébe. Itt a jó alkalom — nincs többé betörés, lakás vagy biztosítás. Ki hosszabb időre elutazni, az forduljon teljes bizalommal Kramer József magán-detektivhez Iskola utca 4. ki dicsőítés mellett nemcsak nyomozásokat, és mindenféle más kényes ügyeket elvállal, hanem a lakások felügyeletét is.

Plissirozás, gouwerirozás, mindennemű lera-kott szoknyák készülnek Iklódy Jánosné gouwerirozó intézetében Csapó-u. 63.

Ügyes angol női szabó (ferfi.) esetleg jó férfi szabó vagy munkás azonnali belépésre keresztek Vanger Sándor.

Tetőcserép közönséges, hornyolt és Francia egyéb építkezési anyagok u. m. legjutányosabban Füstöp mészkereskedésében Homokkert-u. 121.

Haszonbérbe kiadó 101 kat. hold kaszáló a Bankon, a Ludashoz közel. Értekezhetni a tulajdonosnál Rákóczy u. 25.

Eladó szép ház Kossuth u. czán nyoloz szálalékok jövedelmez. Czim a kiadóban.

Egy jó karban levő bicikli eladó. Széchenyi utca 47.

Ügyes varrólányok azonnali belépéssel felvétetnek Vanger Sándor Batthányi-u. 1.

Eladó ház. ház Petőfi-ter 9. sz. legforgalmasabb helyen a vasut mellett legjobb menetű vendéglő és szálloda szacád kezbel kedvező fizetési feltételek mellett eladó.

Csakis Csapó-utca 11. szám alatt található Füstös Jenő monogramkészítő saját előnyomda és női kezimunka üzlete.

Képzelt derék és aivarónók jobb fizetéssel felvétetnek Gelbman Albertné Simooffy-u. 55. szám alatt.

Egy jó karban levő portál eladó megtudható Sugar Dezsőnél Piac-u. 19.

A Berta malomban egy fűtő Junius 1-ére felvetetik.

Eladó szőlőskert. A Bocskay kertben, közvetlen a vasuti megálló mellett 2 holdas szőlőskert eladó. A szőlőskertben van két nagy lakóház, díszkert, gazdasági udvar, istálló, jövizu kutak. Feltételek megtudhatók a vinceliernő.

Tornalngok torza cipők, gyermek tricók, nyári keztük divatos övek panama kalapok Eisen Testvéreknel főier 40.

Vigyázzon! Urak! Ulevett ócska ruhákat igen tisztességes arban vesz Rósenberg Beni Badogyos-utca 4. szám.

Egy csinos, elkülömtett, külön bejáratu utcai szoba buorozva vagy butor nélküli azonnal kiadó czim a kiadóba

Két szép csillár függő lámpa eladó Iskola-utca 8. sz.

Saját termésű, kétszer lefejtett, tisztán kezelt Sestakerti bor 35 hektó, hordónként vagy összesen eladó. Egymalom-u. 5. szám.

CZIGARETTÁZOK!

100 db. hávelly nikotin mentes.

Kip-hop "08) Riz " 14
Tizli " 10) Parafis " 14
Delibab " 12) Arany " 20
Kolibri, Különlegesség 16 k.

Kapható HARMATHS szivarkahüvelly különlegességek főraktárában Debrecen Füvészkert u. 14

Ha nincs pénze és szüksége van, vászon asztalterítő, szövet és csipke-függő, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók férfi és női felöltők, kész férfi fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkiné saját érdeke, hogy e y próba bevásárlást eszközöljön. Tisztalettel Kaiser Salamon.

Géplakatos tanulók felvétetnek Széchenyi-utca 44. Ehrenreich Sámusnál.

Kiadó udvar, lakás. 2 szoba, előszoba, konyha-kamara, pincze, fűskamara, jó viz az udvarban. augusztus 1 re Egymalom u. 5

Kiadó a nagycecei állomás mellett 37 hold föld. Értekezhetni Honvéd utca 16.

Hortobágy m: hészeti telep. Városi telep Debreczenben Sesta kert végén, ajánlja legfiomabb esemege akécz mézeit. János Pál tulajdonos.

Kiadó lakás 2 szoba, előszoba konyha mellet helységek augusztus 1 től Hatvan utca 74.

Vendéglő és bodega Hunyadi-utca 11. szám alatt megnyit. Hideg és meleg ételk kaphatók. Auonomák elfogadtatnak. Rosner bodegás.

Munkásnök és kocsisok felvétetnek Teleki-utca 100.

Egy vidéki 13 ezer lakosu

városban egy 28 éve fennálló

fűszer, vas, festék és vegyes üzlet

nagyobb vállalat miatt átadó. Évi 50 ezer koronás forgalom, 20 ezer koronás raktár. 6 ezer korona készpénz szükséges. Czim a kiadóhivatában megtudható,

Csakis

Csapó-utca 11. szám alatt található

Füstös Jenő

saját előnyomda és legolcsóbb női-kezimunka üzlete.

A Harmat Crème

arcszépítő és bőrápoló kenőcs,

mely teljesen ártalmatlan és sem higanyt sem ólmot nem tartalmaz, a legrovidebb idő alatt megszüntet mindenféle szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mitessen) bőrbajokat. Klímítja a ráncosodni kezdő arcbort s azt fehérré simává és üdévé teszi. Legjobb óvász a szél és a nap befolyása ellen az arcra. Nem száros tehát nappal is használható. Hatása gyors és biztos.

Egy tégely Harmat-Crém 1 kor.

Készítő helye s főraktár:

Mihalovits Jenő gyógyszerháza.

Debreczen,

Főpacz 31., a városházzal szemben.

Vigyázz! Kékra festett kirakat. Vigyázz! Sok pénzt takaríthat meg mindenki aki a tavaszi és nyári cosztum pongyola blouse kelme, hozzávaló bélés áru, csipke selyem tresse, sujtás és minde más diszekben szükségletét nálunk szerzi be.

Óriási választékban van raktáron!

120 cm. Gyönyörű ruha kelmek 59 kr.-tól
120 " Blouse pongyola 49 " "
120 " Remek angol coszt kelme 1.25 " "
120 " Lüszték minden színben 55 " "
140 " Cosztüm kelme " 150 " "
140 " Div. angol lüszterek " 2.- " "

Blouse, pongyola és ruha selymek.

Massaline 1.10, Taft 1.25, Lusien 78, Pongies 75, Duchesse 75 kr. Remek szép angol ruha vásznak minden színben 56 kr.-tól óriási választék, Zephirek, Delainok, jó mosó kretonokban. Remek Antuka és más szines és fekete ernyőkben. Fegyhazi gyermek harisnyák, elegáns női harisnyák, himzett ajouros és sima fiór nagy választékban.

Saját készítésű paplanok. Tömérdek maradék féláron.

Molnár V. J. és Társa fiókja Kossuth és Batthány-u. sarok a színházzal szemben.

Óriási választék női eső és napernyőkben 98 kr.-tól

1909. Tavaszi áruk:

1 mtr. 120 cm. Pepita szövet . . . 40 kr.
1 m. 120 cm. Mode Raye szövet 65 és 70 kr.
1 mtr. 120 cm. Mélé szövet . . . 70 kr.
1 mtr. Borduros kreton 24. 27 és 33 kr.
1 m. Borduros mosó de'ain 30, 34 és 28 kr.
Francia gyapju delain 50, 54, 60 és 75 kr.
Jómosó Cosmanosi kartonok . . . . .
Batiztok, angol zephirek . . . . .
Ruha vásznak, kreppek . . . . .
Keztük, harisnyák . . . . .

divat napernyők.

Szépe Lajosnál

A NAGY LAJOS

vállalatainak okmányszerző irodája Csapó-utca 13. szám alatt

a következő engedélyekhez szükséges okmányok megszerzésével foglalkozik.

Nősülési engedélyek azon 18 évet betöltött kiskoru ifjak részére, kik még a katonai sorozáson nem estek keresztül.

Nagykorúsítási engedélyek.

Névmagyarosítási engedélyek.

Házassági válóperek megindításához szükséges okmányok.

Külföldre szóló utlevelek.

Erkölcsei és szegénységi bizonyítvány. Iparengedélyek azok részére, akik magukat önállóítani akarják.

Gyermekek örökbe fogadása.

Törvénytelenül született gyermekek törvényesítése.

Állások elnyerése iránti pályázat kérények elkészítése.

Az erkölcsi züllésnek indult gyermekek javító intézetbe leendő helyezéséhez szükséges okmányok.

Iroda: Csapó-u. 13. szám alatt. Telefon 335.

Hivatalos órák: d. e. 8-12, d. u. 3-6. Vasárnap és ünnepnapokon d. e. 9-12.

Alföldi Takarékpénztár

DEBRECZENBEN,

Piacz-utca, (saját ház).

a Pesti magyar kereskedelmi bank affiliált intézete.

Alaptőke 1,200.000 Kor. Tartalékok 600.000 Kor.
Betétállomány 1908. decz. 31-én 5,600.000 Kor.

Foglalkozik :

Jelzálogkölcsonők adásával,
 Folyószámla előlegek és
 Váltóhitelek nyújtásával
 értékpapírok adás-vételével,

Elfogad betéteket

takarékpénztári könyvecskékre és csekk-számlára, továbbá perselybetét mellett.

Saját áruraktárában

beraktároz árukat s azokra mérsékelt feltételek mellett előleget nyújt.

Leszámitol tárczaváltókat

hitelrészegylet keretében is és a kebelében alakult

Köztisztviselői hitelrészegylet

fizetési előleget nyújt 10, 15 és 20 év alatt eszkozlendő visszafizetésre.

Affiliált intézetei:

Kabai Takarékpénztár rt., Nádudvari takarékpénztár rt.
 és Hajdunánási gazdasági bank rt. Fiókinézet Vámos-
 pércsen.

Szőnyeg és butorszövetgyárosok

Haas Fülöp és Fiai

Debreczen, Piacz u. 59. sz.

Óriási választékban: Finomabb és olcsóbb szoba szőnyegek, falli és ágy elé való szőnyegek, futók, ágy és asztal terítők, henoser átvetők, szövet és ospiike függönyök applikált storok, ágy és mennyezet terítők, paplanok, gyapjutakarók és lópokróczok, utli takarók keoske és angora bőrök, ézágycak és függönytartó rudak, nemkülönbön remek kivitelű valódi Perzsa és Smyrna szőnyegek, átve ök, táskák és szobaösszekötők

4%-kal kamatozó sorsjegykönyvecskék.

Ugy a tőkepezeget, mint pedig a t. karékos közönség részéről mit tőkebefektetés igen nagy kedveltségnek örvendenek a sorsjegyek, melyek feltétlen biztosítást és kedvező nyereséssel együtt, még annak lehetőségét is nyújtják, hogy az ily papírokba fektetett tőke, árfolyam emelkedés révén jelentékenyen szaporodhat. Nincs mindenki azonban abban a helyzetben, hogy a vásárlandó sorsjegyek teljes vételárát azonnal kifizethesse a még kevesebb embernek áll módjában, nagyobb mennyiségű sorsjegyeket az általunk kibocsátott kamatozó sorsjegykönyvecskék alapján való vásárlása.

Többnemű sorsjegyek jelenleg igen alacsony, ennél fogva emelkezőképes árfolyama arra indít bennünket, hogy a következő

500 drb SORSJEGYBŐL

álló sorsjegy alkalmi társulatot alakítsunk és pedig

- 50 drb Konvertált Jelzalog-sorsjegy,
- 50 " Hazai Takarékpénztár-sorsjegy,
- 50 " Magyar vörös-kereszt sorsjegy,
- 50 " Olasz vörös kereszt-sorsjegy,
- 50 " Budapesti Bazilika-sorsjegy,
- 50 " Magyarországi Jásziv-sorsjegy és
- 200 " Erzsébet-Szanatorium-sorsjegyből.

Évenként 22 huzás.

A társaság tagjai kis összegek gyűjtése által nemcsak biztos tőkét szereznek maguknak és más a törlesztés tartama alatt jelentékeny mennyiségű sorsjegy nagy nyeresési esélyeit élvezhetik, hanem a sorsjegytársulat feloszlásáig teljesített befizetések 4%-kal kamatoznak.

A sorsjegytársulat 50 tagból áll.

Minden tag 34 havi 15 koronát fizet.

Az első részlet, azaz 15 korona befizetése után minden tag megkapja az 500 darab sorsjegy sorozatát és számát tartalmazó sorsjegykönyvecskét, miáltal má a legközelebbi huzást 34 hónapon át 500 sorsjegy évi 22 huzásán több millió korona nyeresémmel.

Minden sorsjegy nálunk részletfizetés ellen egyenként is legjutányosabban kapható.

NEMZETI PÉNZVÁLTÓ RÉSZV.-TÁRS.

IV., Váci-utca 22. sz. BUDAPEST IV., Váci-utca 22. sz.

Magyar ember csak ma varás ásványvizet igek!

Magyar ásványviz

forgalmi és kivitei részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Egy liter víz ára palackcsere mellett:

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
Borszéki Fokut, az ásványvizek királya
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkális savanyúvíz
Baross, vesebaj ellen

Borhegyi, hughajtó
Behólti, udító víz
Előpataki, sárgaság ellen
Felsőrákói Mária, légcsőhurut ellen
Hargitáligeti, udító ital
Borszéki fokut az ásványvizek királya kőszvény ellen

Horgász, étvágygerjesztő
Káson fokut (Sá utaris) jód és lithium tart.
Rápáti, gyvényes ásványvíz
Szekely-S lters, idült gyomorhajok ellen
Stojkai, cukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a természetes ásványvíz gyógyítása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Hevi Péter, Halmágyi József - Kapható mindentűt

nyel részt vesz. A sorsjegytársulat feloszlása után minden tagnak kiszolgáltatjuk a kizárólagos tulajdonát képező

a) 10 darab eredeti sorsjegyet, és pedig:

- 1 drb Konvertált magyar jelzalog sorsjegyet
- 1 drb Hazai takarékpénztár-sorsjegyet
- 1 drb Magyar vörös kereszt-sorsjegyet
- 1 drb Olasz vörös kereszt sorsjegyet
- 1 drb Budapesti Bazilika-sorsjegyet
- 1 drb Magyarországi Jásziv-sorsjegyet és
- 4 drb Erzsébet királyné szanatorium-sorsjegyet

b) a reál eső összes nyereseményeket és

c) a befizetés utáni 4%-os kamatot.

A kisorolt sorsjegyek a társulat fenntartása alatt újabb sorsolatlan sorsjegyekkel helyettesítettek.

Legnagyobb
főnyeresemény
egy millió
korona.

Legközelebbi huzások: Hazai Takarékpénztár sorsj.

JUNIUS 5-ÉN és
KONVERTÁLT JELZALOG SORSJ. HUZÁSA:
JUNIUS 25-ÉN.

Minden
sorsjegy
nyeresemény
nyel sorsolat
tatik ki.

Igen sokan jól tethz, gyakran gazdagsághoz is, sorsjegy nyeresemények után jutottak. Árfolyamértékű sorsjegyek bármikor eladhatók vagy elzalogosíthatók.

Tekintettel ama nagy kedveltségre, melynek sorsjegycsoportaink általánosan örvende ek, elhatároztuk, hogy az említett 500 sorsjegyből álló csoporton kívül, még egy további

1000 darab sorsjegyből

álló társulatot is alakítsunk, mely még egyszer annyi ugyanolyan sorsjegyet fog tartalmazni, mint az 500-as csoport. Ez esetben a tagok 34 havi 30 koronát fizetnek be és a társulat feloszlása alkalmával a fent felsorolt értékek kétszeresét kapják.

A társulatba belépni óhajtó vidéki ügyfeleket felkérjük, hogy az első részletet postautalványon szivekedjenek átutalni. A második és további részletek befizetésére portómentes befizetési lapokat bocsátunk a tagok rendelkezésére. Huzási listákat pontosan minden huzás után küldünk. Nagyobb nyereseményekről levél útján külön értesítjük a tagokat.

Tekintettel a sorsjegyek árfolyamának már röviden várható emelkedésére, ajánlatos bejelentéseket mielőbb hozzánk juttatni, hogy a résztvevők még az olcsó árak alapján biztosíthassanak maguknak sorsjegykönyvecskét.

Portland és
Román cement.Cement és
kőanyag eszkek.

**A legjobb
tetőfedő anyag**

az **ETERNIT PALA.**

könnyű, tűzálló, örökké tart.

Kizárólagos képviselők Debreczen és vidékére

Kubinyi Lajos és társa

Debreczen, Piac-u. 11. A Bika szálloda mellett.

Disztingált.

Köztisztviselők
és bérmunkások
1. nyelven és
bermunkások

Beocsini Portland és Román cement

Stuccatur és alabastrom gipsz

- Vakolati kőpor. -

Szab. Asbest-Cement-Pala.

Beton cső és kutgyűrűk.

Czement és Mozaik lapok. Kőfedél és aszfalt lemezek. Elszigetelő lemez. Carbolineum. Mindenemű beton és aszfalt burkoló munkák. Ragasztott kettős lemez fedések. Fac cementtetők. Disztégla.

Lukács Vilmos és Testvére

Debreczen, Iroda: Hatvan-utcza 5. Telefon 308.
Gyártelep: Ferencz József ut 3. szám.

Elegánsak,
kényelmesek,
tartósak
a viseletben a

Kobrak cipők.

Egyedül kapható:
Szana Lajosnál
Debreczen, Piacz-utca 42. sz.

K O N C Z J Ó Z S E F

gőzerőre berendezett kelmefestő és vegyszeti ruhatisztító intézete

DEBRECZEN.

Műhely és főüzlet: **Arany János-utca 10. sz.**

Felvételi üzletek:

Batthyányi-utca 2. szám és Vár-utca 3. szám. Zenede kisépületében, az udvarban.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy kelmefestő és vegyszeti ruhatisztító műhelyemet **Vár-utca 3. szám alól**

Arany János-utca 10. szám alá

(saját házamba) helyeztem át, hol költséget, fáradságot nem kimélve, a mai kor igényeinek megfelelően, a technika legújabb vívmányu gépekkel berendezkedtem és így azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy ezen szakmában a versenyt a fővárosi üzletekkel szemben minden tekintetben kialsom miért is a nagyérdemű közönség bocsos pártfogását kérve teljes tisztelettel

K O N C Z J Ó Z S E F.

A nagyérdemű közönség kényelmére a felvételi helyiséget a Vár-utca 3. szám alatt fenntartom.